

Het is al een aantal weken heerlijk weer. Over het algemeen geniet iedereen van dit vroege zomerweer. 's Morgens wakker worden door een zonnestraal die door de gordijnen op je gezicht valt. Knipogen tegen het felle licht. Een lichtstraal die je dag vroeg in de morgen al begroet. Wat een prachtige zegen als je er even bij stilstaat! Vooral ook omdat het dit jaar zo geweldig compleet is: De regen valt van tijd tot tijd in zachte stralen en maakt het land vruchtbaar. Mensen op straat ogen tevreden. Overal staan de tuinen er prachtig bij. Struiken, bomen, groente, het groeit alsof het explodeert. Veel om tevreden en gelukkig over te zijn. Fietsend door Nederhemert groet ik, zoals ik van jongsaf gewend ben en geleerd heb, andere mensen en kinderen, die net als ik per fiets, auto of benenwagen ergens naar op weg zijn. Meestal wordt mijn groet beantwoord met hoi, of héé of heui. Blij bedenk ik dan hoe goed en gezellig het is als je zoveel mensen, in elk geval bij náme kent. Dat we niet in een plaats wonen waar je zelfs je burens niet kent. Nederhemert is nog een plaats waar mensen op elkaar letten. In de zin van 'voor elkaar zorgen'. Je ziet dit aan de 'helpende hand', de organisatie die enthousiast op poten is gezet door een aantal mensen die dit voor ogen had: Let op elkaar. Zorg voor elkaar. In elk dorp zijn er mensen waar we even extra de focus op hebben. Die ziek zijn of net iemand hebben verloren. Meestal ontbreekt het dan niet aan hulp. Maar ook later blijkt wel dat men ze niet vergeet. Ook de verenigingen, de kerk en de school hebben mensen nodig die helpen. En ze zijn er gelukkig. Wat fijn en bijzonder is dit! Let op de wereld om ons heen en je beseft meteen dat dit zo vanzelfsprekend niet meer is! Het mag niet bij tevredenheid over onszelf blijven: er moet allereerst de bewustwording zijn dat iédereen op zijne wijs iets kan en moet doen voor een ander. De een brengt een pannetje eten bij z'n zieke buurvrouw en iemand anders brengt wat gezelligheid en aandacht bij z'n alleenstaande buurtbewoner. En dié persoon kan op zijn of haar beurt weer een kaartje sturen naar iemand waar ze met haar gedachten bij werd bepaald. En kom je iemand op straat tegen waarvan je niet zo goed weet wie het is: groet elkaar! Het hoort er hier zo bij! Het roept een welkom toe aan zowel nieuwe bewoners als oude getrouwen. Iédereen, klein of groot groeit van aandacht! En goede aandacht vraagt om doorgegeven te worden zodat we hier in Nederhemert echt voor elkaar een klein zonnestraaltje mogen zijn

Gerda Kooijman-Groeneveld

Nieuwtjes van de dorpsraad

Nieuwtjes van de dorpsraad

Voor de krant van juni hebben we als dorpsraad weinig te melden, we hebben wat kleine klusjes gedaan en hebben ons gebiedsplan ingediend bij de gemeente. Hieronder de zaken die aan de orde zijn geweest.

Gebiedsplan

Het gebiedsplan is afgemaakt en ingediend. Aangezien in het gebiedsplan is opgenomen de aanvraag van een ijsbaan, hebben we contact opgenomen met IJclub Eensgezindheid om te kijken of we konden helpen bij het realiseren hiervan.

De IJclub was ook al in gesprek van de Oranjevereniging hierover.

Tijdens het gesprek welke we als IJclub, Oranjevereniging en Dorpsraad met elkaar hebben gehad over de mogelijkheden op het evenemententerrein is afgesproken, dat Walter Esch 2 scenario's uit gaat werken en dat er eind juni hiervoor begrotingen klaar zijn om met elkaar door te spreken.

Ons aller streven is om te kijken of we dit voor de winter gerealiseerd kunnen krijgen.

U wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Bestuur dorpsraad

Aangezien onze voorzitter Wim van der Toorn is gekozen tot raadslid moet hij zijn officiële functie bij de dorpsraad neerleggen.

Hij zal als raadgevend adviseur onze vergaderingen blijven volgen.

In zijn plaats is René van de Werken benoemd tot voorzitter. Walter Esch is toegetreden als officieel lid van de dorpsraad, hij was adviserend lid namens Zuid, en hij gaat de functie van vicevoorzitter in nemen.

Aftredend en herkiesbaar waren Evelyne van Wijk en René van der Werken.

Aangezien er geen tegenkandidaten zijn aangemeld zijn ze beiden herkozen.

Dorpsschouw

Onze dorpscoördinator Nicole Heerius gaat proberen dit nog voor de vakantie in te plannen. Mocht dit niet lukken dan zal het kort na de vakantie plaatsvinden.

Workshop duurzame energie

Bij ons is de vraag binnen gekomen om een avond in te plannen voor al de inwoners van ons dorp over duurzame energie.

Tijdens deze avond komt er uitleg hoe U Uw woning naar de toekomst toe kunt verduurzamen.

We hebben de intentie om deze avond in het najaar in te plannen.

In de krant van september zullen we U informeren over een eventuele datum.

Overlast jeugd

Bij ons komen de laatste tijd nogal wat klachten binnen over de jeugd van ca. 10 tot 13 jaar.

Wij kunnen daar als dorpsraad niet veel mee. Ons advies is om de ouders aan te spreken op het gedrag van hun kinderen, daar die vaak niet weten wat er zoal uitgevoerd wordt door hun kroost.

We hopen dat de ouders hun kinderen er dan op zullen wijzen dat sommige dingen ontoelaatbaar zijn en in sommige gevallen zelfs gevaarlijk.

Fietsenrekken

Er zijn fietsenrekken geplaatst door Arie Verheij en René van de Werken bij het speeltuintje en bij de boekenboom.

Deze rekken hebben we gekregen en dit leken ons wel geschikte plaatsen.

Met dank aan Gerrit Bouman.

Doeltjes

De doeltjes zijn opgehaald door Dirk Hobo bij het evenemententerrein en door Dirk en Rene van der Werken geplaatst op het trapveldje aan het einde van de Tuinstraat.

Afvalinzameling

Vanaf 1 januari 2019 is de AVRI van plan om geen restafval meer op te halen aan huis.

Er komt een centraal punt, waar U zelf Uw afval naar toe moet brengen.

U kunt tot eind juni hier tegen bezwaar maken per brief aan AVRI, t.a.v. team Beleid, Postbus 290, 4190 CG Geldermalsen of per mail aan info@avri.nl

We raden U aan dit te doen, daar we als dorpsraad vrezen, dat we met dit systeem alleen maar meer zwerfafval langs de weg en in het veld krijgen.

Bloembakken

De bloembakken zijn dit jaar geleverd door Huyskweker uit Gameren, die ze ook water zal komen geven.

Er hangen nu bakken in meer straten.

Het was eigenlijk niet de bedoeling om dit jaar weer bakken op te laten hangen.

Walter Esch kreeg echter vragen vanuit andere raden en naar aanleiding hiervan heeft hij een en ander gecoördineerd voor onder andere Kerkwijk, Poederoijen, Nieuwaal, de Waluwe en Nederhemert Noord.

Onderscheiding

Ons dorpsraadslid Walter Esch heeft, voor zijn inzet voor de samenleving, een koninklijke onderscheiding gekregen.

Hij is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, omdat hij zich met grote passie inzet voor de samenleving op landelijk niveau.

Hij zet zich niet alleen met hart en ziel in voor onze dorpsraad, maar ook voor de parketbranche.

Hij organiseert onder andere de landelijke en Europese kampioenschappen parketleggen.

Plan Molendwarsweg

De gemeente heeft een paar inspraakavonden gehouden in het dorpshuis over de inrichting van het gebied bij de Molendwarsstraat.

Omwonenden hebben hun visie kunnen geven en inspraak gehad op de inrichting.

Het groene gedeelte tussen de woningen aan de Sleutelbloemstraat en het appartementencomplex zal aangelegd gaan worden als het complex klaar is. Dit zal zijn rond mei 2019.

In dit plan is het trapveldje opgenomen, dat nu tijdelijk aan het einde van de Tuinstraat ingericht is.

We hopen U hiermede weer enigszins op de hoogte gebracht te hebben van onze werkzaamheden.

Ons rest U een fijne zomer toe te wensen en als U op vakantie gaat een fijne vakantie en wel thuis.

De volgende vergadering staat gepland op maandag 8 oktober 2018 in dorpshuis de Gaarde vanaf 19.30 uur.

U kunt weer binnen lopen op het spreekuurtje voorafgaand aan de vergadering van 19.00 tot 19.30 uur in het Dorpshuis.

Onze kleinste Hèmertsen

Aline Elisabeth

Jan en Nettie Hotting
Jonathan, Arianne, Jarno

Elseline 25 maart 2018

Elseline is vernoemd naar (o)ma Hotting en tante Annelies Hotting.

Kapelstraat 27a | 5317 JP Nederhemert |

God, de Schepper van hemel en aard'
Heeft leven geschenken en leven gespaard.
Hij, Die leven leidt en onderhoudt,
Heeft ons een dochter en zusje toevertrouwd.

Minthe

3 april 2018

De Heere, Die leven gaf en leven spaarde,
heeft ons verblijdt met de geboorte van een dochter.

Petra Maria Hermina

Minthe is geboren op
3 april 2018 om 00.29 uur.
Ze weegt 4240 gram
en is 53 cm lang.

Teunis en Anita van Ooijen-van Zanten
Molenstraat 49
5317 JE Nederhemert
Telefoon:

zoek binnen 14 dagen vinden we fijn,
mag het s' morgens tussen
09.30-12.00 uur en
s' avonds tussen
19.30-22.00 uur
zijn?

Onze kleinste Hemertsen

Uit Gods scheppende en bewarende hand
ontvingen wij met blijdschap
een zoon en broertje

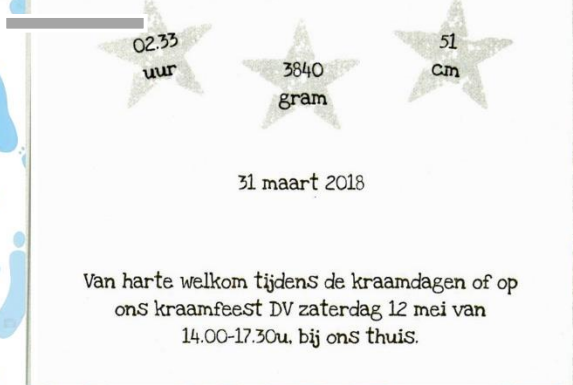
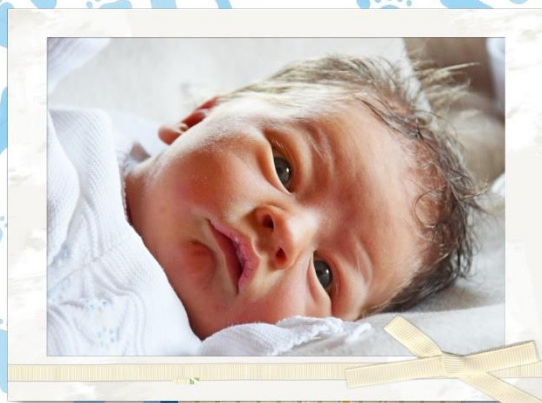
Eli
Cornelis

1 mei 2018

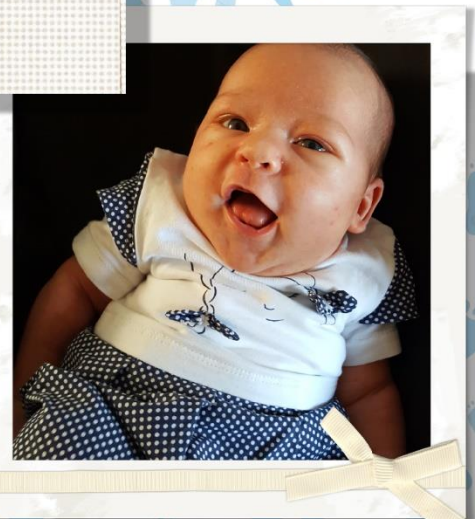
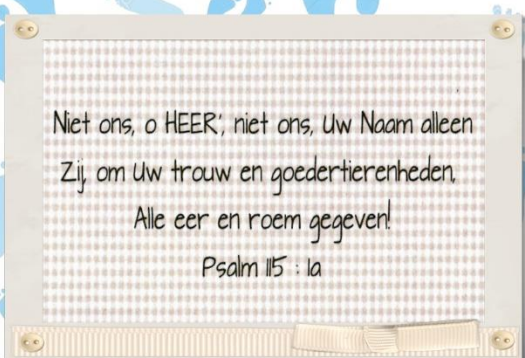
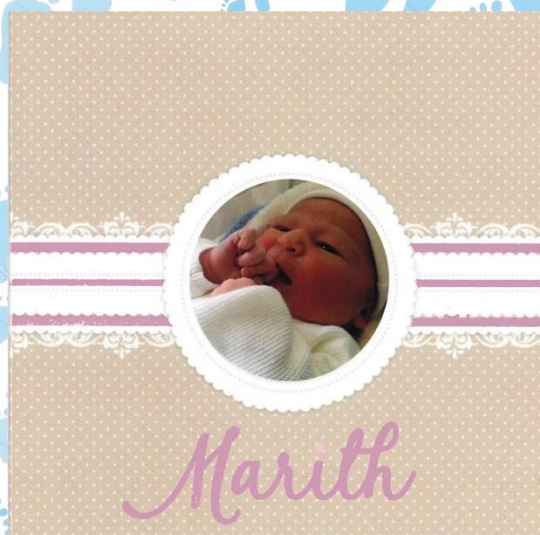
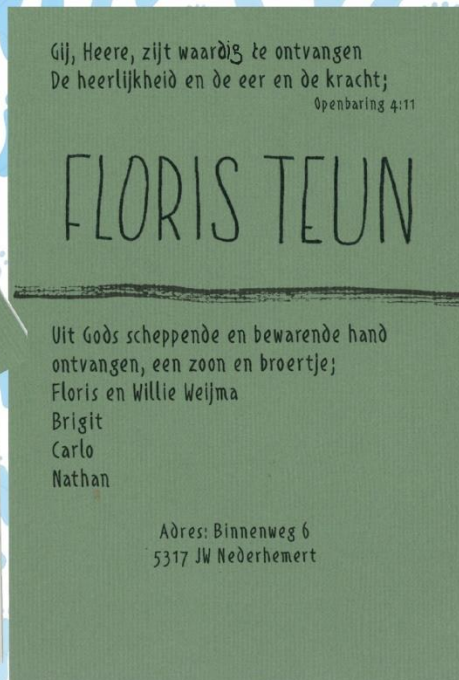
Adriaan en Hermien Weijma-Vos
Abigaël

Sleutelbloemstraat 21
5317 NB Nederhemert
0418 64 11 74

Bezoek? Fijn!
Mag het binnen de eerste 14 dagen zijn?

Onze kleinste Hèmertsen

Onze kleinste Hèmertsen

•Dirck•

7 mei 2018

DANKBAAR EN BLIJ ZIJN WIJ MET DE GEBORTE
VAN ONZE ZOON EN BROERTJE

Dirk Cornelis Wilhelmus

PATRICK EN NELINE MEERVELD

JANNE
NIJVERHEIDSTRAAT
5311NL NEDERHEM

3425 GRAM - 52CM - 21.24 UUR

RIJK
9 APRIL 2018

HET BEGIN VAN EEN NIEUW LEVEN,
ZO HEEL ERG FIJN EN KLEIN.
WONDERBAARLIJK EN NIET TE OMSCHRIJVEN,
HOE BLIJ WIJ MET JOU ZIJN.

RIJK
JAN CORNELIS

4044 GR

13U38

55CM

ZOON EN BROERTJE VAN
LEAN, ANNE-CARLIJN, WIM & BRAM REMMERDE

MAASDIJK 5A, 5317 KP, NEDERHEMERT
VOOR BEZOEK GRAAG EVEN BELLEN: 06 22527443 / 0610761077
WIJ KUSTEN TUSSEN 13.00 UUR EN 15.00 UUR EN NA 21.00 UUR

Onze kleinste Hèmertsen

Manuel

De Heere, Die leven schonk en leven spaarde,
verblijdde ons met de geboorte van een zoon

ABRAHAM JACOB

18 mei 2018

M. de Putter
M.A.P. de Putter - de Raad
Matteas
Marcus

Nijverheidstraat 13, 5317 NL Neder

lief meisje
met Liefde heten wij je welkom

Zo uniek, zo apart,
stukje van Gods eigen hart
Omring met Uw Liefde haar bestaan
Leer haar in Uw wegen gaan

🕒 02.55 uur

⚖️ 3640 gram

📏 51 cm

MANOU

Marianne Lauren

29 mei 2018

Marco, Marloes en Mirthe Rietveld
Molenstraat 728, 5317 JH Nederhemert

We willen onze kleine meid graag aan jullie laten zien tijdens
ons kraamfeest op zaterdag 30 juni van 15:00-17:30.
Laat je even weten of je komt?

Een Nieuwe supermarkt!

Het verhaal achter Coop Van der Vliet

Hoe het begon

De overname van supermarkt Van der Vliet komt voor velen niet helemaal uit de lucht vallen. Als kind bracht Anton al veel uurtjes door in de winkel – al dan niet in de box. Destijds was dat nog de winkel aan huis bij Arie en Koosje van der Vliet, zoals u in de vorige dorpskrant heeft kunnen lezen. Anton is altijd betrokken geweest bij het wel en wee van de winkel. Zo was het onder andere zijn vaste taak als kind om de flessen van de flessenband te sorteren. Na de middelbare school ging Anton aan de slag bij Albert Heijn in Zaltbommel, waarbij na verloop van tijd doorgroeide tot filiaalmanager. In 2015 was Anton toe aan een nieuwe uitdaging. Hij zegde zijn baan op om eens goed te kunnen oriënteren op de arbeidsmarkt. Uiteindelijk kwam Anton in aanraking met Coop. Deze formule bleek erg succesvol en dat sprak hem wel aan. In april 2016 brak daar het moment aan dat Anton zich eigenaar mocht noemen van een compleet vernieuwde winkel: Coop Heukelum (bij Leerdam). In het begin was het werken onder Coopvlag best even wennen, maar al gauw leerde Anton de mensen in Heukelum beter kennen en kwam er wat meer structuur in het werken.

De voorbereidingen

In juni 2017 werden de eerste gesprekken gevoerd met het oog op de overname van Supermarkt Van der Vliet. Coop stond er positief tegenover en ook Antons vader en moeder zouden het best fijn vinden om wat rustiger aan te kunnen gaan doen. Er brak een drukke tijd aan waarin allerlei zaken moesten worden uitgezocht. Zo werd er een marktonderzoek gedaan, begrotingen opgesteld en bouwtekeningen gemaakt. Al met al was er al veel werk verzet voordat het nieuws

in februari 2018 naar buiten kwam: Anton neemt de zaak van zijn vader over. Voordat de vernieuwde zaak open zou gaan zou er echter nog veel moeten gebeuren. Supermarkt Van der Vliet sloot zijn deuren op vrijdag 6 april om 17:00 uur, om op donderdag 19 april weer open te gaan onder de naam Coop Van der Vliet.

Dag 1

Op vrijdag 6 april om 17:00 uur staan alle medewerkers paraat om de producten uit de winkel te halen. Eerst worden de diepvries en de koelingen leeggehaald. Deze spullen worden opgeslagen in de vriezer bij cateringbedrijf La Festa en in de koelingen van Gerard Vos. Vervolgens worden alle houdbare producten in kratten gedaan, op containers gestapeld en in een vrachtwagen geladen. Deze producten worden zolang de verbouwing duurt opgeslagen in een hal bij Oomen Transport.

Rond 21:00 uur is de winkel zo goed als leeg en moeten de stellingen uit elkaar worden gehaald. Deze worden ook opgeslagen, omdat ze weer terug zullen komen in de vernieuwde winkel. Rond 23:00 uur is de winkel veranderd in een stil, leeg pand.

Dag 2

Op zaterdag 7 april beginnen de echte 'sloopwerkzaamheden'. Hier zijn meer dan genoeg vrijwilligers voor te vinden. Alles, maar dan ook alles moet nu uit de winkel gesloopt worden. Te denken valt aan het plafond, de kassa's, koelingen, het leidingwerk en muren. Het is hard werken voor de slopers, maar om 13:00 uur zit het meeste werk erop. Wat een ruimte komt er ineens tevoorschijn! Ondertussen is ook de schilder gearriveerd, die alvast een begin maakt met het sauzen van de muren.

Dag 3

Op maandag 9 april om 1:00 uur 's nachts staan de schilders alweer klaar om het plafond te spuiten. Dit moet om 12:00 uur klaar zijn, want dan staan de tegelzetters op de stoep. De tegelzetters komen met een man of tien en zijn bezig tot de volgende dag. Ondertussen zijn ook elektriciens en loodgieters hard aan het werk.

Dag 4 en 5 en 6

Vanaf dinsdag 10 april gaat de wederopbouw weer beginnen! Als eerste worden de nieuwe koelingen geplaatst. Deze draaien op propaangas, een milieuvriendelijker alternatief voor freongas, waar de meeste koelingen op draaien. Als de koelingen staan, kunnen ook de stellingen weer terug de winkel in. Dat is een grote klus. Alles moet precies volgens de bouwtekening komen te staan. Verder beginnen mensen van een reclamebureau aan de signing van de winkel en zijn de schilders bezig met het opknappen van de voorgevel. Ondertussen hebben ook de medewerkers geen vakantie; zij zijn in de weer met allerlei klusjes, zoals de bouwplaats netjes houden en helpen bij het inrichten van de winkel.

Dag 7

Op vrijdag 13 april komt de zogenaamde spiegelvracht. Dit houdt in dat van elk artikel één product geleverd wordt, zodat alvast uitgezocht kan worden wat waar precies komt te staan. Dit gebeurt aan de hand van schappenplannen, waarop precies aangegeven staat hoe een schap eruit moet komen te zien

qua presentatie van de producten. Het verwerken van de spiegelvracht is een grote klus, waarbij ook hulp komt van medewerkers van andere winkels.

Dag 8

Nu duidelijk is wat waar moet komen te staan, kan de winkel verder gevuld worden. Dat betekent dat alle producten die een week eerder uit de winkel gehaald zijn, weer teruggeplaatst kunnen worden. Ook is de eerste vracht met houdbare producten gearriveerd. Opnieuw kan alle hulp gebruikt worden. Maar het harde werken loont: aan het einde van de dag ziet de winkel er alweer uit als een 'echte' winkel! Ondertussen gaan ook de overige werkzaamheden verder. Bouwvakkers zijn bezig met het opbouwen van de broodafdeling en de slijterij. Ook de elektriciens heeft zijn handen vol; aan het einde van de dag moet het alarm erop kunnen, nu er weer zoveel producten in de winkel staan.

Dag 9, 10 en 11

Vanaf maandag 16 april is het een kwestie van de puntjes op i zetten. De kassa's worden geplaatst, de koelingen blijken nog niet helemaal goed te werken en de laatste hand wordt gelegd aan het vullen van de houdbare producten. Op dinsdag 17 april komt de eerste versvracht, met producten die relatief lang houdbaar zijn, zoals vlees, gesneden groenten, sappen, voorverpakte broodproducten enzovoort.

Dag 12

Donderdag 19 april, de dag van de opening! Om 19:00 uur vanavond moet alles piekfijn in orde zijn. Dat betekent dat er stiekem best nog wel veel moet gebeuren. Er komt nog een versvracht met fruit en groenten. Er wordt nog volop gepoetst en geschrobd en de boel wordt versierd. Ook in het dorp wordt nu duidelijk dat er wat ophanden is: er hangen ballonnen in een

wijde straal om de winkel en wat hangen er toch overal posters voor de ramen? Eindelijk is het dan zover: het officiële moment breekt aan dat de winkel geopend kan worden.

Arie van der Vliet knipt het lint door met kleinzoon Silas en dan kan iedereen de winkel bekijken. Wat een belangstelling wordt er getoond!

Vanaf vrijdag 20 april kan het echte werk beginnen. Er breekt een drukke tijd aan, iedereen moet toch even wennen aan deze nieuwe formule. Gelukkig ontvangen we veel positieve reacties op de vernieuwde winkel. En mocht u soms een aandachtspuntje hebben, dan horen we dat ook graag!

Hartelijke groet en graag tot ziens,

Anton, Lydia en Silas van der Vliet en medewerkers

Afscheidsreceptie Arie van der Vliet

**A
F
S
C
H
E
I
D**

Ridder Walter

Ridder Walter op 't Eiland

Daags vóór Koningsdag ontving Eilandbewoner Walter Esch een Koninklijke onderscheiding uit handen van Burgemeester P. (Peter) Rehwinkel. Zoals zovelen werd ook Walter compleet overvallen met deze eervolle waardering. Een greep uit de aanleiding voor het lintje: Walter zet zich enorm in voor de samenleving: lid van de Dorpsraad, actief binnen team Dorpskrant, verzorgt bloemen in de openbare ruimte zowel in Noord als Zuid, is voorzitter van watersportvereniging Het Esmeer. Landelijk is hij als vrijwilliger heel actief in de parketbranche. Vooral zijn inzet op landelijk niveau is de reden dat het lintje de kleur kreeg van Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Later op de feestdag werd hij door familie en vrienden gefeliciteerd in de Speeltuin waarbij hij een 'lintjestaart' eigenhandig voor de gasten aansneed.

Ouderen buiten Hèmert

Bram en Liesbeth Biesheuvel

Bram en Liesbeth Biesheuvel wonen met plezier in de Betuwehof in Opheusden.

Op een mooie dinsdagavond, half mei, breng ik vanuit de redactie van onze Dorpskrant een bezoek aan Bram en Liesbeth Biesheuvel, oud-inwoners van Nederhemert. Ze wonen nu in De Betuwehof in Opheusden. Ook hen vergeten wij niet. Het is best een eindje rijden vanuit Nederhemert naar Opheusden maar het is een mooie avond. Ik heb met Teus Biesheuvel (een zoon van Bram en Liesbeth, die met zijn gezin in Lienden woont) afgesproken dat ik zijn ouders kom bezoeken. Door een gedeelte van Kesteren rijden, dan aan het einde rechts de Rijnbandijk oprijden richting Opheusden. En ja hoor, aan de rechterkant staat onder in de dijk een mooi verzorgingshuis, 'De Betuwehof'. Als ik naar beneden rijd, gaat de poort vanzelf open, ze verwachten mij neem ik aan. Bram en Liesbeth zitten samen met hun zoon Teus heerlijk buiten. Het zonnetje schijnt nog heerlijk op de mooie avond. Er is een kleine dierentuin bij het huis met pony's en geiten, en verder een

mooie vijver met een fontein. Echt, wat wonen Bram en Liesbeth mooi daar in 'De Betuwehof'! Een hartelijke begroeting met Bram, Liesbeth en hun zoon Teus. 'Ja', vertelde Teus: 'wij blijven maar buiten zitten voor een gesprek, want de mensen gaan straks naar de kerktelefoon luisteren. Bij de Gereformeerde Gemeente in Nederland hier in het dorp is er een doopdienst en dat wordt nu uitgezonden via de kerktelefoon. Een busje komt mensen ophalen die eventueel naar de kerk willen en wie zin heeft gaat mee'.

Ze zijn weer samen Bram en Liesbeth en daar zag het begin dit jaar niet naar uit. Bram viel twee keer van de trap thuis in de Hofstraat in Nederhemert en kwam verschillende keren in ziekenhuizen terecht. In Den Bosch, Tilburg en nog een korte tijd in Utrecht. Thuis blijven wonen was geen optie, want ook Liesbeth ging lichamelijk achteruit. Artje, de vrouw van hun 2^e zoon Liza, die met hun gezin in Gameren wonen, ging eens contact opnemen met verzorgingshuizen. Nergens was plaats in de Bommelerwaard, maar gelukkig in 'De Betuwehof' in Opheusden wel. Een particulier verzorgingshuis dat 5 jaar geleden gebouwd is en waar ongeveer 20 mensen in wonen. Het tehuis heeft een binding met de Gereformeerde Gemeente in Nederland in Opheusden, maar is niet kerkelijk gebonden. Er wonen ook leden van de Gereformeerde Gemeente en van de Hersteld Hervormde gemeente. Maar Liesbeth en Bram luisteren vaak op hun eigen kamer via de kerktelefoon naar de diensten van de Herstelde Hervormde gemeente uit Nederhemert en ze vinden het fijn zo nog verbonden te zijn met Nederhemert. Liesbeth ging begin dit jaar als eerste naar 'De Betuwehof' toe en Bram kwam zich later, na

ontslag uit het ziekenhuis, ook daar wonen. Samen weer herenigd en daar zijn ze zo blij mee. Ze hebben het zeer goed naar hun zin en de verzorging is er prima. Bram: 'Wij hebben het goed over kunnen geven, thuis wonen ging niet meer'. In het huis zijn twee huiskamers en in elke kamer kunnen ongeveer 9 of 10 mensen wonen. Eten doen ze ook in die kamer. Eigenlijk leven ze daar heel de dag. Maar nu met het mooie weer zitten ze lekker buiten. Teus is blij dat zijn ouders in de buurt wonen. Hij woont in Lienden en ook zijn zuster Bertie die in Kesteren woont met haar gezin is daar blij mee. Liza en Artje moeten nu wel een eindje rijden om bij hun ouders te komen. Bram en Liesbeth missen

Nederhemert niet zo, maar krijgen wel veel bezoek ook uit Nederhemert. Ook de 12 kleinkinderen lopen om de beurt nog wel eens binnen. Elke zaterdag gaat het echtpaar op bezoek bij de gezinnen van de zonen Teus of Liza of bij dochter Bertie en dan worden ze netjes opgehaald en weer thuisgebracht door één van hun kinderen. Het echtpaar vindt het fijn elke week 'even' eruit. Zolang het nog kan zullen de kinderen dat blijven doen. Bram, die inmiddels 86 jaar is, is nog bepaalde uren van de dag actief bezig op 'De Betuwehof'. Een hekje maken dat kapot is, zodat de dieren er niet uit gaan, dode bloemen uit knippen, Bram maakt zich verdienstelijk.

Daar is de directie van dat tehuis ook blij mee. Maar ook Liesbeth, die de 90-jarige leeftijd reeds gepasseerd is, maakt zich verdienstelijk: Elke dag mee aardappels schillen voor de bewoners. En dan krijgen ze nog bezigheidstherapie. 'Wij worden best bezig gehouden', zegt Bram.

Vissen heeft Bram altijd graag gedaan. Je zag hem de laatste jaren in het veld van Nederhemert zitten bij de Vliet en bij andere wateren, heerlijk vissen! Ook die middag was Bram samen met zijn zoon gaan vissen in de Linge in Opheusden. 'Niks gevangen Dirk, nog

geen visje gezien, maar het was wel erg gezellig. Heerlijk aan het water en je bent er even uit', vertelde Bram.

Samen verder ouder worden hier in Opheusden, wie had dat ooit gedacht? Nu alweer 62 jaar getrouwd, waar blijft de tijd. Samen hebben Bram en Liesbeth de wens om nog wat jaartjes samen te mogen zijn in 'De Betuwehof'. Een gastvrij tehuis waar de koffie klaar staat en iedereen welkom is. Bram en Liesbeth groeten alle inwoners van Nederhemert en alle bekenden die dit artikel lezen.

Ik neem nog een paar foto's en vertrek weer richting Nederhemert. De poort van 'De Betuwehof' gaat weer open. Ik kan er weer uit rijden en laat een tevreden echtpaar achter.

Dirk Brugmans

Informatieavond rond de Alpe d'Huzes

Op 12 april jl. hebben Gerrit en Griet Robbemondt een informatieavond georganiseerd in het dorpshuis in het kader van de deelname van Gerrit dit jaar aan de Alpe d'Huzes. Deze

deelname om geld in te zamelen voor onderzoek om de verschrikkelijke ziekte kanker te kunnen bestrijden, waar we allemaal hetzij zelf, hetzij in onze nabije omgeving, helaas steeds meer te maken krijgen. Gerrit rijdt mee met team 2 van Van der Ven uit Brakel. Zij nemen met 3 teams deel aan de beklimming.

Deze avond was voor iedereen toegankelijk.

Gerrit had een aantal gastsprekers uitgenodigd, die het belang van deze geldinzameling ten bate van het KWF konden uitleggen en had Hanny Veldhuizen gevraagd de avond aan elkaar te praten.

Zo had hij aan burgemeester Rehwinkel verzocht de avond te openen, Adriaan Egas van

Team Nederhemert om zijn ervaringen te delen, Willemijn Hobo en haar collega Anniek van der Waart wat ze met het geld doen en Johan van Loon, die helaas met deze ziekte te maken heeft, zijn ervaringen te vertellen.

Tussendoor had Hanny nog een quiz in elkaar gezet en Gerrit en Griet hebben voor prijzen gezorgd.

De avond werd geopend door burgemeester Rehwinkel, die, ondanks, dat hij een andere afspraak had, toch bereid was om eerst even naar Nederhemert te komen om de avond te openen en Gerrit veel succes toe te wensen.

Hanny verwelkomde daarop de volgende spreker, Adriaan Egas van Team Nederhemert. Zij hebben in 2014 deelgenomen aan de beklimming.

Adriaan hoorde van een collega, die meeding in 2013 als vrijwilliger, over de Alpe d'Huzes.

Zijn interesse was hierdoor gelijk gewekt. De combinatie sprak hem het meest aan van een goed doel dienen en sportief bezig zijn.

Gerrit had hem van tevoren gezegd, dat het een informatieve avond was en geen wervingsavond, maar toch kan Adriaan niet nalaten te vertellen, dat geld bijeenbrengen uitermate belangrijk is, want daar draait het uiteindelijk om.

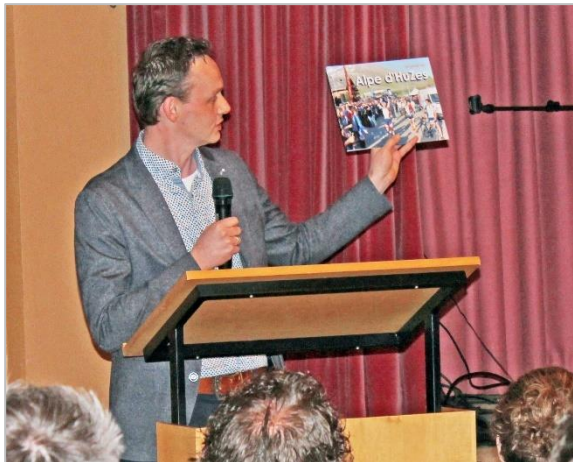
Het geld moet op plank komen voor het KWF, want die verschrikkelijke ziekte kanker moet nog steeds bestreden worden.

Met die gedachten is Adriaan met een aantal vrienden bij elkaar gaan zitten, ze hebben een team gevormd om in 2014 deel te gaan nemen aan dit evenement, een actieplan gemaakt met als doel om € 20.000,00 op te gaan halen.

De voorbereiding bestond uit 2 delen, nl. fondsenwerving en trainen.

Ze hebben er alles aangedaan om dit bedrag bij elkaar te krijgen, zo zijn er 178 appeltaarten gebakken, 75 auto's gewassen en een paar

duizend puddingbroodjes verkocht. Er werden feestavonden georganiseerd, de kinderen van school hielden acties, noem maar op. Het resultaat van dit alles was, dat de financiële doelstelling dubbel gehaald werd.

Dan komt het volgende punt, hoe bereid je je fysiek voor op de Alpe d'Huizes?

Je komt in contact met mensen, die al deelgenomen hebben en luistert naar hun ervaringen en tips.

Het belangrijkste wat je in ons vlakke land kunt doen is trainen op uithoudingsvermogen, om uren op die fiets te kunnen blijven zitten.

Vanaf 1 januari 2014 zijn ze als team serieus gaan trainen. Elke zaterdag een lange tocht en dat steeds verder uitbouwen tot 150 km op zo'n dag.

Ook zijn ze diverse keren naar de Ardennen geweest om daar lange trainingen te doen.

Dit was echter niets vergeleken bij die reus in de Alpen.

Iedereen moet als deelnemers zijn of haar doel opgeven. Adriaan ging in eerste instantie voor 4 beklimmingen, alhoewel er mensen in zijn omgeving waren die dit maar magertjes vonden.

Dit prikkelde hem wel om er een tandje bij te zetten.

Op maandagmorgen zijn ze vertrokken naar Frankrijk, waar ze na een korte rustpauze de fiets gepakt hebben om kennis te maken met de Alpe.

Dinsdag was een rustdag en hebben ze de omgeving verkend,

Woensdag werd alles grondig voorbereid, de fietsen werden nog een keer gecheckt, de naambordjes bevestigd, naar buiten gekeken, waar het helaas slecht weer was.

's Avonds nog een groot bord pasta eten en op tijd naar bed (en helaas geen oog dicht doen), want ze moesten al vroeg naar de start.

Na uitgebreid ontbijt naar de startplaats, waar het gezellig druk was. Het was prachtig weer, geen wolkje aan de lucht en lichte vorst, dus nog wat extra kleding aangetrokken.

Om 5.07 uur mochten ze vetrekken. Adriaan had met zijn trainingsmaatje Kees Verheij afgesproken om samen op te fietsen zolang dat ging.

Vooraf hebben ze een tijdschema gemaakt en bedacht dat ze anderhalf uur over een beklimming wilden doen, dit is ca. 9,5 km/uur.

De eerste 3 bochten zijn het steilste, dus de start is langzaam.

Vele kaarsjes branden er in bochten en verlichten de route langs de berg gevuld met duizenden mensen met allemaal hetzelfde doel, je grens opzoeken en maximaal presteren binnen ieders eigen mogelijkheden. Dit was en is heel indrukwekkend.

Na 1 uur en 32 minuten waren ze de eerste keer boven. De volgende twee klimmen gingen prima. Er kwamen steeds meer supporters op de berg en het werd die dag schitterend weer.

De vierde klim ging al meer kracht kosten en bij de vijfde klim had Adriaan het heel zwaar. Hij dacht steeds moet ik nu nog een keer, maar aangemoedigd door enthousiaste supporters langs de hele route gingen ze door.

De beklimmingen lagen aardig op schema, zo rond de anderhalf uur.

Na elke beklimming aten ze wat, maar na de vijfde lukte dat niet meer.

Aangemoedigd door de rest van het team besloten Adriaan en Kees zich op te maken voor de laatste klim.

Voor zijn gevoel ging de zesde makkelijker als de vijfde. Nu konden ze elke bocht afstrepn in gedachte als zijnde de laatste keer die dag.

Op dat moment was het erg rustig op de berg, de meeste supporters en fietsers verzamelden zich bij de finish op de top van de berg.

Hier kwamen Adriaan en Kees om 19.05 uur samen over de streep.

De hele dag samen gefietst, geremd als ze te snel gingen, elkaar aangemoedigd als ze dat nodig hadden en emoties gedeeld.

Het was een prachtig moment na maanden van voorbereiding dat heerlijke gevoel van missie volbracht.

5 juni 2014 is voor Adriaan en het team een dag geworden om nooit te vergeten. Ze hebben afgezien, genoten en hun doel bereikt geld inzamelen voor het KWF en hun sportieve grens opzoeken.

Hij vond het heel indrukwekkend om ook kinderen te zien lopen en fietsen en waar nodig heeft hij ze een duwtje gegeven en aangemoedigd.

Het is niet uit te leggen hoe indrukwekkend het was en wat voor sfeer er hangt op een berg vol met mensen, die allemaal voor hetzelfde doel bezig zijn, als rijders, wandelaars, supporters en vrijwilligers.

Adriaan gaf aan, dat het best wel een zwaar jaar was om werk, gezin, trainingen en acties te combineren, maar dat ze er als team heel veel voldoening uit hebben gehaald en dus afgesproken hebben om iedere 5 jaar als team zich sportief in te zetten voor een goed doel.

Hij wenst Gerrit en zijn team veel succes.

We gaan volgend jaar dus weer meer horen van team Nederhemert en hun nieuwe uitdaging.

Na deze indrukwekkende toespraak van Adriaan geeft Hanny Veldhuizen het woord aan Willemijn Hobo en Anniëk van der Waart.

Onderzoekers aan de afdeling Laboratoriumgeneeskunde, Laboratorium

Hematologie van het Radboud UMC in Nijmegen.

Willemijn en Anniëk vertellen het volgende over hun onderzoeken, die uitgevoerd kunnen worden dankzij de bijdragen van het KWF en Alpe d'Huizes subsidies.

Onderzoek Algemeen;

Ons bloedvormend systeem bevindt zich in het beenmerg. Hier wordt vanuit onze bloedstamcellen de verschillende rijpe bloedcellen gemaakt zoals de rode bloedcellen (zuurstoftransport), bloedplaatjes (wondstolling), en de witte bloedcellen (afweercellen, oftewel ons leger). Echter tijdens dit proces gaat er wel eens iets mis. Schade aan zo'n bloedstamcel kan leiden tot ongecontroleerde groei van (niet-functionele) bloedcellen, en resulteren in bloed-, lymfeklier- of beenmergkanker. Dit betreft ongeveer 8% van alle nieuw gediagnosticeerde kankerpatiënten in Europa, circa 250.000 patiënten per jaar. Deze patiënten kunnen worden behandeld met chemotherapie, bestraling, medicijnen die heel gericht op de tumor aangrijpen en/of donor stamceltransplantatie. De stamcel donor kan een familielid zijn, maar veelal gaat het om een niet-verwante donor die zich geregistreerd heeft bij de stamcel donorbank.

Het succes van stamceltransplantatie berust voornamelijk op de reactie van de gezonde donor afweercellen tegen eventueel achtergebleven kankercellen. In dit gevecht kan je de afweercellen voorstellen als ons leger. Hierbij zijn 2 soorten afweercellen erg belangrijk. Enerzijds heb je de dendritische cellen, dit zijn de generaals. Anderzijds heb je de T-cellen, dit zijn onze soldaten. De generaals kunnen de soldaten instrueren hoe de kankercel eruitziet en waar ze die kunnen vinden. Vervolgens kunnen de soldaten deze kankercellen opsporen, herkennen en aanvallen.

Helaas komt echter in te veel patiënten de ziekte uiteindelijk weer terug. Het is daarom belangrijk dat er nieuwe aanvullende behandelingen beschikbaar komen. Ons onderzoek richt zich op de ontwikkeling van immuuntherapie waarbij het afweersysteem gestimuleerd wordt om heel specifiek de kankercellen aan te vallen en om geheugen te vormen zodat langdurige bescherming mogelijk wordt.

Onderzoek 1;

We weten dat aanwezigheid van kanker-specifieke T-cellen in het lichaam van de patiënt leidt tot betere ziekte-vrije overleving. In sommige patiënten zijn er echter te weinig (actieve) kanker-specifieke T-cellen. Het is dus erg belangrijk om deze T-cellen te activeren, zodat ze zich gaan vermeerderen en beter in staat zijn kankercellen te herkennen en aan te vallen. Dit doen wij door gebruik te maken van dendritische cellen, de 'generaals'. In het laboratorium hebben we een manier ontwikkeld om krachtige 'super' dendritische cellen te maken, door afweerremmende eiwitten van het oppervlak te verwijderen, welke nog beter zijn in het instrueren en activeren van de T-cellen. Vaccinatie met deze dendritische cellen wordt nu onderzocht in patiënten die een donor stamceltransplantatie hebben ondergaan.

Onderzoek 2;

Helaas is het ook zo dat kankercellen de T-cellen kunnen remmen door een afweerremmend 'schild' te creëren waar de T-cellen moeilijk doorheen komen. Hier richt ons onderzoek zich op het ontmantelen van dit schild door gebruik te maken van nano-bolletjes, waar speciale stoffen (genaamd siRNAs) in zitten die de afweerremmende eiwitten kunnen uitschakelen, zodat de T-cellen de kankercellen weer goed kunnen herkennen en aanvallen.

Onderzoek 3;

Daarnaast richt ons onderzoek zich op het trainen en activeren van kanker-specifieke T-

cellen in het laboratorium door gebruik te maken van de eerdergenoemde dendritische cellen. Deze training is essentieel om te zorgen dat de T-cellen alleen de kankercellen aanvallen en niet de gezonde cellen. Echter 'verouderen' de T-cellen tijdens dit proces, waardoor zij minder goed de kankercellen kunnen aanvallen. Daarom hebben wij een manier ontwikkeld om T-cel veroudering tijdens het trainingsproces te remmen door gebruik te maken van een bepaald stofje. Op die manier willen we patiënten in de toekomst behandelen met goed getrainde en fitte kanker-specifieke soldaten.

Dit onderzoek wordt gedaan op de afdeling Laboratoriumgeneeskunde, Laboratorium Hematologie van het Radboudumc in Nijmegen, en wordt gefinancierd door KWF en Alpe d'HuZes subsidies. In de toekomst kunnen deze therapieën hopelijk bijdragen aan een betere ziekte-vrije overleving en kwaliteit van leven voor kankerpatiënten.

Willemijn won in 2012 de Bas Mulder Award en kreeg in 2016 nog een Hermannetje. Haar collega Anniek won in 2014 de Bas Mulder Award. Deze awarden werden uitgereikt door het KWF tijdens de Alpe d'Huzes.

Zij zijn net als zovele onderzoekers nog steeds afhankelijk van beurzen en financiële bijdragen van onder andere het KWF.

Telkens als ze een onderzoek uit willen breiden of op starten moeten ze een uitgebreid onderzoeksplan schrijven en aangeven wat ze hopen te bereiken. Dit dienen ze in en als dit alles goed wordt bevonden worden ze uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens dit gesprek doen ze hun verhaal, delen ze hun visie en beantwoorden ze vragen.

Ze zijn natuurlijk niet de enige twee onderzoekers die iets indienen, dan enkele weken nadat de geselecteerde onderzoekers zijn gehoord en alles door de commissie is beoordeeld krijgen zij bericht of ze wel of geen onderzoek subsidie ontvangen.

Van dit bedrag is een deel nodig voor het gebruik van de laboratoriumruimte, aanschaf

Vanaf begin onderzoek tot gebruik ter behandeling duurt ongeveer 10 jaar.

Na de pauze volgde er een korte quiz met diverse vragen onder andere over de beklimming van de Alpe, het aantal bochten, het aantal getrainde kilometers door Adriaan, het geldbedrag dat Willemijn ontvangen heeft enz. De personen die het langst de vragen goed

Dit hebben ze ook in 2014 gedaan voor hun eigen team en in 2015 voor het team Lab d'Huzes (het team van Willemien, Anniek en hun collega's van het Radboud UMC)

Het betreft stamcelddonatie, iets dat nog vrij onbekend is, maar wat heel hard nodig is om

Johan deed deze avond dus een oproep; Ben
je

tussen de 18 en 50 en goed gezond, registreer je als stamceldonor op www.matchis.nl

Het is heel eenvoudig je vult het aanmeldformulier in te vinden op de website. Je krijgt daarna een bevestiging en ontvangt thuis een registratiesetje per post.

Je neemt wangslijm af volgens de instructie en stuurt alles zo snel mogelijk retour per post.

Vervolgens wordt dit doorgestuurd na het lab en zodra de typering terug is van het lab ronden ze de registratie af en sta je geregistreerd.

De kans dat je opgeroepen wordt is klein, maar als dat gebeurt volgt er na een uitgebreide voorlichting en (medische) keuring de daadwerkelijke donatie.

Johan zijn oproep is dus, het kan niet vaak genoeg gezegd worden; **REGISTREER JEZELF ALS STAMCELDONOR EN REDT HIERMEE LEVENS!!**

Hoe meer donoren hoe meer kans patiënten hebben!!!

Johan is inmiddels weer thuis na een pittige behandeling in Groningen en we wensen hem een voorspoedig herstel en sterkte toe.

Op het einde van de avond riep Hanny Gerrit Robbemondt naar voren en het team van der Ven Gerrit stelde zijn team voor en samen showden ze hun kleding. Hij gaf aan, dat er nu de tijd aankwam van trainen en nog eens trainen, maar dat ze er allemaal zin in hebben.

Tevens bedankte hij de gastsprekers Adriaan, Willemijn, Anniek en Johan van de avond, Hanny die de hele avond aan elkaar sprak en niet te vergeten zijn vrouw Griet, die zijn grote steun op de achtergrond is.

Het bijwonen van de avond was gratis, maar er stond bij de uitgang een bus om een eventuele donatie in te doen.

Er werd € 230,00 gedoneerd, wat gestort is op de rekening voor de Alpe d'Huzes.

De avond zelf was geheel voor rekening van Gerrit en Griet privé..

Het was al met al een avond over een nare ziekte, die op een interessante, leerzame manier gepresenteerd werd in een ongedwongen sfeer en die naar we hopen heel veel mensen zal inspireren om zich aan te melden als donor.

De verkoop van de puddingbroodjes door Team Nederhemert heeft € 1.550,00 opgebracht.

De Oranjevereniging heeft actie gevoerd voor Gerrit tijdens de feestweek en dit heeft het mooie bedrag van € 1.275,00 opgebracht.

Inmiddels weten we, dat Gerrit 2 keer de Alpe beklommen heeft, wat een geweldige prestatie is!

Gerrit wil langs deze weg nogmaals iedereen bedanken voor hun bijdrage, ondersteuning en aanmoediging ten bate van dit goede doel.

ALLEN HARTELIJK DANK !

Gerrit Robbemondt 2x de Alpe d'Huzes op geweest!

Spel&

Spel& beweegt graag met u mee!

Het buurtsportcoach team van Spel&, een onderdeel van de Stichting Welzijn Bommelerwaard wil ook na de zomer ondersteunen in uw sport- en beweegactiviteiten. Dit mag u op verschillende manieren vertalen:

- In groepsverband zetten we sportactiviteiten op voor zowel jong als oud. Om vervolgens aansluiting te zoeken bij een bestaande beweeggroep of vereniging of op eigen benen verder te gaan.
- In individueel verband, ben je op zoek naar een geschikte sport? Wij willen graag met u de mogelijkheden onderzoeken. Dit door met elkaar de praktijk in te gaan om de mogelijkheden zelf te ervaren.
- Als leefstijlcoach, wilt u op een gezondere manier leven, bewegen of is uw traject bij bijvoorbeeld uw fysiotherapeut ten einde? Wij willen u individueel ondersteunen en coachen op de toekomst!
- Als vereniging of dergelijk, heeft u een bijzondere dag waarbij sportactiviteiten van toepassing kunnen zijn? Aarzel niet!

In alle bovengenoemde gevallen werken we graag samen met de verenigingen binnen en buiten gemeente Zaltbommel. Wij zullen in eerste instantie voor maximaal drie maanden actief zijn om u vervolgens zo goed mogelijk los te laten zodat u bij een vereniging of op eigen voeten aan de slag kan!

Vragen of interesse? Aarzel niet en neem contact op met buurtsportcoach@welzijnbommelerwaard.nl

Tafeltje dekje

“Tafeltje Dek Je” van de vorige eeuw, maar hoogst actueel.

Het lijkt iets van de vorige eeuw, en dat is het ook. “Tafeltje Dek Je” heeft al sinds de jaren '90 van de vorige eeuw (1988) een warme maaltijdservice. Je zou inderdaad kunnen denken dat deze service niet meer van deze tijd is. Niets is minder waar. Het is juist het tegenovergestelde. Anno 2018 blijven ouderen langer thuis wonen. Een gedeelte wil dat zelf, maar er is ook een gedeelte wat wel in een zorginstelling zou willen wonen maar daar volgens de huidige criteria niet voor in aanmerking kan komen. Participatiemaatschappij is tegenwoordig een ingeburgerd begrip. Mensen blijven langer thuis wonen, al dan niet met mantelzorg, vaak met thuiszorg op welke manier dan ook. Als men met diverse beperkingen ook nog zelf voor een warme maaltijd moet zorgen loopt het meermalen anders dan de familie of kinderen zou wensen. Gelukkig is er dan de mogelijkheid om terug te vallen op de warme maaltijd service van “Tafeltje Dek Je”.

“Tafeltje Dek Je” biedt mensen in de gehele Bommelerwaard de mogelijkheid om een warme maaltijd thuis bezorgd te krijgen. Gebruikers van de “Tafeltje Dek Je” maaltijdservice dienen ten minste 55 jaar of ouder te zijn. Deze leeftijdsbeperking is niet van toepassing indien men door een beperking niet (meer) zelf kan koken of in geval van een tijdelijke periode bij een lichamelijk ongemak bijvoorbeeld na een operatie.

De maaltijden werden tot eind 2017 bezorgd in alle dorpen van de Bommelerwaard welke ten westen van de A2 liggen. Sinds januari 2018 wordt deze maaltijdservice ook aangeboden in Kerkdriel, Velddriel en Alem. De feitelijke uitvoering van de maaltijdverstrekking is in handen gelegd van Zorgcentrum 't Slot in Gameren en zij verzorgt ook de maaltijden voor “Tafeltje Dek Je”. Dagelijks worden hier meer dan 100 maaltijden bereid voor “Tafeltje Dek

Je”, deze worden vanuit 't Slot door vrijwilligers bezorgd. Er is een stichting actief met een eigen bestuur welke onder andere de werving en coördinatie verzorgt van de vrijwilligers die de maaltijden bezorgen.

In Nederhemert worden de maaltijden bezorgd op een route in combinatie met de dorpen Well, Wellseind, Kerkwijk en Delwijnen. Er wordt dagelijks bij gemiddeld 18 gebruikers een warme maaltijd bezorgd. De vrijwilliger die de cassettes bezorgt, is omstreeks 11:00 uur bij 't Slot in Gameren waar de maaltijden klaar gemaakt worden voor de bezorging. Omstreeks 11:15 uur begint hij zijn route door Kerkwijk, Well, 't Eiland, Wellseind, Nederhemert en Delwijnen. Omstreeks 12:30 is hij klaar met de route.

Mevrouw Letta Holl uit Nederhemert is gebruiker van de warme maaltijdservice. Toen het met haar man Dick wat minder ging kwam ze er niet meer aan toe om de dagelijkse boodschappen in huis te halen. Ze merkte ook dat hierdoor de dagelijkse warme maaltijd in het gedrang kwam. Hierop heeft ze “Tafeltje Dek Je” ingeschakeld om voor haar meerdere dagen in de week een warme maaltijd te verzorgen welke telkens rond het middaguur door een vrijwilliger wordt bezorgd. Ze is hier erg tevreden over en het helpt haar om regelmaat

in haar eetpatroon te houden. Nu is ze er wel gerust op dat het zo geregeld kan worden dat ze daar niet te veel tijd meer aan hoeft te besteden.

“Tafeltje Dek Je” heeft op dit moment zeker mogelijkheden voor uitbreiding van de bezorging van warme maaltijden op de route Nederhemert. Ook op de overige plaatsen in de Bommelerwaard waar wij bezorgen kunnen nieuwe gebruikers zich aanmelden. Als u hiervoor in aanmerking wilt komen kunt u contact opnemen met Zorgcentrum 't Slot te Gameren tel 0418-561451. Ook op de website van 't Slot staat veel informatie over “tafeltje Dek Je”; www.slotgameren.nl.

Zoals eerder beschreven is er voor de bezorging van de warme maaltijden een stichting actief welke de werving en coördinatie van de vrijwilligers verzorgt. Momenteel zijn er ongeveer 130 vrijwilligers die bij toerbeurt gedurende 1 week per 3 maanden de maaltijden bij de mensen thuisbezorgen. Voor de routes Nederhemert zijn nieuwe bezorgers zeer welkom. Ook voor alle overige routes in de Bommelerwaard kunnen we steeds weer nieuwe vrijwilligers gebruiken. Om een route in bijvoorbeeld Zaltbommel te rijden hoeft men daar niet persé te wonen. Het is steeds meer merkbaar dat de mensen noodgedwongen later stoppen met werken waardoor de lust tot vrijwilligerswerk minder wordt. Het zou zonde zijn als de warme maaltijdservice door een tekort aan vrijwilligers geen doorgang meer zou kunnen vinden. We hanteren geen leeftijdsgrenzen, wel moet men vitaal genoeg zijn

om ook een maaltijd bij een dijkwoning met lastig trapje af te kunnen leveren.

Piet de Vries (69 jaar) is sinds maart 2017 vrijwilliger bij “Tafeltje Dek Je”, woont in Aalst en is vrijwilliger/bezorger op de route Ammerzoden. Toen hij hoorde dat de warme

maaltijd service uitgebreid werd naar Kerkdriel heeft hij zich, als geboren Hoenzadrielaenaar, (Heuzendrieler) meteen opgegeven om ook een week in de 3 maanden die route te gaan rijden. Hij komt telkens weer bekenden tegen en maakt dan graag een praatje over “koetjes en kalfjes”.

Jacob van Wijk (82 jaar) is al bijna 20 jaar vrijwilliger bij “Tafeltje Dek je”. Ondanks zijn hoge leeftijd denkt hij nog lang niet aan stoppen. Hij vindt het nog steeds geweldig dat hij de grote route Well – Nederhemert – Kerkwijk van bijna 20 gebruikers mag en kan rijden. Soms is het weleens zoeken waar een nieuwe gebruiker woont, maar, meent hij, we hebben toch allemaal een Hollandse mond waar we de weg mee kunnen vragen?

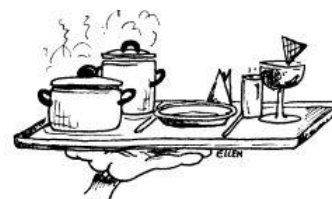

Wilt u vrijwilliger worden?

Heeft u belangstelling om ook vrijwilliger te worden en heeft u ook een auto, dan is “Tafeltje Dek Je” misschien wel wat voor u. Als vrijwilliger rijdt u periodiek een route en bezorgt u de warme maaltijd bij diegenen die daar op dat moment zelf niet voor kunnen zorgen. De grootte van de route kan variëren tot soms meer dan 15 stuks. U krijgt een vergoeding voor de gereden kilometers en bij voldoende vrijwilligers komt u ongeveer 1 week in de 2 maanden aan de beurt. Op de route Nederhemert en Aalst rijden de vrijwilligers op een vaste dag in de week.

Meldt u aan voor deze dankbare taak bij de secretaris van de stichting Tafeltje Dek Je: Arie van Leeuwen, telefoon 0633605372. U kunt ook mailen via het email adres arie@wellseind.nl

Door Arie van Leeuwen

20 jaar kosteres

Elske Oomen is al meer dan 20 jaar kosteres in het Zonnelied.

Elske Oomen uit Boterbloemstraat 13 is 79 jaar, in december hoopt ze 80 jaar te worden, maar ze is nog steeds actief bezig in het vrijwilligerswerk. Ze is al 20 jaar kosteres in de Kapel van het Zonnelied waar elke zondagmiddag een Protestante dienst gehouden wordt. Elke zondagmiddag gaat ze naar het Zonnelied toe om daar te helpen om bewoners te halen die de dienst willen bijwonen en na de dienst de bewoners weer terug te brengen op hun kamer. Om de veertien dagen heeft ze de taak om koster te zijn, wat ze met liefde doet. Alleen op Moederdag blijft Elske thuis want dan komen de kinderen en dat vindt ze fijn, met ons allen Moederdag vieren. Elske zag in 1998 een advertentie staan dat er een koster gevraagd werd voor de diensten in de kapel van het Zonnelied. Samen met Annie van Strien uit Brakel reageerde ze daarop en samen hebben ze het jaren gedaan. Totdat Annie ziek werd en haar taak niet meer kon uitoefenen.

Elske deed haar werk 11 jaar lang samen met haar man Han, die in 2009 na een ziekte overleden is. Elske mist hem nog elke dag. 'Want', vertelde ze mij, 'wij deden alles samen'. Han haalde ook bewoners op en Mevrouw Koemans wilde alleen dat Han haar haalde naar de dienst en haar weer terug bracht. Niemand anders mocht dat doen, weet Elske nog. Ja, herinneringen blijven. Gelukkig zijn er voor de bewoners veel vrijwilligers bijgekomen en dat vindt Elske fijn want bewoners ophalen en daarna weer terugbrengen is best een heel werk en vele handen maken licht werk. Als Elske dienst heeft dan is haar taak de deur te openen van de kapel zodat bewoners welkom zijn, het geluid aan zetten, zorgen dat er een glaasje water staat voor de predikant. Vrijwilligers brengen bewoners binnen en Elske geeft aan waar ze de mensen kunnen laten zitten of eventueel kunnen laten staan met hun rolstoel. Soms wordt er ook een bed binnen gereden met een bewoner aan het zuurstof, ook die mensen mogen de diensten bij wonen, daar wordt plaats voor gemaakt. De opkomst van bewoners naar de diensten is weer toe genomen. 'Er is een tijd geweest dat wij dachten dat we beter konden stoppen', vertelt Elske. Maar verschillende predikanten wezen erop dat er in de Bijbel staat 'waar 2 of 3 mensen in Mijn Naam vergaderd zijn, daar zal Ik ook wezen' en daarom zijn wij ook door gegaan. De diensten worden geleid door predikanten uit de Bommelerwaard maar ook predikanten uit Veen, Wijk en Aalburg en Genderen.

De diensten gaan uit van de Hervormde gemeente van Well en ouderling Jeanne van Loon van die gemeente regelt de predikanten wie er elke zondag een dienst komt houden. Ook Dominee Wim de Koeijer uit Heerewaarden gaat geregeld voor in een dienst in de Kapel en ik vroeg hem op een zondagmiddag dat hij dienst had over zijn ervaring met Elske. Ds.de Koeijer vertelde mij dat Elske trouw haar werk doet en de ontvangst altijd hartelijk is. 'Ze bewaakt alles tijdens de dienst, stuurt vrijwilligers aan en heeft ook alles in de gaten. Ze geeft mij en ook andere predikanten, een teken dat wij kunnen beginnen. Ik heb Elske en haar man Han leren kennen, eerder al tijdens een bejaardenreis en daarna kwam ik haar weer tegen als kosteres in

de Kapel van het Zonneliëd.' Ja Elske maakt nog wel eens wat mee met predikanten. Ze komen soms te laat, wisten de weg niet meer of stonden in de file. 'Soms hebben wij geen organist en dan zingen wij zonder orgel en dat gaat ook hoor', vertelde Elske.

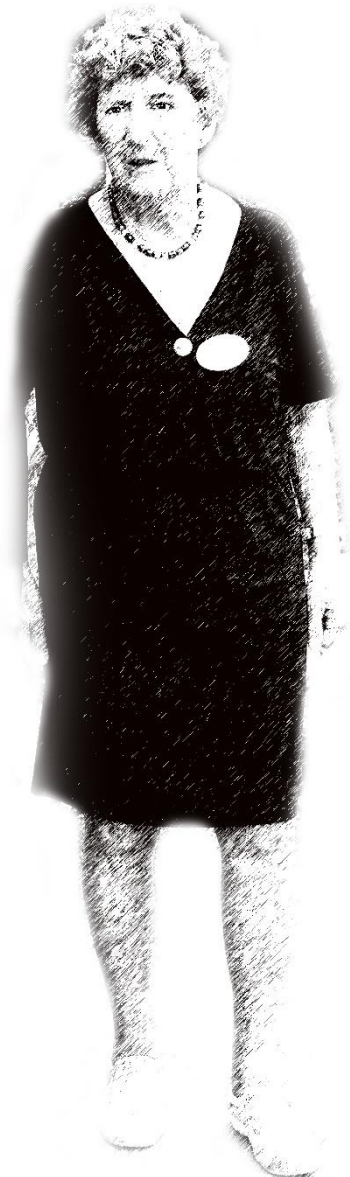

Na de dienst napraten met andere mensen in de Terp, 'want ik ken heel veel mensen', vertelde ze. Vele bekenden en bewoners die vroeger toen men nog niet in het Zonneliëd woonde, naar de kerk gingen in hun eigen dorp komen nu ook naar de diensten op zondagmiddag. Elske hoopt dit werk nog vele jaren, naar ze hoopt, in redelijke gezondheid te doen. Maar de leeftijd en de gezondheid (kan slechter lopen) gaan ook mee spreken.

Het is niet alleen het Zonneliëd, ze is ook op andere plaatsen actief als vrijwilligster. Zo is ze al 13 jaar actief bezig op de grote rommelmarkt te Bruchem die landelijke bekendheid heeft. Niet alleen de verkoping maar ook in het werk vooraf, kleding uitzoeken, alles klaarzetten voor de grote markt, eind mei begin juni. Overal is Elske mee bezig, want stil zitten is er bij haar niet bij. 'Ik ben veel alleen en dan ben ik blij dat ik wat kan doen, want thuis zitten daar ben ik geen type voor.' Elske fietst ook graag en geregeld kom je haar tegen ook buiten Nederhemert. Om de veertien dagen gaat ze met fietsclub TOP uit Nederhemert mee om ongeveer 30 kilometer fietsen. Elske doet het graag. Een actief iemand op die leeftijd, een voorbeeld voor velen.

Dirk Brugmans

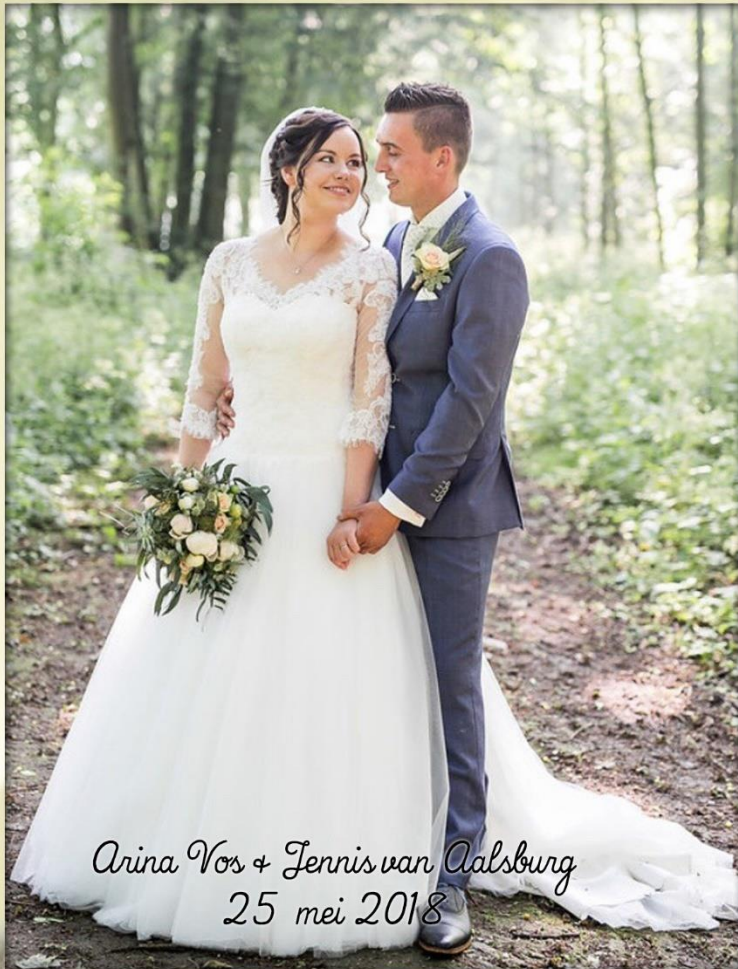
Getrouwd!

*Taap van de Laar + Mariëlle van Dam
11 mei 2018*

Getrouwd!

*Arina Vos + Jennis van Aalsburg
25 mei 2018*

*Sijanne van Brenk + Martijn van der Meijden
1 juni 2018*

Een jongere in het buitenland

Arianne Bouman in Ghana.

Cultuur snuiven en op onderzoek kluiven

Zon, zee, strand.. Eh, nee toch niet. Alleen zon en zand. Dat is een beetje hoe de lucht en de aarde er hier uitziet in het noorden van Ghana. Gelukkig begint het erop te lijken dat het regenseizoen echt binnenkort van start gaat. De komkommer- en tomatenzaadjes hebben we onder de grond gestopt, dus misschien komt er binnenkort wat groen binnen in deze bruin-en-blauwe-wereld en, het meest belangrijk, komt er wat meer variatie in ons eten.

Of ik de komkommers nog boven de grond ga zien verschijnen, is de vraag. Op het moment van schrijven zit in nog in de Ghanese zon, maar waarschijnlijk loop ik weer in Nederhemert rond wanneer de dorpskrant verschijnt.

Voor ongeveer precies de periode tussen het verschijnen van de laatste dorpskrant en het verschijnen van deze nieuwe dorpskrant ben ik in Ghana geweest om mijn onderzoeksstage te lopen voor mijn studie geneeskunde. Veertien weken gevuld met taallessen Dagbani, interviews afnemen, interviews verwerken en een wetenschappelijk artikel schrijven.

Wanneer een vrouw zwanger is in dit gebied in Noord-Ghana, vaak al voor de vijfde of zesde keer op een leeftijd van dertig jaar, is naar het ziekenhuis gaan voor een check-up absoluut niet het eerste waaraan gedacht wordt. Omdat het uiteindelijk voor het verlagen van de sterftcijfers van de moeders en de kinderen

wel belangrijk blijkt te zijn om aan het begin in de zwangerschap naar het ziekenhuis te gaan, zoek ik uit wat hen verhindert en wat hen aanmoedigt om een verloskundige of het ziekenhuis te bezoeken.

En de enige manier om daar achter te komen.. Aan de vrouwen zelf vragen, natuurlijk. De ene keer aan een hoogopgeleide vrouw die in een wat dichtbevolkter gebied woont, de andere keer aan een vrouw die nog niet eens de kleuterschool heeft bezocht en in een afgelegen dorp woont.

Afgelopen weken heb ik dus best wat tijd doorgebracht met de Ghanese vrouwen. Vaak zittend onder een boom op een islamitische gebedsmat. Terwijl de kippen om ons heen scharrelden en mijn huid en haren betast werden door wat kleine kinderen, probeerde ik me te focussen op de interviews. Soms waren het interviews waarin ik al mijn energie moest stoppen in het trekken van antwoorden uit de mond van de vrouw (sommige vrouwen zijn absoluut de vrijheid niet gewend om hun mening te mogen delen), andere keren hadden vrouwen zo'n woordenvloed, dat luisteren mijn grootste taak was. Regelmatig was dit ook niet zo'n probleem, omdat mijn mond open bleef staan van verbazing als ik aanhoorde wat voor traditionele en religieuze gewoonten en ideeën mensen hebben. Zo schijnt tijdens de zwangerschap het zien van de maan ongeluk te brengen, en is het eten van sinaasappels uit de boze. Een bevallen vrouw moet voor minstens drie weken pittig eten krijgen, om haar ingewanden schoon te spoelen.

Regelmatig werd ons na het bezoek aan een afgelegen dorp een levende kip in handen gedrukt, die vervolgens met ons in de auto mee moest hobbelen naar huis over de onverharde wegen. Wegen die nu door de regen in heel korte tijd al niet meer begaanbaar zullen zijn. Mensen in de afgelegen dorpen worden afgesneden van de ziekenhuizen, van apotheken en van plaatsen waar ze hun 'motorbike' met brandstof kunnen vullen,

waardoor hun leefgebied niet verder uitgebreid zal zijn dan hun eigen dorp.

In al de afgelegen dorpen die we bezocht hebben was geen school. Kinderen vermaakten zichzelf, mannen werken op hun stukje land tijdens het regenseizoen en vrouwen koken enkele keren per dag Tizet (maispap) en doen de was. De kennismaatschappij is ver van hun bed, en het bezoeken van prenatale zorg een topic waar niet aan gedacht wordt in hun vaste ritme van alledag.

In de iets grotere plaats waar ik nu verblijf bestaat er wat meer verschil tussen dagen. Bijvoorbeeld door het hebben van een marktdag, eens in de zes dagen, wat ervoor zorgt dat de hele gemeenschap op de been is. 's Ochtends beginnen de voorbereidingen. Mensen arriveren in volgepropte bussen, waarvan het dak is afgeladen met geiten, schapen, watermeloenen en alles wat nog meer te koop moet worden aangeboden. Veel vrouwen met hun koopwaar hebben een plaats ingenomen in de bak van een 'MotorKing' om zo vervoerd te worden naar het marktplein (een van de vele zandvlakten). Kleedjes worden uitgelegd, de opbrengst van het land van afgelopen week wordt uitgesteld, en de kopers stromen toe. Aan het begin van het dorp loopt de weg van mannen en vrouwen vaak uiteen. Mannen bezoeken de schapen-, koeien- en geitenmarkt, vrouwen doen de inkopen voor het

eten. Een enorme drukte, totdat het tijd is om te gaan bidden..

De islamitische cultuur doordrenkt hier de hele samenleving. 's Ochtends om vier uur wordt ik elke dag gewekt door de oproep tot gebed vanaf de, ongeveer vijf, moskeeën die té dicht bij ons huis staan. (Soms verlang ik dan naar Nederhemert, gewoon maar een keer in de week op zondagmorgen om half negen gewekt worden door de kerkklok.) Ik heb net gehoord dat ik de komende dagen midden in de nacht gewekt ga worden, omdat door het naderen van het eind van de Ramadan iets na middernacht gebeden gaat worden.

De Ramadan heeft heel Gushegu ook wel veranderd. Waar eerst op elke hoek van de straat vrouwen tijdens de dag aan het koken waren op vuurtjes, waarna vervolgens de geiten de pannen mochten uitlikken, is het nu stil. Gekookt wordt er nog voordat ik gewekt wordt door de minaretten en nadat ik 's avonds het huis niet meer uitkom vanwege angst voor malariamuggen. Ik denk dat ik hier nog tijdens een van mijn laatste dagen Ghana het Suikerfeest mee ga maken. Waarna vervolgens mijn anti-malaria tabletten en vitaminepillen de kast in gaan, om weer veilig te landen op Nederlandse bodem en verder te leven in Nederhemert.

Arianne Bouman

een foto gemaakt na een groepsdiscussie voor het onderzoek

Van voorzitter tot gemeenteraadslid

In 2011, of zelfs al daarvoor, waren er besprekingen met o.a. Kees Haverhals van de Gemeente Zaltbommel, met daarbij o.a. Dirk Brugmans en Willemien Hobo. Ook mij was gevraagd om mee te denken en te helpen om te komen tot de oprichting van een dorpsplatform voor Nederhemert.

Na een heel aantal vergaderingen en besprekingen kwamen we tot de conclusie dat het zinvol en haalbaar zou zijn om een dorpsplatform te gaan oprichten. Een aantal mensen die ook bij de oriëntatievergaderingen betrokken waren, gaven aan toch niet de tijd e.d. te hebben om er mee verder te gaan. Dirk, Willemien en ik zijn op zoek gegaan naar andere mensen die wel tijd en energie wilden steken in een nieuwe 'Dorpsraad Nederhemert'. Toen dat gerealiseerd was konden we echt van start.

Op 14 april 2012 is het dorpsplatform "Dorpsraad Nederhemert" officieel opgericht. De dorpsraad bestond toen uit Wim van der Toorn - voorzitter, Dirk Brugmans - penningmeester, Willemien Hobo - secretaresse, Evelyne van Wijk, Arie Verheij en René van der Werken.

Zo zijn we dus in april 2012, nu ruim 6 jaar geleden van start gegaan.

Het streven was om ook de jongeren te betrekken bij hun woonomgeving en mee te laten denken. Al snel werd daarom de dorpsraad uitgebreid met 2 jeugdleden, Melissa Bouman en Johannes Oomen. Toen zij vertrokken zijn ze o.a. opgevolgd door Job van de Werken en Marleen Vos. Zij hebben allemaal een hele poos constructief meegedaan en meegedacht. Helaas konden we daarna geen jeugdleden meer vinden die mee wilden doen met de dorpsraad. Dat vonden en vinden we nog steeds erg jammer.

Naast de gewone leden en jeugdleden was ook de coördinator voor de dorpsraden van de Gemeente Zaltbommel op de vergaderingen aanwezig. Dat was eerst Debby Wesselo en later werd dat Nicole Heerius. De dorpscoördinator vormt de schakel tussen de dorpsraad (inwoners) en de gemeente.

Niet heel lang na de start van de dorpsraad is er een gastlid aan de dorpsraad toegevoegd. Dit werd Walter Esch van Nederhemert-Zuid. Deze heeft vanaf die tijd als volwaardig lid zijn steentje bijgedragen aan de dorpsraad.

Dat we een stabiele basisbezetting hebben, blijkt wel uit het feit dat sinds de start van de dorpsraad alleen Dirk Brugmans, o.a. om gezondheidsredenen, vertrokken is uit de

dorpsraad. Hij is toen opgevolgd door Dirk-Jan van Brenk.

De start van de dorpsraad was officieel. In het bijzijn van wethouder Han Looijen werden bij de notaris de Statuten ondertekend. We konden aan het werk. De ondertekening van de Statuten geeft ook aan dat we ons moeten houden aan de afspraken die er destijds gemaakt zijn. Zo krijgen we vanuit de Gemeente jaarlijks een budget om te besteden aan de leefbaarheid van het dorp. We krijgen € 1000,- voor de dagelijkse gang van zaken. Te denken van aan vergaderkosten, vergoedingen, het aanpassen van kleine zaken in het dorp e.d. Daarnaast is er € 5000,- beschikbaar voor grotere zaken. Denk bijvoorbeeld aan bankjes op de dijk, een nieuw speeltoestel, een boekenboom met een bankje e.d. Als derde is er nog een groter bedrag beschikbaar voor alle dorpsraden en wijkraden. Hiervoor kun je een plan indienen wat vele meer geld kost. We hebben hiervoor o.a. een plan ingediend voor een kunstwerk op de rotonde, bloembakken in het dorp, een speelveldje voor de kinderen e.d.

Een ander aspect vanuit de Statuten is dat een lid van de dorpsraad geen lid van de gemeenteraad mag zijn of op een andere manier bij het werk van de gemeente Zaltbommel betrokken is. Aangezien de gemeenteraad o.a. beslist over het geld wat aan dorps- en wijkraden wordt toegekend, zou het vreemd zijn als een gemeenteraadslid in de dorpsraad zou zitten.

Toen het zover kwam dat ik afgelopen maart werd gekozen op de 4^e plek van de SGP in de gemeenteraad, had dat als consequentie dat ik mijn plek als voorzitter en lid van de dorpsraad moest opgeven. Dat ging mij wel aan het hart. Het dorp, waar ik nu al bijna 27 jaar woon, heeft mijn warme belangstelling. Ik heb dan ook die ruim 6 jaar als voorzitter van de dorpsraad het

werk vanuit de dorpsraad met liefde, plezier en passie gedaan.

En wat is er de afgelopen jaren dan wel niet gebeurd? Ik zal een aantal zaken benoemen.

We hebben ons hard gemaakt voor het veiliger krijgen van de kruising van de Maas-Waalweg en de Nederhemertse Kade. Dit heeft, na besprekingen met de gemeente, uiteindelijk geleid tot de realisatie van een rotonde. Het heeft een aantal jaren geduurd, maar het is uiteindelijk toch gerealiseerd.

Jaarlijks vindt er een dorpssschouw plaats. Tijdens die dorpssschouw, waarbij een aantal leden van de dorpsraad, samen met de wethouder en een ambtenaar, door het dorp fietsen, brengen we in kaart waar er knelpunten zijn. Dat kunnen zaken zijn die met verkeersveiligheid te maken hebben, maar ook met ander dingen, zoals wateroverlast, overlast van jeugd, teveel bomen- of struikengroei, het ontbreken van bankjes voor oudere mensen die aan het wandelen zijn e.d. Elk jaar weer is er een lijst met dingen die aangepakt moeten worden. En eerlijk is eerlijk, de samenwerking van de gemeente is heel erg goed. Na een dorpssschouw worden op korte termijn een heel aantal zaken uitgevoerd. Daar zijn we als dorpsraad erg content over.

Om de leefbaarheid van het dorp te bevorderen, één van de doelstellingen van de dorpsraad, proberen we ook om mensen bij elkaar te brengen en dingen te organiseren waardoor mensen elkaar kunnen ontmoeten. Eén van de grotere zaken hierbij zijn de zomer- en de wintermarkt. Elke keer weer een groot succes. Zeker die eerste keer op het terrein van het

kasteel, bij het 1200 jarig bestaan van Nederhemert, was een ontzettend groot succes. Ik denk dat vele mensen uit het dorp de zomer- of wintermarkt bezoeken. Dit is iets wat we zijn begonnen en waar we zeker mee

verder willen. Onze wens hierbij is nog steeds dat de organisatie uiteindelijk bij een comité komt te liggen die onafhankelijk is van de dorpsraad. Een comité waarin de dorpsraad wel vertegenwoordigd is, maar waarbij ook mensen uit verenigingen meedenken en meedoen.

Daarnaast zijn er nog een heel aantal zaken voor kortere of langere tijd opgepakt. Denk bijvoorbeeld aan de realisatie van het Klompenpad in Nederhemert. Verder de vuurwerkshow tijdens oud- en nieuw met een tent als ontmoetingsplaats voor de inwoners. Helaas vonden we de kosten en de tijd die we erin gestoken hebben te hoog t.o.v. het aantal mensen wat mee deed. Maar misschien komt het toch nog een keer terug. Andere dorpen hebben het idee overgenomen, daar is het wel een succes geworden. Daarom zullen we misschien na gaan denken of we het toch nog een keer gaan opstarten.

De viering van 1200 jaar Nederhemert was ook een succespunt uit de afgelopen jaren. Een dorpsfilm, een Sail op de Afgedamde Maas, het ontwerpen van een vlag, het verkopen van Hèmerts vuurwater, het was allemaal goed gelukt.

Er zijn nog wel meer dingen gerealiseerd, maar niet alles kan ik noemen, dan wordt het teveel. Nog een paar dingen. Tijdens dorpsraadsvergaderingen vergaderen we regelmatig ook met ambtenaren van de gemeente. Ze komen ons advies vragen over bepaalde zaken in en rond het dorp. Dit is vaak niet zichtbaar voor de bewoners, maar op deze wijze proberen we ook het belang van onze dorpsgenoten aan de gemeente kenbaar te maken. De dorpsraad is veel meer dan het organiseren van een aantal activiteiten. De hoofdmoot ligt in de korte lijn van de inwoners naar de gemeente. Op die manier proberen we snel dingen te kunnen realiseren.

Eén ding wil ik nog noemen. Een succesfactor uit de afgelopen jaren. Dat u dit stuk kunt lezen komt door het feit dat we een dorpskrant hebben. Inmiddels het 3e nummer van de 6e jaargang. Ontstaan in de dorpsraad, aangevuld met mensen van buiten de dorpsraad, en uitgegroeid tot een zelfstandig blad. De dorpsraad blijft betrokken doordat een aantal mensen vanuit de dorpsraad zitting heeft in de

redactie, maar verder is de dorpskrant helemaal zelfstandig. Ik vind dit zelf één van de hoogtepunten uit mijn tijd als voorzitter van de dorpsraad.

Ik vond het niet nodig om veel over mezelf te vertellen. Wel vind ik het belang dat alle inwoners zien en begrijpen dat de dorpsraad een wezenlijke factor is in het dorp als schakel tussen u als inwoner en de gemeente. Dat ook de afgelopen jaren echt gebleken is dat de dorpsraad ertoe doet. Dat de gemeente ons serieus neemt. En dat er ook naar ons geluisterd wordt. En wij als dorpsraad proberen naar u als inwoner te luisteren. Om zo de leefbaarheid in het dorp te bevorderen.

Helaas moet ik mijn functie als voorzitter neerleggen. In de gemeenteraad heb ik binnen de SGP-fractie o.a. de portefeuille van dorps- en wijkgericht werken gekregen. Ik hoop me op die manier nog steeds in te kunnen zetten om het belang van de dorps- en wijkraden te onderstrepen en onder de aandacht te brengen. De afstand tot de politiek, tot de gemeente, wordt vaak als groot ervaren. De dorpsraad wil dit voorkomen. Daar hoop ik me ook in de gemeenteraad sterk voor te maken.

Ik zal de dorpsraad niet loslaten. Maar als raadgever proberen betrokken te blijven bij het reilen en zeilen van de dorpsraad, in het belang van u als inwoner, maar ook van ons als dorp in zijn geheel.

Heeft u vragen, problemen of ideeën, dan kunt u altijd contact met de dorpsraad opnemen. Zij zijn er voor u allemaal. Maakt u daarom ook gebruik van het spreekuur was vóór elke dorpsraadsvergadering gehouden wordt.

Wim van der Toorn

Dank vanuit Sint Maarten!

Dank voor en namens Sint-Maarten!

De afgelopen najaar gehouden actie “Bommelerwaard helpt Sint-Maarten” is dankzij de inzet van velen een groot succes geweest! Van de opbrengst zijn schoolmiddelen gekocht ten behoeve van de Hillside Christianschool Helmich Snijders, die ernstig getroffen was door orkaan Irma.

Eind december is alles bij hen in containers afgeleverd, met als extra verrassing een prachtig speeltoestel voor op het schoolplein.

Begin maart ben ik samen met mijn vrouw op Sint-Maarten geweest om met eigen ogen te zien hoe de situatie daar was. De ravage was nog steeds duidelijk te zien, maar het was opvallend hoe opgewekt iedereen was. Gelukkig had men al veel hersteld, maar er is nog een lange weg te gaan voordat het eiland weer alles te boven is!

Wij werden op de Hillside Christianschool Helmich Snijders heel erg warm ontvangen en als blijk van waardering had men op het speeltoestel een herdenkingsplaquette bevestigd.

Donated to the students
of groups 0-2 of the

Helmich Snijders H.C.S.

Post Hurricane Irma

**Bommelerwaard Organization
in Holland helpt
St. Maarten**

March 2018

De leerkrachten en leerlingen waren erg onder de indruk van de enorme collectebijdrage van basisschool “De Wegwijzer” en hun enveloppe met correspondentie en tekeningen, die wij hebben mogen afgeven. Het is voor deze mensen hartverwarmend om te merken dat vanuit Nederhemert zo met hen meegeleefd wordt! Hopelijk ontstaat hierdoor een band en gaan de scholen regelmatig met elkaar corresponderen.

Tijdens de veiling ten behoeve van de actie hadden wij een geheel verzorgde dag zeilen op onze boot ingebracht, die door een familie uit Zaltbommel werd gekocht. Begin juni hebben zij samen met ons een heerlijke zeiltocht op het Hollandsdiep en Haringvliet gemaakt. Met Willemstad als vertrekpunt en prachtig zomers weer, waanden wij ons even in de Caraïbische wateren en leefden mee met de bewoners van Sint-Maarten.

Heel veel dank namens iedereen, die wij in Sint-Maarten hebben leren kennen, voor het succes van deze actie!

Walter & Clarie Esch

Actieve Hèmertse wandelgroep

Wandelgroep uit Nederhemert nog steeds actief bezig.

Gijs van de Werken, die tegenwoordig samen met zijn vrouw Bettie in Aalst woont, maar elke donderdagmiddag met de wandelgroep uit Nederhemert meeloopt, heeft daar een verslagje van gemaakt. Wij laten Gijs graag aan het woord.

“Zoals gewoonlijk starten we bij het gezondheidscentrum in de Boterbloemstraat rond de klok van half twee. Als iedereen aanwezig is doen we de veiligheidshesjes aan en kunnen wij van start gaan. Wij lopen onze route deze keer door de Nijverheidsstraat en komen zo in de Nieuwstraat en gaan dan over het bruggetje naar het Sterrebos waar we genieten van de rust en de natuur. Alles staat mooi in de bloei want het is nog voorjaar. We komen dan uit op de Maasdijk en hebben uitzicht op de steenfabriek en gaan links af richting dorp Nederhemert. Daarna gaan wij de dijk af ter hoogte van Elias van Wijk en vervolgen we onze wandeling langs de put waar het zo heerlijk wandelen is met een schoon gezicht op het water. Maar wij moesten wel over een heel klein bruggetje. Maar met een beetje hulp konden we allen de oversteek maken. Wij

kwamen uit bij de waard waren de boeren en tuinders volop bezig waren om hun producten in de grond te krijgen voor het nieuwe seizoen. We kwamen weer op de Maasdijk uit en zijn toen bij de molen het Molenpad ingeslagen. Wij zagen dat er ook al met nieuwbouw begonnen was. Toen kwamen we weer in de Molenstraat en zijn we via de Molendwarsstraat weer bij het gezondheidscentrum aangekomen waar we onze tocht beëindigd hebben met nog wat te drinken in de kantine van het gezondheidscentrum. Zo, wij hebben ongeveer 5 kilometer gelopen, wij kunnen er weer even tegen aan.

Mocht er iemand zijn die zegt: ‘Hé, dat is leuk, ik zou ook wel mee willen wandelen op donderdagmiddag!’ U bent van harte welkom! Vooraf aanmelden hoeft niet hoor, gewoon op tijd aanwezig zijn”.

Gijs van de Werken

20 vragen aan...

1. Naam

Anna Jet van de Werken

2. Adres

Tuinstraat 13

3. Geboorteplaats en datum

Ik ben geboren in Nederhemert op 17 december 1997

4. Beroep/ Opleiding en waarom doe je dit?

Ik ben gastouder aan huis dat betekent dat ik bij andere mensen in huis ga oppassen. Ik wil dit werk doen omdat ik graag met kinderen werk, ze iets wil bijbrengen en helpen in hun ontwikkeling. Daarnaast vind ik het belangrijk dat een kind in zijn/haar eigen omgeving kan opgroeien. Zoekt u nog iemand bel gerust 0631076970

5. Relatie

Vrijgezel

6. Hobby's

Mijn hobby's zijn zwemmen, lezen en leuke dingen doen met vrienden.

7. Liefelingsmuziek

De muziek waar ik het meest van houdt is gewoon simpele gezellige muziek waar je vrolijk van wordt.

8. Favoriete lectuur/ Boeken

Als ik een boek lees is het meestal een roman maar boeken die werk gerelateerd zijn vind ik vaak ook erg interessant.

9. Doe je aan sport, zo ja welke sport en wat is er zo leuk aan?

Nee.

10. Liefelingseten

Het liefst eet ik friet met sla.

11. Waar ben je trots op in je leven?

Dat ik een eigen auto heb, ook ben ik heel blij met mijn baan.

12. Mooiste/leukste vakantieplek

Dit is een lastige vraag aangezien ik nooit op vakantie ga maar het lijkt me wel leuk om een keer naar Frankrijk te gaan.

13. Heb je ergens spijt van?

Nee ik zou zo niks kunnen bedenken.

14. Wie bewonder je het meest en waarom?

Mijn moeder omdat ze ondanks dat ze alleen verder moet toch altijd voor ons klaar staat.

15. Leukste jeugdherinnering

Bij mijn oom en tante logeren samen met mijn zusje Rianne.

16. Wie wil je ooit nog eens ontmoeten?

Daar heb ik niet echt voorkeur voor.

17. Waar voel je je het meest bij betrokken?

Ik voel me het meest betrokken bij dingen die met mijn werk en kinderen te maken hebben.

18. Wat zou je direct aanpakken als je een poosje burgemeester van Nederhemert zou zijn?

Als ik een poosje burgemeester van Nederhemert zou zijn zou ik er graag voor zorgen dat er een plek komt waar jongeren en ouderen elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten om van de ouderen te leren en hen een mooie tijd te geven.

19. Wat vind je het leukste aan Nederhemert?

De gezelligheid van een dorp, als er iets te doen is, is bijna heel Nederhemert aanwezig.

20. Aan wie moeten wij de volgende keer de 20 vragen stellen?

Neline Kroon

Dramatisch lot Elsinga

Dramatisch lot Hèmer's kunstschilder Elsinga

Een noodlottig ongeluk overkwam kunstschilder en dorpsgenoot Ruurd Elsinga toen hij met zijn kano omsloeg op het Markermeer. Het is januari 1984 en Ruurd woont op dat moment ruim tien jaar in Nederhemert. Zijn idyllisch dijkhuis ontdekte hij op zijn zoektocht naar woonruimte toen hij aan de kunstacademie in Den Bosch studeerde. Wie was Ruurd, wat dreef hem en hoe kwam hij zo noodlottig aan zijn einde? Vragen die niemand beter kan beantwoorden dan zijn weduwe Annelies.

Ambachtsman

"Welkom in Schijndel." Vriendelijke woorden van Annelies op haar prachtig gelegen woonboerderij welke dateert uit eind 17^e eeuw. Omringd door veel groen straalt de rietgedekte woning gastvrijheid uit. "Thee of koffie", vraagt ze terwijl we via de lage deuropening binnentreden. "De naam Ruurd Elsinga roept wellicht Friesland bij je op maar dat is toch echt niet zo. Hij werd in 1946 geboren in Amsterdam en groeide op in Lisse, de plaats waar zijn vader directeur was van het plaatselijke postkantoor. Na de mulo is hij aan de slag gegaan als cv-monteur wat aangeeft dat hij een doener, een ambachtsman was. Op enig moment ontmoet hij Kees Klein uit Wieringen, muziekleraar en organist, die hem aanspoort om alsnog de kunstacademie te gaan volgen in Den Haag. En zo geschiedde. In het laatste studiejaar komt er een opvallende wending vooral door de woelige

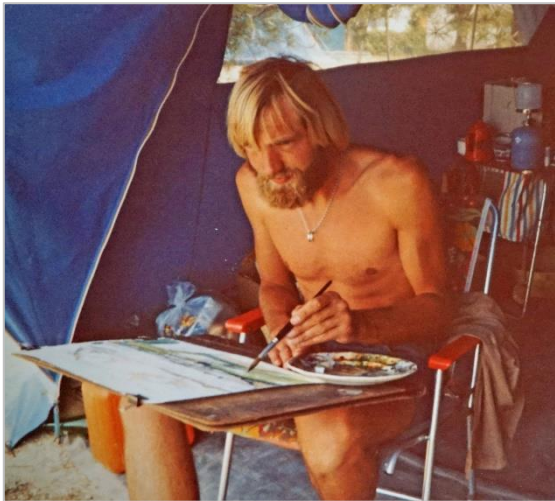
jaren '60-'70 in de vorige eeuw. Alles moest anders, protesteren werd bijna verplicht. De complete klas van Ruurd stapte uit onvrede over naar de academie in Den Bosch; het was de reden waarom hij uiteindelijk in Nederhemert terecht kwam."

Goede basis

Annelies, al weer ruim dertig jaar geleden hertrouwd met Huub Lackamp, vertelt verder: "Ruurd kon niet leven van zijn kunst en dus zocht hij werk dat hij zowel vond op de mulo in Eethen als de huishoudschool in Kerkdriel. Tekenleraar en in de vrije tijd de natuur in om inspiratie op te doen voor tekeningen, aquarellen, schilderijen. Hij onderhield contacten met studiegenoten, raakte geïnspireerd door kunstenaars als Pieter Giltay en Pieter Knor. Altijd op zoek naar het nieuwe, het andere, het bijzondere. Ik ontmoette hem in

1975 en we hadden het goed samen. In 1977 werd ons huwelijk voltrokken en een mooie

toekomst lag vóór ons in het eerdergenoemde dijkhuis. Financieel lag er een goede basis: hij als leraar en kunstenaar, ik als medisch secretaresse in het ziekenhuis te Gorinchem. Het geluk leek ons toe te lachen. Toch zeg ik achteraf: de kunst kwam altijd op de eerste plaats, daarvoor moest alles wijken. Het schuurtje op ons erf dat Ruurd als werkruimte gebruikte, bleek al snel te klein. Hij zocht een andere schilderswerkplaats en vond die op een bijzondere plek.”

Natuurmens

“Het Eiland, die groene oase in het rivierengebied, werd zijn nieuwe atelier. Om precies te zijn: De Hoef. Het dan al erg vervallen pand is eigendom van de Baron van Wassenaer en met zijn toestemming mag Ruurd ‘de grote kamer’ gebruiken als werkruimte. Hij vond het heerlijk, kon zich daar geweldig uitleven en vond rust in de natuur die er voor het oprapen lag (en nog altijd ligt). Een natuurmens, dat stempel paste bij hem. Uren kon hij dwalen door het bos, de weilanden, genietend van de vergezichten, de

wolkenluchten, de Maas, de uiterwaarden. Uiteindelijk heeft hij met eigen handen een atelier gebouwd bij ons dijkhuis want op De Hoef had hij steeds meer emmers nodig om de boel enigszins droog te houden.”

Beziëld

Ruurd wilde zijn werk tonen aan anderen en heeft op meerdere plaatsen kunnen exposeren. Openbare Bibliotheek in Zandvoort, Galerie De Mijt te Nederhemert, Jan Cunen Centrum te Oss, Bondsspaarbank te Zaltbommel. “Ruurd leerde mij anders kijken naar kunst. Samen reden we naar musea in Parijs, bezochten Arles, de plaats waar Vincent van Gogh woonde en werkte. Studiegenoten werden vrienden en de mannen inspireerden elkaar. Persoonlijk vond ik zijn werk in die beginjaren erg donker van sfeer en dat terwijl hij opgewekt van aard was. Een zeilfanaat, zo kun je hem zeker

typen. En als we 's avonds onderaan de dijk mijmerden over het leven, kon hij boeiend vertellen over zijn belevenissen. Fietsend naar Spanje om kunst en natuur te ontdekken, fietsend naar Frankrijk om daar druiven te plukken. Beziëld kon hij zijn als er in zijn hoofd weer een idee ontstond over vorm, kleur en compositie. Zoals gezegd, kunst stond bovenaan in zijn belangstelling en in die zin was hij egoïstisch. Ondanks zijn burgerleven als leraar was hij diep van binnen altijd de kunstenaar, de schepper van iets nieuws. De hippie Ruurd die leefde voor innerlijk mooie dingen maar uiterlijk niet belangrijk vond, een vakman die altijd op zoek was naar een eigen stijl. Van talloze schetsen, probeersels en ander studiewerk nam hij in de loop der jaren afscheid. Meer dan eens ging letterlijk de vlam erin.”

Steun

Ruurd was een buitenbeentje in Hèrmet, *unne biezontere miens*. Hij heeft er overigens met

veel plezier gewoond, mede dankzij buurvrouw Marie van Vliet. Zij nam dat stadse manneke onder haar hoede, nodigde hem uit voor een bakske koffie, kookte eens een aardappel extra. Annelies: "Vanaf ons huwelijk, dus vanaf het moment dat ook ik in Nederhemert kwam wonen, ontstond er een warme vriendschap tussen Marie en mij. Goede herinneringen bewaar ik aan talloze mensen uit het dorp en vele anderen die me gesteund hebben na het overlijden van Ruurd."

Drama

De kano slaat om, Ruurd belandt in het ijskoude water van het Markermeer en komt dramatisch om het leven. "Het is lang geleden, afgelopen januari 34 jaar. Ruurd en een vriend willen op die winterse zaterdag gaan kanoën rondom Amsterdam in vaarten en sloten. Eenmaal aangekomen blijkt er al een laagje ijs op het water te liggen en wordt peddelen lastig. Door naar het Markermeer waar de mannen langs kustplaatsen als Monnickendam en Edam varen. Het is koud maar de uitdaging lonkt. Flink verstijfd van de kou besluiten ze de terugtocht dwars over het Meer te kanoën. Plotseling slaat de kano om en ligt Ruurd in het water. Met geen grond onder de voeten is het onmogelijk om weer terug in de kano te komen, ook niet met hulp van de vriend. Mobiele telefoons waren er nog niet. Een noodvuurpijl hebben ze niet bij zich. De vrienden overleggen en besluiten dat dringend naar de wal gevaren moet worden om hulp te halen. Hopelijk weet Ruurd het vol te houden, liggend in het ijskoude water zich vastklampend aan de drijvende kano. Als de hulp arriveert blijkt Ruurd door onderkoeling al te zijn overleden. Men beseft dat Ruurd met de dood voor ogen de kano los heeft moeten laten."

't Eiland

Het wordt stil in de kamer waar talloze schilderijen van Ruurd de sfeer bepalen. De bril wordt recht gezet. Even bijt Annelies op haar lip

om te vervolgen met: "Hij was 37!!! De wereld stortte compleet in. Radeloos. Hoe kon dit gebeuren? Mensen in mijn nabijheid sloegen een arm om me heen. Fantastisch. Echter, het leven gaat voort zoals het verzorgen van de honden. Uren heb ik met ze door de natuur gedwaald, pratend in mezelf, stilstaand bij het onmogelijke verdriet. Het Eiland was een ideale en vooral rustgevende plek waar mijn hoofd leeg gemaakt kon worden. Pas veel later kon ik uit mijn eigen rouwproces stappen en richtte ik mijn blik weer op de toekomst. Mede dankzij optimisme en doorzettingsvermogen krabbelde ik overeind. Huub en onze twee zoons (29 en 31) werden mijn ankerpunten. Ondanks dat ik niet meer onbevangen in het leven sta, gaat het naar omstandigheden redelijk goed met me."

Henk Poelakker

Een expositie. Mogelijkheden worden onderzocht om als eerbetoon aan Ruurd enkele werken van zijn hand tentoon te stellen. Wanneer? Mogelijk lezen we dat in de volgende Dorpskrant.

Nieuwe bewoners

Henk en Ria Hobé, wonen in de Ormelingsstraat.

Even voorstellen. Wij zijn Henk en Ria Hobé en zijn nieuwe inwoners van Nederhemert. Wij hebben tot voor kort in Friesland gewoond. Dat is dus een beetje buitenland. De vraag die nu gesteld wordt is: Hoe kom je dan in Nederhemert terecht? Een eenvoudig antwoord ligt voorhanden. Onze kleindochter woont hier met man en dochter en wanneer u dit leest nog een baby erbij. Ook een dochter met schoonzoon en zoon met schoondochter en dochter wonen hier in deze streek en tot slot nog een kleindochter met echtgenoot. Wat ons opvalt is dat er een aparte sfeer leeft in dit dorp en dat bevalt ons wel. Men is vriendelijk, zegt iedereen gedag en is geïnteresseerd in je. Of misschien nieuwsgierig. Maar het komt wel leuk over. Wat ook wel leuk is, bijna niemand doet zijn fiets op slot en die staat er dan ook nog als je terug komt. Dat zijn wij al vele jaren niet gewend. Aangezien wij beiden de 65 al een poosje gepasseerd zijn, kan ik u niet vertellen dat wij nog werkzaam zijn. Iemand zei "dit is een christelijk dorp". Dat is mede een reden geweest voor ons om voor Nederhemert te kiezen. Alleen gaan wij naar een andere kerk als men hier gewend is. Maar dat is wat ons betreft geen reden om een ander niet te respecteren. Ook de omgeving is heerlijk rustgevend en je kan mooi fietsen over de dijk en door de polder. En belangrijk is voor ons ook, je hoeft bijna niet het dorp uit voor je boodschappen. Nu na 4 weken wonen in de Ormelingsstraat, kunnen wij beiden met een gerust hart zeggen: Hier willen wij wel oud worden. Wij hopen dat wij, op onze manier, nog een leuke bijdrage kunnen leveren aan deze, nu al, voor ons fijne woonplaats.

Henk en Ria Hobé

40 jaar getrouwd!

Dirk en Bertha van Dodeweerd 40 jaar getrouwd.

'Als de bloemist op donderdagmiddag 26 april een bos bloemen brengt van het bedrijf Nieuwkoop uit Den Bosch, waar Dirk van Dodeweerd al vele jaren werkt, dan schiet er wel wat door je hoofd', vertelde Bertha van Dodeweerd. 'Een bos bloemen, voor wie? O ja, denk je dan, dat is waar ook, wij zijn vandaag 40 jaar geleden getrouwd voor de wet! Eerst in april getrouwd voor de wet en een maand later, 19 mei, getrouwd in de Katholieke Kerk van Kerkdriel'.

Dirk (61) en Bertha (57) van Dodeweerd zouden dus feest hebben, hoewel eigenlijk de datum van 19 mei werd aangehouden als trouwdatum, want ja, in de kerk trouwen, dat was toch eigenlijk de echte trouwdatum! Hoewel, na het trouwen op het gemeentehuis in april, mocht Bertha nog niet bij Dirk gaan wonen van haar moeder. Eerst in de kerk trouwen en dan samen gaan wonen! De moeder van Bertha is helaas al op 63-jarige leeftijd overleden en de moeder van Dirk was pas 42 jaar toen die kwam te overlijden. 'Wij moesten al vroeg op eigen benen staan en de kost verdienen en dat hebben wij onze kinderen ook meegegeven en daar zijn wij trots op', vertelde Bertha. Toen Bertha 3 jaar was is ze met haar ouders verhuisd naar Hoenzadriel. Tot haar trouwen met Dirk heeft ze daar gewoond, bij haar ouders. 'Wij woonden recht tegenover de Gereformeerde Kerk. Ik zie nu ook veel mensen naar de kerk lopen op zondag hier in Nederhemert, maar dat kende ik al van mijn

jeugdtijd in Hoenzadriel. Een groot gedeelte van de inwoners van ons dorp zal Dirk en Bertha niet kennen. Ze wonen sinds 2014 in Nederhemert, Tuinstraat 9. Nederhemert bevalt hun wel, is lekker rustig. Alle twee zijn ze geboren en getogen in Kerkdriel, daar komen ook hun ouders vandaan. Ze hebben op verschillende plaatsen gewoond in Kerkdriel en ook nog in Alem. Op het laatst weer terug naar Kerkdriel. 'Maar het huis werd te groot, de kinderen de deur uit en daar zaten wij samen',

vertelt Dirk. Bertha werkte vele jaren bij 'Ter Reede' in de thuiszorg o.a. bij Peterke van Loon in het veld in Delwijnen. Dirk en Bertha gingen eens in de omgeving van Nederhemert rondrijden of er soms een huis te koop stond. Ze kwamen al rijdend ook door de Tuinstraat en zie, daar stond een huis leeg, wat netjes opgeknapt door Wim Hovestadt. En het echtpaar van Dodeweerd kocht dat huis. Ze hebben niet heel veel contact met inwoners, maar ze vertelden dat ze goede buren hebben. Sander en Corry Verheij

aan de ene kant en Corina van Ooijen aan de andere kant. Ook de naam van overburen van Tilborg hoorde ik vallen.

Dirk heeft in Kerkdriel veel in de champignons gewerkt. Verder bij Blokker in Geldermalsen in het magazijn, in de jachthaven in Kerkdriel en bij Gebr. Van Doorn in de verkeerstechniek. Maar sinds 7 jaar werkt Dirk bij de autogarage Nieuwkoop in Den Bosch. Daar wast hij auto's en brengt auto's die klaar zijn na een reparatie terug naar de eigenaren. Hij werkt daar met veel plezier vertelde hij mij. Dirk houdt van voetbal op TV, luistert graag naar Nederlandstalige muziek en zingt ook in 't Hemerts Visserskoor, is daar zelfs ook bestuurslid van. De vijf kleinkinderen, die zijn alles voor Dirk en

Bertha. Het echtpaar heeft 4 kinderen en die wonen in Boxtel, Gameren, Alem en Haaften. Als die in het weekeind met de kleinkinderen bij hun ouders komen, dan is het feest. Als deze dorpskrant uitkomt is inmiddels, hopen wij, het 6^e kleinkind geboren. Bertha heeft ook in de champignons gewerkt toen ze nog in Kerkdriel woonde. Nu doet ze nog hier en daar poetsen en de boel schoonhouden. Dat Bertha graag poetst kun je binnen wel zien. Je kunt er van de grond eten. Bertha is een echte dierenvriend, ze houdt van poezen. Bertha vertelde dat er een week eerder jonge poesjes waren geboren en ze laat mij de poesjes zien. De poesjes liggen netjes in een mandje. 'Wat zijn ze lief he?', zegt Bertha. 'Dat kan wel zijn', zegt haar man, 'maar er blijft er geen eentje hier van dat nest, want je hebt dieren genoeg'.

Ja, want er lopen ook nog twee hondjes rond, gewoon schatjes, waar Bertha en ook Dirk, dol op zijn. Bertha heeft niet zoveel hobby's, wel af en toe TV kijken als er wat speciaals op te zien is, wat puzzelen. En spelletjes op de telefoon verklapt haar man. Maar wat ze wel heel graag doet dat is onze dorpskrant lezen, dat vinden Bertha en haar man een prachtige krant, die vol staat met informatie over Nederhemert. Dirk en Bertha wonen met plezier in ons mooie dorp, dat kun je aan alles merken. Feest werd er niet gehouden, wel met de kinderen en aanhang. 'Gezellig lekker uit eten', zegt Dirk.

Samen zijn ze nog redelijk gezond, hoewel Bertha al twee nieuwe knieprotheses heeft, maar samen redden ze het wel.

Dirk Brugmans

45 jaar getrouwd!

Kasteelbewoners en hun wederwaardigheden

Column Jan van Wijk De kasteelbewoners en hun wederwaardigheden

Over het kasteel zelf is al veel gezegd en geschreven, dus dat is onder ons wel bekend. Ik heb de indruk dat er over de bewoners ervan - de diverse adellijke families - minder bekendheid is. Hoe was bijvoorbeeld de maatschappelijke betrokkenheid van de kasteelbewoners? En: wat voor functie vervulde het kasteel als bedrijf?

De bronnen daarvoor zijn niet zo uitgebreid, maar dankzij de database www.delpher.nl komen we wel het een en ander daarover te weten. In deze database vind je o.a. de kranten in Nederland en de overzeese gebiedsdelen vanaf het jaar 1618, dus over zo'n 400 jaar! Het zoeken vergt wel enig geduld en creativiteit omdat veel berichten erin voorkomen in een veelvoud. Daarbij komt dat die berichten altijd heel kort zijn, zonder nader commentaar.

Ik herinner de lezers aan het interview dat Trees Blom ooit had met Teun de Weert-Biesheuvel (Teun de baker). Dit geeft een mooi inkijkje in het leven binnen de kasteelmuren zoals zich dat afspeelde in de tijd van ongeveer 1900 tot de brand in januari 1945.

In 1766 wordt in de krant melding gemaakt van het feit dat **Otto Frederik, graaf van Lynden tot Nederhemert en de Voorst** zitting heeft in de Raad van State. Dat betekent dat 'onze' baron een hoge functie bekleedde in het landsbestuur. 12 jaar later woont hij op het raadhuis te Nijmegen de eerste vergadering bij van de 'Oeconomischen (economische) Tak van de Hollandsche Maatschappye der Weetenschappen' en voert hij daar als directeur het woord.

Volgens een artikel in het 'Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek' op internet heeft de baron in Leiden rechten gestudeerd. In het jaar 1738 werd hij toegelaten tot de ridderschap van

Nijmegen. Verder was hij 'raad en rentmeester-generaal van de bede (belasting) in Brabant en de Meijerij van 's-Hertogenbosch, ambtman van Overbetuwe, burggraaf, richter en dijkgraaf van het Rijk van Nijmegen, Gedeputeerde Staat'.

Vanaf 1786 was hij curator van de hogeschool te Harderwijk (die nu niet meer bestaat). De bibliotheek van die hogeschool werd door hem verrijkt met 'een kostbaar boekgeschenk'. De baron overleed in mei 1788 op de burcht te Nijmegen. Hij werd geroemd als 'een ijverig voorstander der letteren en begunstiger der geleerden'. Zo te lezen zal de man niet zo vaak op het kasteel in Nederhemert vertoefd hebben, daarvoor was hij veel te druk met zijn functies buiten het dorp.

Een andere baron die vooral veel betekend heeft voor ons **dorp** is **Carel Anne Daniël baron van Nagell** (1790-1868). Hij was o.a. kamerheer bij Koning Willem I en kamerheer in buitengewone dienst bij Koning Willem III. Hij trouwde in 1814 met Otteline Frederica Louise gravin Bentinck, vrouwe van Nederhemert (1793-1868), dochter van Willem Gustaaf Frederik Bentinck en Otteline Frédérique Louise van Lynden van Reede, vrouwe van Nederhemert, enz..

In januari 1861 krijgt de Bommelerwaard te kampen met een watersnood waarbij ook Nederhemert onder water komt te staan. Koning Willem III bezoekt het getroffen gebied en gebruikt op de 27e januari het 'dejeuner' (de lunch) op het kasteel. Hij reist door het gebied met 'schietschouwen' (kleine zeilboten). De baron heeft veel gedaan om de nood van de dorpingen te lenigen. Zijn kasteel was een toevluchtsoord voor mens en dier. Een ander krantenbericht meldt dat de mensen uit het dorp de baron uit dankbaarheid voor zijn hulp een **sofa** hebben geschonken!

De volgende baron voor wie ik de aandacht vraag, is de zoon van de vorige, nl. **Anne Jan Herman Maurits Adriaan baron van Nagell**,

burgemeester van Nederhemert van 1865-1871. Hij trouwde in 1851 met jkvr. Elisabeth Anna Gerhardina van Kretschmar, vrouwe van Nederhemert (1830-1910). Een zus van deze baron was Gustavine Otteline Frederique Sophie van Nagell. Zij was getrouwd met Willem Johan Cornelis Huyssen van Kattendijke.

Deze baron Van Nagell overleed op 31 augustus 1880 op 60-jarige leeftijd, zijn vrouw was daarna nog 30 jaar in haar eentje verantwoordelijk voor de gang van zaken op het kasteel en het daarbij behorende landgoed van honderden hectaren.

Het echtpaar Van Nagell had geen kinderen, maar het was wel erg op de jeugd betrokken. Dat blijkt wel uit het krantenbericht uit 1884:

NEDERHEMERT, 31 Mei. Evenals in de jaren 1879 en '80 zal in deze gemeente op het eiland eene samenkomst gehouden worden in de open lucht ter bevordering van de belangen der Christelijke jongelings-vereenigingen in ons land, en wel den 9den Juli van dit jaar bij welke gelegenheid eenige sprekers zullen optreden, de Zangvereeniging „Zingt den Heer” uit Gorinchem, eenige stukken zal uitvoeren, en waarbij, zoo de pogingen der Commissie met een goeden uitslag worden bekroond, ook een muziekcorps den zang zal begeleiden.

Het terrein der samenkomst is goedgevestigd afgestaan voor dit doel door mevrouw de Douairière baronesse Van Nagell. De heer Knotherus predikant te 's-Hage, heeft de leiding op zich genomen; en de uitnodigingen aan de vele jongelings-vereenigingen, welk in ons land zijn reeds verzonden.

Voor extra reisgelegenheid per stoombootdienst zal gezorgd worden. Tegen betaling van 25 cents voor een Programma (aan den ingang van het terrein verkrijgbaar) wordt het publiek ook toegelaten.

Nederhemert, 31 mei. Evenals in de jaren 1879 en '80 zal in deze gemeente op het eiland eene samenkomst gehouden worden in de open lucht ter bevordering van de belangen der Christelijke jongelings-vereenigingen in ons land, en wel den 9den Juli van dit jaar bij welke gelegenheid eenige sprekers zullen optreden, de Zangvereeniging „Zingt den Heer” uit Gorinchem, eenige stukken zal uitvoeren, en waarbij zoo de pogingen der Commissie met een goeden uitslag worden bekroond, ook een muziekcorps den zang zal begeleiden. Het terrein der samenkomst is goedgevestigd afgestaan voor dit doel door mevrouw de Douairière baronesse Van Nagell. De heer Knotherus, predikant te 's-Hage, heeft de leiding op zich genomen; en de uitnodigingen een de vele jongelings-vereenigingen, welk in ons land zijn reeds verzonden. Voor extra reisgelegenheid, per stoombootdienst zal gezorgd worden. Tegen betaling van 25 cents voor een Programma (aan den ingang van het terrein verkrijgbaar) wordt het publiek ook toegelaten.

Over de bijeenkomst in 1880 is er het volgende krantenbericht:

— Onder begunstiging van heerlijk weder, heeft Woensdag 11. het Christelijk Jongelingsfeest te Nederhemert plaats gehad. Ds. Knothenis opende het feest met toespraak en gebed, voor eene schare van omstreeks 2000 hoorders; hij wees in zijn rede den grondslag aan, waarop de feestvreugde van dien dag moest rusten. De verdere sprekers behandelden meest onderwerpen op christelijk philanthropisch gebied, o. a. de zending onder Israël, de toestanden in het militaire leven enz. Tegen vijf ure sprak ds. Bulens, van Varsseveldt de slotrede uit.

Onder begunstiging van heerlijk weder, heeft Woensdag 11. Het Christelijk Jongelingsfeest te Nederhemert plaats gehad. Ds. Knothenis opende het feest met toespraak en gebed, voor eene schare van omstreeks 2000 hoorders; hij wees in zijn rede den grondslag aan, waarop de feestvreugde van dien dag moest onderwerpen op christelijke philanthropisch gebied, o.a. zending onder Israël, de toestanden in het militaire leven enz. Tegen vijf ure sprak ds. Bulens van Varsseveldt de slotrede uit.

De baron(es) van Nederhemert was ook op een andere manier betrokken op kerkelijke aangelegenheden. Hij/zij had het collatierecht. Als er een predikantsvacature was, stelde de kerkenraad een tweetal op en daaruit koos de baron(es) wie er werd beroepen. Sinds 1922 zijn die collatierechten afgeschaft. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de barones in de jaren dat zij dat recht had wel een goede kijk op de kandidaten had. De predikanten Baljon, Cramer en Bleeker zijn alle drie gepromoveerd en werden hoogleraar. Deze drie predikanten dienden de hervormde gemeente van 1884-1904.

Van mijn moeder heb ik gehoord dat de barones aan Ds. Bleeker een serre aan de pastorie op het Eiland heeft geschonken uit dankbaarheid wegens het bedanken door deze predikant voor een beroep naar elders. Henk Knoop zal de barones daarvoor wel dankbaar geweest zijn, want hij heeft uren doorgebracht in die serre - met zijn pijp, sigaar en Fikkie, de hond van de familie - de serre was zijn favoriete plekje.

In december 1910 overlijdt barones Van Nagell. De Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant van 4 januari 1911 geeft een verslag van haar begrafenis:

'Zaterdag 31 December was de dag aangebroken, dat het stoffelijk overschot van Vrouwe Douairière E. A. G. Baronesse van Nagell van Nederhemert in den familiegrafkelder zou worden bijgezet. Nadat familieleden, genoodigden en dragers in het kasteel bijeen waren, hield Ds. Pannebakker, pred. van Nederhemert, een lijkrede. Daarna werd de zware kostbare kist naar het kerkhof gedragen door het personeel der hooggeachte overledene. De stoet werd gevolgd door zeer vele belangstellenden, niet alleen uit Nederhemert, maar ook uit omliggende gemeenten. Bij het kerkhof werd de stoet voorafgegaan door den pas benoemden burgemeester, in volle waardigheid met den ambtsketen om. Ook hier hadden zich velen geschaard om van de plechtigheid getuigen te zijn.

Nadat de lijkstaf in den kelder naast wijlen den gemaal van de overledene was geplaatst en met vele kransen, geschonken door de Chr. Jongel. vereeniging, Zangvereeniging 'Nut en Genoegen', Zondagsschool en vrienden, was bedekt, werd een kort kernachtig woord gesproken door den burgemeester, die een openlijke hulde bracht aan de ontslapene voor het vele goede, dat zij niet alleen in Nederhemert, maar ook in de geheele streek had gedaan voor de bevolking, en ook voor het vele dat zij tot stand bracht.

Na deze sprak de voormalige pred. Prof. Bleeker uit Groningen, die nogmaals schetste het godsdienstige, medelijdende en mededeelzame hart van de Vrouwe, die voor hem en zijn gezin, evenals voor zoovelen, als een moeder was geweest. In ieder huis in Nederhemert, zei spreker, waren daar teekenen van te bespeuren. Eerst richtte spreker zich tot de familie en daarna met een dankwoord tot de ontslapene.

Velen waren zichtbaar geroerd. Treurende vertrokken de aanwezigen, waarna de kelder, die nu gevuld is, voorgoed werd gesloten.'

Het kasteel komt nu door vererving in het bezit van de familie Van Kretschmar in de persoon van Anna Maurice Adriënne van Kretschmar. Zij is de jongste nicht (tantezegger) van de oude barones en de echtgenote van Ernst Willem, baron van Wassenaer, geboren in 1863 te Barneveld. In 1920 overlijdt deze barones op

58-jarige leeftijd en komt het kasteel in het bezit van de Van Wassenaers. De kinderen van dit echtpaar zijn de onder ons bekende 'oude baron' Jaap van Wassenaer en zijn zus Tine, beter bekend als mevrouw Roseboom. Hun vader is 90 jaar geworden en overleed in 1954 te 's-Gravenhage.

Er zijn nog enkele wetenswaardigheden over het kasteel en zijn bewoners te vertellen. In 1904 is de Maasmond verlegd door het graven van de Bergse Maas. Daardoor kwam er minder hoog water op de uiterwaarden en dus ook minder vruchtbaar slib. Barones Van Nagell laat daarom in 1908 200 balen kunstmest over haar landerijen strooien.

In januari 1911 wordt de veldwachter op het kasteel ontboden bij Baron Van Wassenaer die daar pas zijn intrek heeft genomen. J. Wieringa, de 20-jarige huisknecht, afkomstig uit Uithuizen (Gron.), heeft van de pas overleden oude barones Van Nagell duizenden guldens gestolen, alsook een broche en een spaarbankboekje. De kranten schrijven dat de oude barones achteloos omging met haar geld, dat overal heen lag. De huisknecht moest de bankbiljetten ordenen, maar hij bezweek voor de verleiding en eigende zich ongeveer f. 7.000,00 toe. In die tijd een enorm kapitaal! Hij moest zich daarvoor verantwoorden voor de rechtbank in Tiel. De verdachte bekende volmondig zijn schuld en hoopte dat de

rechtbank hem zou straffen. De strafeis was zes maanden cel. Maar de verdediger van de verdachte bepleitte 'clementie' (genade) van de rechtbank. Het vonnis werd vier maanden cel met aftrek van de voorlopige hechtenis.

Kort daarop, in maart 1911, maakt de nieuwe baron weer iets vreemds mee, nu door toedoen van de Hemertse gemeenteraad. Omdat Nederhemert toen geen raadhuis had, wilde de nieuwe baron f. 5.000,00 aan de gemeente schenken voor de bouw van een raadhuis. De gemeenteraad weigerde dit geschenk aan te nemen met vier tegen drie stemmen. Waarom dit gebeurde, vermeldt de krant van toen niet. Volgens een krant van 3 maart 1911 had barones Van Nagell in haar testament bepaald dat de burgerlijke gemeente Nederhemert f. 15.000,00 van haar erfde om een nieuw raadhuis te bouwen in het zuidelijke gedeelte van de gemeente. Misschien vonden de Hemertse vroede vaderen het legaat van de barones wel genoeg en sloegen zij daarom het aanbod van de baron af?

In het jaar 1914 stelt de baron een deel van zijn kasteel te Voorst ter beschikking aan het Roode Kruis. Er staat niet bij waarom, maar dit hield verband met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog en de opvang van oorlogsgewonden uit België.

In 1956 maakt Floris van Wassenaer (de broer van de 'jonge baron' Maurits, later geëmigreerd naar Canada en wonend in een voorstad van Toronto) met een vliegtuigje van de Nationale Luchtvaartschool te Eelde een voorzorgslanding op een weiland bij Drachten. Hij was bezig met de laatste vlucht om zijn brevet te halen, maar zag een onweersbui aankomen en maakte daarom die voorzorgslanding.

Op de avond van de 2^e augustus 1957 brandt de grasdrogerij van de baron op het kasteelterrein af. Ik herinner me dat ik vanuit het zolderraam naar de enorme vuurzee keek. De vlammen loeiden boven de (hoge) bomen rond de kasteelruïne uit. Juffrouw Knoop vertelde ons op de zaterdag daarna op de zondagsschool dat er op het Eiland auto's stonden langs de weg vanaf het kasteel tot de dijk toe. De krant meldde dat de schade f.

200.000,00 bedroeg en dat de zaak goed verzekerd was. De grasdrogerij is na die brand niet meer herbouwd. De baron ging na verloop van enkele jaren zijn energie en geld steken in het bouwen van roeiboten en plezierjachten op de door hem opgerichte Eista werf.

Ik wil ook nog iets vertellen over het kasteel als bedrijf. Teun de baker heeft daarover al het een en ander verteld aan Trees Blom, dus ik vul wat aan. Uit de kranten kunnen we nog enkele andere gegevens opdiepen. De kasteelbewoners beheerden een groot landgoed met het bijbehorende personeel. Zij adverteerden regelmatig om hooigras en hout te verkopen. Een zekere G. v.d. Werken (Gerrit v.d. Werken, de overgrootvader van Gerrit uit Delwijnen) is dan de opzichter, bij wie kopers zich kunnen vervoegen.

In die advertenties komen de namen van de verschillende waarden voorbij: Gijzenwaard, Rietwaard en Doezenwaard. Verder lees je ook over de mij meer bekende Arkenswaard. Vanuit mijn ouderlijk huis hadden wij een weids uitzicht over deze waard met daarachter o.a. de Wijkse toren. Daar is nu niets meer van te zien door de onverzadigbare honger naar klei van 'De Rijswaard'. Het is nu voor een groot deel water, riet en griend wat de klok slaat: weg uitzicht. Och, op zich heeft het huidige uitzicht ook wel weer iets. Als ik er nu nog zou wonen, had ik misschien wel een roeiboot om er een hengeltje uit te werpen ...

Jan van Wijk

Het Regthuis

Het Regthuis van Nederhemert.

In 1929 schreef juffrouw Els Knoop in haar lange gedicht over het Eiland:

**In de theetuin willen we een
oogenblik verpozen
En wat verkwikken met een
glasje limonade frambozen
Onder de vroolijke muziek
van de grammoffoon,
Op zichzelf niet onaardig,
op den duur wat monotoon.
De bijbehorende woning
is de theeschenkerij
Theeschenkerij, ja en wat meer hoort erbij
Localiteit voor den Gemeenteraad
En voor de Ambtenaar van
den houwelijksten staat.
In de kamer rechts is 't dat
de vroede vaderen
Van tijd tot tijd per jaar te zaam vergaderen.
Daar wordt gewikt, gewogen en gegist
En 't wel en wee der burgerij beslist.
Een gewichtige sfeer kan
't daarbinnen soms wezen
Vooral wanneer het huwelijksformulier
wordt voorgelezen,
Want wie de zaal betreedt als
bruidegom en bruid
Gaat door dezelfde deur als
man en vrouw er uit.**

De meesten van ons kennen het Regthuis op het Eiland alleen uit verhalen van voor de oorlog. Trouwpartijen, waar Ot van de Werken

heel zenuwachtig te plechtige woorden uitsprak waarmee de jonggehuwden definitief in de echt verbonden werden. Koffietafels na een begrafenis, waarna de mannen nog een borreltje dronken en dan in een hevige twist raakten of de slang wel of niet gesproken had. Maar ook een plek waar je in de zomer een glaasje limonade kon drinken. Vandaaruit werden de eerste speeltoestellen neergezet, waarmee het begin van de beroemde Speeltuin was gemaakt. In de laatste oorlogswinter, toen alle inwoners van het Eiland geëvacueerd waren en dagelijks heen en weer geschoten werd door de Duitsers en de geallieerden kreeg het Regthuis een voltreffer. Het brandde helemaal uit, bij terugkomst stonden alleen nog wat stukjes muur overeind.

We kennen de ansichtkaarten van het Regthuis, met de walvistand boven de ingang, met of zonder het wapen van Hemert aan de zijmuur. Maar hoe oud was het Regthuis eigenlijk en hoe kwam het aan zijn naam?

De ouderdom is niet meer vast te stellen. Het wordt genoemd in de oudste geschriften van begin 17^e eeuw, vanaf 1610 hebben we archief van Nederhemert. Toen bestond het dus al. Nederhemert was een hoge heerlijkheid. Dat betekende dat de heer van Hemert zelf recht kon spreken tot en met de doodstraf toe. Er stond dan ook een galg bij het Heusdense veerhuis aan de Maas. Er werd recht gesproken door de schepenen, 8 mannen gekozen uit de dorpsgemeenschap en aangesteld door de heer van Hemert. Zij kwam bij elkaar in het Regthuis. Dan werd de bank gespannen, dat wil zeggen dat de schepenen aan een tafel gingen zitten en dat daaromheen een touw werd vastgemaakt, zodat het publiek de schepenen niet te dicht kon naderen, mocht het onverhoopt tot felle discussies komen. Meestal waren er twee schepenen per keer, bij moeilijke zaken kwamen er vier leden aan te pas. De schepenen kwamen bij elkaar voor strafrecht en

civiel recht zouden wij tegenwoordig zeggen. Bij het strafrecht werden net als nu de klachten geformuleerd, getuigen gehoord en tenslotte een straf uitgesproken. Zo'n procedure kon veel tijd in beslag nemen, vooral als beide partijen een advocaat in de arm namen en kopieën vroegen van de mondelinge uitspraken, met bedenktijd voor de volgende sessie. Onder de civiele zaken vielen huwelijken, testamenten, aankopen van grond en huizen. Er werden nauwkeurige verslagen van gemaakt, de zogenaamde 'dingsignaten' voor het strafrecht en 'loofsignaten' (van het woord 'beloven') voor het civiel recht. Deze verslagen worden nu nog bewaard in het Streekarchief in Tiel. Ze geven veel informatie over Nederhemertse families, hun huizen, hun functies en hun onderlinge verhoudingen.

Uiteraard was het Regthuis gebouwd door en eigendom van de heer van Hemert. Vandaar dat het wapen van Hemert er altijd uithing. Mogelijk was er vroeger ook binnen een wapen van Hemert (zoals wij nu nog een portret van de koning/koningin in de rechtszaal en de raadszaal hebben hangen). In het midden van de 18^e eeuw wordt vermeld dat de wapens in het Regthuis opgeschilderd worden door een schilder uit Heusden. In 1795 werden de heerlijke rechten afgeschaft. Daarna werd de taak van de schepenen overgenomen door een notaris, de rechtbank en de gemeenteraad. In Heusden kwam een kantonrechtbank, maar de gemeenteraad van Nederhemert kwam nog steeds bij elkaar in het Regthuis.

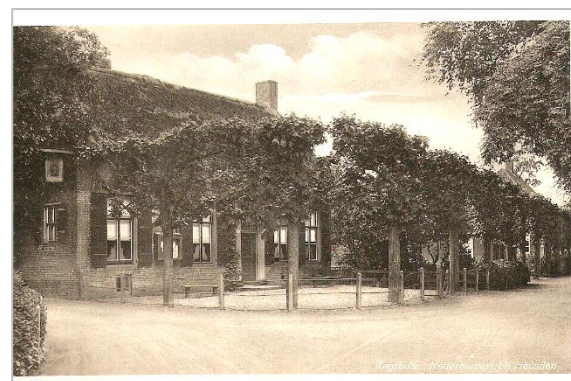
Omdat het tevens herberg was, werd het verhuurd. In het begin van de 20ste eeuw woonde de familie van de Werken er, vader Lies en zijn zoon Ot. In 1908 trouwde Ot met Trui van Duynen uit Well. Zij lieten in 1915 de eerste

speeltoestellen aan de overkant zetten, waarmee een begin werd gemaakt van de Speeltuin. Na het overlijden van Ot vertrok Trui naar het Schoolhuis. Haar zonen waren al getrouwd, Marinus was naar de Noordoostpolder vertrokken en Lies naar Apeldoorn. Lies sneuvelde op 11 mei bij de slag om de Moerdijkbrug. Zijn weduwe kwam met haar dochtertje Truusje ook naar het schoolhuis.

Het Regthuis werd vanaf 1934 gehuurd door Bas Boere, die tevoren het veer naar Heusden had bediend vanuit het Veerhuis aldaar. Zo kwam ook Betsy daar als 1-jarige peuter, ze heeft nog wel eens verteld dat ze in de bedstee sliep die uitkeek op de gelagkamer. Het was een heerlijk huis. Bas vond zijn draai in de horecabestemming. De speeltuin groeide en steeds meer mensen wisten de weg naar het Eiland te vinden. Maar toen de inwoners op 10 november 1944 moesten evacueren moest ook de familie Boere weg. Bij terugkomst vonden ze alleen de uitgebrande muren. Ze verbleven enige tijd in het schoolhuis en vertrokken daarna naar het Wapen van Amsterdam in Heusden, waar ze huisvesting boden aan forensen, die aan de Heusdense scheepswerf werkten. Maar zoals bekend bleven ze de speeltuin bedienen en later namen Betsy en Jan Kastelein het over.

En waar die oude walvistand vandaan kwam?... Dat heeft nog niemand kunnen achterhalen.

Trees Blom mei 2018

Van de Hersteld Hervormde kerk

Meditatief

WANNEER HEEFT EEN MENS GENOEG
Genesis 33: 9-11
Wijlen Ds. G. Boer

*“Ezau zeide: Ik heb veel Jacob zeide:
dewijl ik alles heb”*

Wat was het lang geleden, dat deze twee broers elkander gezien hadden! Hun laatste ontmoeting was een heel onplezierige. Door het gesjacher rond het eerstgeboorterecht én de daarbij behorende eerstgeboorte-zegen, was er een grote verwijdering tussen Ezau en Jacob gekomen. Ezau wilde zijn broer vermoorden. Daarom vluchtte Jacob naar Paddan-Aram. Maar nu is Jacob weer in Kanaän. Hij is een vermogend man geworden. Grote vrees vervult zijn hart, wanneer hij hoort, dat Ezau hem tegemoet komt met een gewapend leger. Een hele rij geschenken gaan voor Jacob uit, Ezau tegemoet. Jacob doet alles om het hart van zijn broer te vermurwen. De ontmoeting is buitengewoon hartelijk. Zij omarmen elkander, kussen elkander en wenen. Bij de aanbieding van deze geschenken weigert Ezau. Hij zegt: Ik heb veel! Maar Jacob houdt aan en zegt: Ik heb alles. Hier staan twee mensen, die beiden tevreden zijn. Dat gebeurt niet elke dag! In alle kringen wordt geklaagd over de ntevredenheid,

ondanks (of dankzij?) de hoogconjunctuur. Hier hebben wij dan twee tevreden mensen. Dat is een verademing. Immers ook de meeste rijken zijn ontevreden. Rijkdom maakt in de regel gierig en schraperig. Deze tevredenheid valt te meer op, wanneer wij bedenken, dat de één: Ezau God niet vreesde en de ander: Jacob wel. Dat wil zeggen, dat ook mensen, die God niet vrezen, tevreden kunnen zijn. Dat zijn de uitzonderingen, maar de uitzonderingen, waarvan te leren valt. Soms steekt daarachter gebrek aan geestkracht of de roekeloosheid van het genot van het ogenblik. Ezau zegt: Ik heb veel. Dat kunnen wij allen zeggen. De meesten onzer zijn gezond. Is dat niet veel? Wij allen hebben ons dagelijks brood. Hebben wij één kruimel verdiend? De meesten onzer hebben hun verstand. Wat onderscheidt ons van de stakkerds die hun leven slijten in inrichtingen? De meesten onzer hebben het gebruik van hun oog, oor en spraak. Is dat niet veel? Waarom zijn wij niet blind, stom en lam? Wij hebben allen nog familieleden en vrienden. Wij leven nog in vrede-tijd. Wij kunnen nog

ademen zonder vergiftigd te worden. Wie denkt eraan, dat elke ademhaling een geschenk is? Dat alles is veel. Maar er is nog meer. Want de meesten van ons zijn bekend met het Woord Gods. Zij stammen uit geslachten, waarin de vreeze Gods geen onbekende zaak is. Wat een voorrecht, wanneer onze ouders ons biddende verwachten! Ezau is ook op het gebed verkregen. God gaf niet alleen Zijn Woord, maar ook de prediking, waarin het Woord wordt uitgelegd en toegepast. Is dat niet veel? In dit Woord staan allerlei beloften, bijvoorbeeld: “Klopt en u zal worden opengedaan, zoekt en gij zult vinden”. Heeft de Heere ooit tot u gezegd: U vraagt teveel? De Heere komt met het aanbod van genade tot ons allen, Hij zegt: “Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen”. Is dat niet veel? Wie heeft er nu nog meer te klagen? Als u te klagen hebt, dan is het over uw ongehoorzaamheid, over uw zonden. Maar die zijn er dan ook. Wat hebt u met dit vele gedaan? U bent omringd met zegeningen en u moet wellicht zeggen: Ik ben zo straatarm, want ik ken de Heere niet. Daarin hebt u gelijk. U kunt in het vele, dat God u gaf, straatarm zijn. Hoor wat Jacob zegt: Ik heb alles. Dat is nogal wat, wanneer een mens zegt: Ik heb alles! Is dat niet snoeven? Neen! Want Jacob heeft God leren kennen. Dat heeft hij geleerd, toen hij als een schuldige balling uit Kanaän trok. Toen is God

tot hem gekomen. God sprak Ik ben uw God! Is dat niet een wonder, dat God dit woord tot Jacob sprak, toen hij schuldig was en vereenzaamd? Zo doet de Heere nog. Hoeveel indrukken wij ook uit onze jeugd en omgeving meedragen wanneer God tot ons komt door Zijn Woord er Geest, dan vindt Hij ons als mensen, die op de vlucht zijn voor Hem en voor onszelf. Het ongeloof is altijd uit de mens te verklaren, maar het geloof staat en valt met het komen van God tot ons. Dit komen van God is een doorgaande zaak. Want de Heere heeft Jacob niet losgelaten. O neen! Telkens heeft Hij hem gered en geleid. In Jacob is niets te prijzen dan de genade van God. Ik heb alles. Ja, dat is waar. Want in deze laatste nacht is God opnieuw tot hem gekomen. In een vreemde gestalte. Immers een Man worstelde met hem. Toen is Jacob gebroken in zijn eigen kracht, maar gezegend door God Zelf. Nu is hij vol van God en van Zijn liefde. Hij is zichzelf kwijt aan de Heere. Middenin de overvloed was Jacob zo bedelarm, dat hij Ezau niet kon ontmoeten, voordat hij God had ontmoet.

Ik heb alles! Wie is rijker — ook vandaag — dan die van boven geboren is? Wie is er rijker dan die deelt in de liefde van de Vader, in de genade van de Zoon en in de troost van de Heilige Geest? Wie is er rijker dan die een almachtige Bewaarder heeft in de hemel en voor wie de eeuwige God een woning is? Al bent u dan de armste op aarde, u bent toch schatrijk. Maar wanneer u deze God niet kent, bent u de armste van de armen, al bent u op aarde schatrijk. Wat bent u nu: arm of rijk? Wat bent u nu: een Ezau, die zegt: Ik heb veel? Of een Jacob, die zegt: Ik heb alles?

Wat wij geloven en belijden

De Nederlandse Geloofsbelijdenis (Guido de Brès)

Artikel 6. ONDERSCHIED TUSSEN DE CANONIEKE EN APOCRIEFE BOEKEN

Wij onderscheiden deze heilige boeken van de apocriefe, als daar zijn: het derde en vierde boek van Ezra, het boek van Tobías, Judith, het boek der Wijsheid, Jezus Sirach, Baruch, hetgeen bijgevoegd is tot de historie van Esther, het gebed der drie mannen in het vuur, de historie van Susanna, van het beeld Bel en van den Draak, het gebed van Manasse, en de twee boeken der Makkabeeën. Dewelke de Kerk wel lezen kan, en daaruit ook onderwijzingen nemen, voor zoveel als zij overeenkomen met de canonieke boeken; maar zij hebben zulk een kracht en vermogen niet, dat men door enig getuigenis van deze enig stuk des geloofs of der

Christelijke religie zou kunnen bevestigen: zo ver is het vandaar, dat zij de autoriteit van de andere, heilige, boeken zouden vermogen te verminderen.

Verhaal voor de jeugd en de kinderen (wordt vervolgd)

“Grootvaders jeugd”

Reeds twee maanden later begon mijn eerste grote zeereis; weinig dacht ik toen, dat het ook mijn laatste zou zijn. Het leven aan boord beviel mij al aanstonds zeer goed: ik wist er trouwens reeds nagenoeg alles van vóór ik op 't schip kwam. Alleen viel 't mij niet mee, dat ik hier om zo te zeggen, allemans knecht was en zelf zo goed als niets had in te brengen. De kapitein was ook geen gemakkelijk heer. De hele dag had ik werk met alles schoon te houden en te poetsen, hier wat te brengen, ginds wat te halen, en wee mijn gebeente als niet alles in orde was. Dan kon "Lange Lourens" er geducht op slaan met een kort eindje touw met knopen, en de stuurman volgde daarin zijn voorbeeld". "Vond u het dan niet naar op het schip, grootpa"

"Toch niet, Jan, want aan de anderen kant had ik ook weer een goed leven. De schipper zorgde dat geen mens mij overlast deed en bovendien was hij wel streng, maar voor wie zijn werk deed een beste man. Elke morgen las hij met het volk een hoofdstuk uit de Bijbel en deed dan zelf een gebed. Zondags hadden we een uur lang kerk. Dan zongen we liederen en werden de Geloofsartikelen en de Wet gelezen en 't Onze Vader gebeden. Daarna las de kapitein iets voor uit een boek met prediciën en leringen. En nu was "Lange Lourens" niet alleen vroom in zijn woorden, maar ook in zijn daden. Alleen, zoals ik zei, kon hij zich wel eens wonderlijk uitdrukken.

De reis ging als bijna altijd naar 't Oosten. We bezochten Constantinopel, Smyrna en nog verscheiden andere plaatsen in die buurt. Verder gingen we naar 't eiland Zante, naar Nauplia en ik weet niet waar nogal meer heen. Als je wat groter bent zul je op school die namen nog wel eens horen". "En was het niet prettig op al die plaatsen te komen?" "Om je de waarheid te zeggen, Jan, heb ik er al heel weinig van gezien. Meestal mochten we niet van boord. Alleen te Constantinopel ben ik een poosje aan wal geweest, maar van de stad heb ik maar weinig aanschouwd. Ik vond het er tamelijk vuil en de mannen zagen er juist niet vriendelijk uit. De vrouwen lopen daar weinig op straat en zijn dan nog dicht gesluiert. De huizen lijken wel gevangenissen. Ze hebben aan de buitenzij haast geen ramen; slechts enkele kleine tralievensters.

Nadat we een paar maanden in de Levant hadden gezworven was ons schip zo vol geladen als 't maar mogelijk kon zijn en namen wij de thuisreis aan. Ik was daar hartelijk blij om, want ik verlangde naar mijn ouders. 't Was dan ook de eerste keer, dat ik zo lang van hen af was. Overigens was 't mij tot nog toe goed bevallen. We hadden mooi weer gehad, 't was zomer en daarbij was ik met het volk op zo'n goede voet als ik maar wensen kon. Ook de kapitein was recht vriendelijk voor mij. Hij had mij eens wat laten schrijven en dat was heel goed gegaan, want ik had al mijn best gedaan om het te leren. Sinds die tijd moest ik telkens 't een of ander voor hem overschrijven, want wat "Lange Lourens" ook kon, mooi schrijven zeker niet.

Wij waren een eindweegs de Middellandse zee in, ik denk zowat op de hoogte van Tarente, toen de kapitein eens tot mij zei: "Luister Michiel en let goed op! Zie je dat witte zeil daar in de verte?". "Ja kapitein". "En hoe ziet het er uit?". "Ik zou zeggen driehoekig en spits toelopend". "Juist, jij hebt goede ogen"; sprak de schipper, terwijl hij zijn kijker neerlegde. "Nu zo'n schip jongen, is een kaperschip. Er zijn zeerovers op, Mohammedanen van de kust van Barbarije en Algiers, ten zuiden van 't water waar we nu in varen.

't Zijn woeste kerels, ruw en goddeloos, en als ze ons Christenen eens lelijk kunnen betrekken laten ze 't niet. Want wel haten ze ons geloof, maar ons geld en goed hebben ze lief. Ja, ze willen ons zelf ook wel hebben". "Waarom?" Vroeg ik. "Om ons als slaven te gebruiken, Michiel; ik mag lijden dat je 't nooit ondervindt". "Is het u wel eens overkomen, kapitein? Vroeg ik.

"Gelukkig niet jongen, anders zou 'k misschien hier niet staan. God heeft me tot nog toe bewaard en hoewel 't hier krielt van zeerovers, ben ik er toch altijd gelukkig en zonder verlies doorgekomen. Wel hebben we een paar maal moeten vechten, maar ze hebben het niet van ons kunnen winnen. God geve, dat het ook deze reis goed afloopt". "Komt dat schip ook op ons af, kapitein?" ".Neen, jongen, dat zeilt weg. Klaar. Geef nu verder je ogen goed de kost. En als je ooit zo'n zeil ziet, waarschuw me dan dadelijk".

't Was niet nodig dat mij dit laatste werd gezegd, want ik had reeds van zeerovers de schrik gekregen. Voortaan bad ik elke morgen, dat de Heere ons voor die lieden mocht bewaren, en verheugde mij elke avond dat we er geen ontmoet hadden.

Gedicht

Hier op de dijk
Als de avond valt
op een zomerse dag
is het nergens zo mooi
als hier op de dijk.

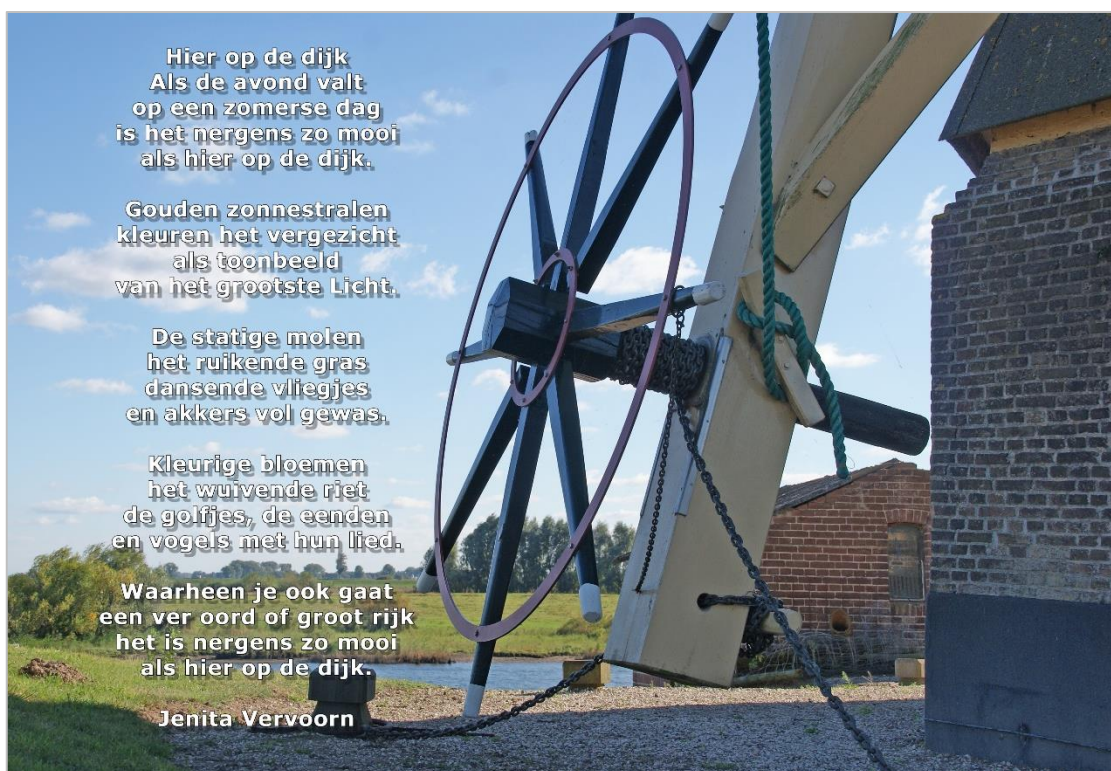
Gouden zonnestralen
kleuren het vergezicht
als toonbeeld
van het grootste Licht.

De statige molen
het ruikende gras
dansende vliegjes
en akkers vol gewas.

Kleurige bloemen
het wuivende riet
de golfjes, de eenden
en vogels met hun lied.

Waarheen je ook gaat
een ver oord of groot rijk
het is nergens zo mooi
als hier op de dijk.

Janita Vervoorn

Aan boord van de verwachting

Aan boord van de Verwachting – deel 4 (slot)

En dan is het alweer de laatste keer dat ik een stukje schrijf voor de dorpskrant als schippersvrouw over allerlei belevenissen en herinneringen...

Terwijl ik dit artikel schrijf, is het heel erg warm buiten. Ja, ook hier aan boord maken we natuurlijk allerlei weersomstandigheden mee. Vooral sneeuw en ijs zorgen vaak voor

je natuurlijk altijd een zwembad dichtbij ☺ en daar maken we dan ook regelmatig gebruik van!

We moeten ook rekening houden met de wind. Als het te hard waait, kunnen we niet varen. Wij zijn ook twee keer in de kant gewaaid. Gelukkig was het niet heel erg, maar toch best spannend om mee te maken! We hebben ook een keer in de kant moeten wachten tot de wind wat ging liggen en zijn daarna verder gevaren. Je moet

gevaarlijke toestanden! De gangboorden kunnen dan ijsbanen worden en op de luiken is het spiegelglad. Daarom spuit Gijs het schip ook nooit af als het vriest. En elke morgen maakt Gijs (als het nodig is) het schip sneeuwvrij.

Tijdens warme dagen kunnen de luiken echt gloeiendheet worden. Dan is het oppassen geblazen, vooral als de kinderen buiten willen spelen! In de woonkamer hebben we gelukkig airco, maar in de slaapkamers en stuurhut niet. Soms is het in de stuurhut bijna 40 graden! Dan zetten we toch maar de deuren open, ook al kan er dan van alles naar binnen waaien tijdens het laden of lossen. Dan maar een keer extra schoonmaken! Als je lekker af wilt koelen, heb

dan echt 100% je aandacht bij het besturen van het schip houden, want het gaat zo mis! Op zulke momenten vaart Gijs altijd. Ook wanneer het mistig is. Soms kun je echt helemaal niets zien. Dan is alles om je heen wit. Gelukkig biedt de radar dan uitkomst, een apparaat waarop je je omgeving toch kunt zien. Zelfs heel nauwkeurig. Het scherm lijkt net een computerspelletje, maar als je eenmaal doorhebt hoe het werkt, is het goed te doen. Ook in de nacht, wanneer je weinig of niets ziet, is dit apparaat heel handig! Alleen vind ik het zelf nog altijd lastig om afstanden goed in te kunnen schatten.

Een andere belevenis is het bezoeken van een werf. Je vaart eerst op karretjes die onder water staan op rails. Dan trekken de werfmedewerkers met een lier de karretjes omhoog en na een tijdje ligt het schip hoog op de helling (zie foto). Zo kun je de onderkant goed bekijken. Is er schade of zijn er andere opvallende dingen? Ook kan het onderschip gemakkelijk in de teer gezet worden. Eens in de zeven jaar wordt het schip ook gekeurd op de werf. Door de keurmeester worden vaak allerlei puntjes gevonden die je moet repareren, aanschaffen, aanpassen of vervangen. Pas wanneer dat allemaal is goedgekeurd, krijg je een keuringscertificaat en kun je er weer een tijdje tegenaan!

Een minder fijn iets is schade... Dat kan door allerlei oorzaken ontstaan. Je blijft daardoor beseffen dat je echt bewaard moet blijven en dat je schip (met heel je hebben en houden) zomaar kan zinken! Afgelopen november bijvoorbeeld hebben we 's avonds laat nog een aanvaring gehad. Een groot schip raakte ons aan de achterkant. Gelukkig werd de schipper al opgeroepen door iemand die het zag gebeuren en daardoor was het schip al aan het uitwijken. De schade had vele malen erger kunnen zijn, maar de schrik zat er flink in! Het was ook zo onverwachts!

Om de auto van en aan boord te zetten, hebben wij gelukkig een autokraan. Soms is het een heel gedoe om de auto van het schip te krijgen, het kan ook echt niet op elke plek. Maar het is wel handig, want we gaan natuurlijk regelmatig ergens naar toe. De plekken waar de auto weer aan boord moet, zijn meestal ook niet optimaal.

Op meerdere plekken heb ik al verzakt gestaan. Vooral bij de stuw in Heusden... Gelukkig zijn er altijd mensen die willen helpen! En dan is het soms ook klimmen en klauteren om aan boord te komen. Volgens mij ben ik door het schippersleven aardig van mijn hoogtevrees afgekomen! Ik kan ook wel wat beweging gebruiken, want aan boord heb je soms echt te weinig beweging. Ik herinner me wel dat ik in de eerste jaren soms echt rondjes over 't schip ging lopen 's avonds om wat meer lichamelijk moe te worden! Nu we kinderen hebben, is dat 'probleem' wel verholpen 😊.

In het vorige artikel schreef ik over de geboorte van onze zoon Daniël. Twee jaar later werden we verblijd met de geboorte van ons dochtertje Emilya. En nog eens bijna twee jaar later kregen zij een lief zusje: Inge-Marith. Gijs en ik hebben het altijd als heel bijzonder ervaren dat we beiden de kinderen zo dicht bij ons mogen hebben, 24/7! Het is natuurlijk wel goed opletten, met al dat water om ons heen. Wat dat betreft zijn zwemvesten een uitkomst. En toch, vorig jaar was ik bij een vriendin aan de wal, opeens hoorden we een gil en wie was daar in een slootje kopje onder gegaan? Daniël... Dus het gevaar is overal!

Ik vond het ook erg leuk om Daniël vanaf zijn 3^e jaar thuisonderwijs te geven. Later is Emilya ook gaan meedoen met 'schooltje'. Meestal gaat het goed en is het echt genieten, maar soms verzucht ik: 'Volgens mij vind ik een complete schoolklas lesgeven nog makkelijker dan mijn eigen kinderen!' Mama en juf tegelijk zijn... is af en toe echt een uitdaging waarbij je veel geduld nodig hebt (wat ik niet altijd heb 😊). Het is wel erg leuk om de ontwikkeling zo nauwkeurig te volgen. Ook houden we af en toe buiten school (zie foto). Ik kijk zelf wanneer het handig is om school te doen. Daniël kijkt graag naar het laden en lossen, dus als dat 's morgens is, doen we toch gewoon 's middags school? Als we in Nederhemert zijn, mogen de kinderen daar naar school. Hoewel ze het vaak wat spannend vinden, komen ze altijd enthousiast thuis! Het is ook een goede manier om alvast wat te wennen. Ik merk ook dat de duidelijke structuur die je aan de wal hebt, echt goed is voor de kinderen. Kinderen hebben zo graag duidelijkheid over de planning bijvoorbeeld,

maar die kunnen wij ze aan boord niet bieden. Het gaat echt bijna altijd anders dan wij denken. Je moet zeer flexibel zijn.

Zoals iedereen wel zal begrijpen, kan het ook enorm intensief zijn om met z'n vijftjes in zo'n kleine ruimte te leven. We hebben gelukkig veel mooie momenten en de kinderen kunnen meestal heel lief samen spelen en bedenken allerlei leuke ideetjes. Maar de laatste jaren merk ik dat de woning eigenlijk te klein wordt voor een gezinnetje met drie opgroeiende kinderen.

Vooral 's winters, als ze weinig naar buiten kunnen. Toch mogen we zeker niet klagen, want vroeger woonden de schippers met veel grotere gezinnen in een nog kleinere roef.

Hoe dat is gegaan? Ik kan me er bijna geen voorstelling bij maken! Totdat we een huis gekocht hadden, was alles eigenlijk heel normaal, we wisten niet beter. Maar nu verblijven we regelmatig een weekend in ons huis aan de Sleutelbloemstraat en dan ervaren we hoe heerlijk het is om wat meer ruimte te hebben! Iets om dankbaar voor te zijn... En nu de kinderen beide situaties ervaren, klagen ze ook weleens aan boord. Eerst zeiden ze als we in het huis waren: 'Wanneer gaan we weer naar boord?'. Maar tegenwoordig is het vaker dat ze aan boord vragen: 'Over hoeveel nachttjes gaan we weer naar het huis?!'

Dat is natuurlijk wel een goed teken, want in de zomervakantie hopen we definitief te verhuizen naar ons huis. Dit is echt een levensverandering, vooral voor de kinderen. Het is wel de bedoeling dat Gijs blijft varen. We vonden het een heel moeilijke keuze, want het is eigenlijk kiezen uit twee slechte: óf de kinderen gaan naar het internaat óf de kinderen en ik gaan naar de wal en Gijs blijft varen. Nou ja, eigenlijk was er nog een optie: allemaal naar de wal en Gijs een nieuwe baan zoeken. Maar

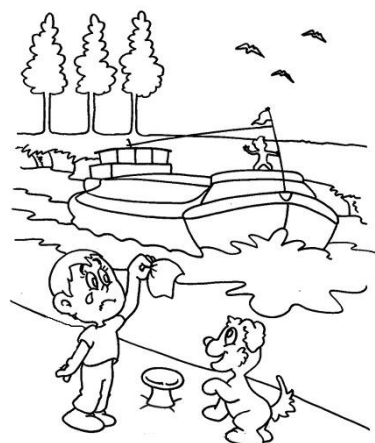
Gijs weet niet goed wat hij voor baan zou moeten zoeken aan de wal. Hij heeft wel verschillende interesses, maar daarvoor moet er ook een opleiding worden gevolgd en de vraag is of hij dan wel meer tijd bij mij en de kinderen zou kunnen zijn. Daarom gaan we het nu eerst op deze manier proberen. Het zou ook wel heel wat zijn om te stoppen met het varen, Gijs is een schipper in hart en nieren... Gelukkig zijn er de schoolvakanties, waarin we hopelijk mee kunnen varen! Daarnaast hoopt Gijs ook doordeweeks regelmatig naar huis te komen.

We zijn allemaal benieuwd hoe we het gaan ervaren, maar we proberen het positief in te zien. Er zijn zoveel ergere dingen...! Toch zal ik het fulltime schippersleven enorm gaan missen, het zal best weleens moeilijk zijn. Maar ook in de toekomst

hoeven we het gelukkig niet van onszelf te *verwachten*, maar van de Heere alleen!

Ik vond het erg leuk om op deze manier een bijdrage te mogen leveren aan de dorpskrant en hoewel ik niet de eerste schippersvrouw was die geschreven heeft, hoop ik dat u het leuk of interessant vond om weer wat meer te weten te komen over het schippersleven!

Rosalien Hovestadt-Heikoop

Water

Water

Water is een onmisbaar element en is er in verschillende soorten, zoals zout- en zoetwater. In zoetwater zijn er ook weer verschillen zoals oppervlaktewater, grondwater, regenwater, sneeuwwater enz. Het is mijn bedoeling me te beperken tot het water voor dagelijks gebruik. Toen ik 8 jaar was kwam er in ons dorp waterleiding en dat bracht veel veranderingen met zich mee. Bij ons stond in het achterhuis een pomp waar men grondwater mee oppompte. Deze stond op een stalen buis. Aan

deze buis zat aan het begin een dikke punt iets groter dan de buis, omdat daarboven een buis zat van 1 meter lang waar gaten in geboord waren en daar omheen gaas van koper zat om het zand tegen te houden. Anders zou de buis vol met zand gaan zitten. Als dat weleens gebeurde dan zei men de pomp was verzand. Deze eerste buis noemde men het puntstuk. Met een heiblok sloeg men de buis in de grond. Wanneer hij gelijk met de bovengrond zat, schroefde men daar ieder keer weer een buis op van 1 meter lang, dit noemde men pomppijpen. In grondwater zit veel ijzer. Wanneer ik zomers de bloemen met

grondwater beregen, ziet bij bepaalde soorten het blad de volgende dag helemaal bruin van de roest. Daarom stond er bij ons naast de pomp een vat van 200 liter. Die werd zaterdags altijd volgepompt. Daarna gooide men er carbid in en begon het water te bruisen. Door de werking van het carbid zakte het ijzer naar de bodem en kon men er 's maandags de was mee doen. Sommige mensen haalden het water uit de Maas en anderen weer uit een regenput om mee te wassen. Voor de vaat kon men het grondwater wel zo gebruiken. Als 's winters de koeien op stal stonden pompte men het water in emmers om de dieren te laten drinken. Sommige dronken soms 3 emmers van 10 liter zo leeg. Later toen er waterleiding kwam plaatste men zelfdrinkers bij de dieren, zodat zij dag en nacht zelf konden drinken, naarmate zij dorst hadden.

Naar ik mij kan herinneren was er maar één plaats in ons dorp waar zij wel waterleiding hadden. Dit was de school, die hadden een hydrofoor. Deze pompte met een elektromotor het water uit grond in een stalen tank van 1000 liter. Daar werd druk opgezet en zodoende had men zogenaamd leidingwater ook naar het toilet. Of zij toen ook doortrekkers hadden weet ik niet, want die wc's heb ik nooit van binnen gezien. Ik had schijnbaar een goed ophoudvermogen. Dat was bij sommige leerlingen wel anders, want dan ging dat vingertje iedere keer weer omhoog omdat zij hoge nood hadden. Ik kan me nog wel

herinneren dat ik soms dacht: waar haal je het toch iedere keer vandaan. Of het altijd wel echt zo was weet ik niet, maar volgens het gezegde 'Poep je niet dan rust je toch en komt de baas dan poep je toch' kan ook toen al een rol gespeeld hebben. Wij hadden dus in die tijd ook zo'n houten poepdoos, waar in de vorige dorpskrant Arie Smits over schreef, dus ook geen

doortrekker met stortbak. Bij ons stond die doos buiten tegen het huis gebouwd. Dat was bij de meesten wel, want het waren verschrikkelijk vieze dozen. Wat de echte naam van deze dozen was weet ik niet, want in ons dorp waren hier verschillende namen voor, zoals 'ut gemak', 'numero 100', 'ut huiske', 'de plee'. In sommigen hing een bordje met opschrift 'Of je nu arm bent of rijk, waar de rokken omhooggaan en de broeken omlaag is iedereen gelijk'. Bij ons werden kranten gebruikt om je billen af te vegen. Dat had wel een voordeel, want wou het drukken niet snel lukken, dan kon je op je gemak, op 'ut gemak' de krant lezen. Sommigen wilden beweren dat je zwarte strepen overhield, maar dat was geen probleem want dat zag niemand en zeker zelf niet.

Ik weet nog dat er bij ons boven in de deur een gat zat en dat had de vorm van een hartje. En we weten allemaal dat er uit een hart veel liefde kan komen maar uit dit hartje kwam meestal verschrikkelijke stank. Wanneer je hoge nood kreeg en je tilde het houten deksel op dan kon je soms zien wat je voorganger er neergedrukt had. Had diegene rode bietjes gegeten dan lag er weleens een zo'n jongen met een rode blos. Wanneer het zo hoog opgestapeld was dat men niet meer droog kon zitten dan ging men daar met een emmer pompwater en een stok proberen die massa omlaag te krijgen de put in. Wanneer die put vol was dan ging men met een emmer aan een steel (puts) die leeg maken in de dichte kruiwagen. Deze werd geleeegd in de

groentetuin. De plantjes groeiden hier op als kool en tenslotte was alles puur natuur. Mijn vader en ik gingen later bij andere mensen die putten wel eens leegmaken met een tank op de wagen en een handpomp. Deze pomp werd kattenkop genoemd. Bij ons aan de dijk woonde toen een dokter. Daar moesten wij die put ook iedere keer leegpompen. Maar daar was het altijd oppassen, want die man had buiten aan het raampje aan een touw een stok hangen. Als wij aan het pompen waren trok hij aan het touwtje die stok naar binnen om zijn poepdoos goed leeg te roeren de put in. Maar als die stok door het raampje weer naar buiten kwam ging dat niet zo zachtjes en dan gebeurde het nog weleens dat de spetters om je oren vlogen. Later deden wij het zo, als de stok naar binnen was gingen wij even op een afstandje staan kijken tot hij weer naar buiten gezeild werd. Bij sommige huizen zat er aan de achterzijde haaks op de muur een houten plank van ongeveer 120 cm hoog en 30 cm breed. Daar gingen de mannen achter staan plassen. Omdat de poepdozen buiten stonden was het geen pretje als men s' nachts hoge nood had. Daarom hadden de meesten een po (pispot) in de slaapkamer. Bij ons hadden ze er twee. De ene was geëmailleerd en de ander van steen. Die van steen was gruwelijk zwaar. Liet men hem per ongeluk vallen, dan hield men natte scherven over. Als kind sliep ik op de opkamer, boven de kelder, zonder po. Maar boven mij sliepen mijn zusters en dan hoorde ik het nogal eens ruizen. Ik kan mij nog herinneren dat ik een keer wakker lag en weer zo'n geruis boven mij hoorde en ik riep: 'Kunde un bietje opschiete, want ik wil gaon slaope'. Die verschrok

zo hard dat de bui direct op hield en zij met een noodgang naar haar bed holde. Of zij later nog een poging gewaagd heeft weet ik niet. Mannen

konden in die po's staande plassen want die tilde hem met een hand een eindje op en met de andere hand richten. Aan die stenen hadden ze dan wel een hele sjouw. Maar bij vrouwen was dit een ander verhaal. Die moesten gaan zitten. Hoe dat met oudere vrouwen ging weet ik niet, want die dingen waren maar 20 cm hoog. Als ik nu naar mijn eigen kijk zou dat nooit lukken. Omlaag zou nog wel gaan, want dan liet ik het laatste eindje mijn eigen maar vallen. Maar zonder hulp zou ik er nooit meer afkomen. In de stad werd het kostbare spul in emmers aan de straat gezet. De mannen die ze leeg maakten werden tonnetjesmannen genoemd.

We gaan weer terug naar het water. Mijn opa en oom woonden toen op Maasdijk 58 en kregen geen waterleiding of moesten veel betalen omdat het te ver van de hoofdleiding verwijderd was. Mijn oom heeft toen de hydrofoor van de school gekocht, zodat hij ook leidingwater had. Toen zij de handpomp nog hadden was het water anders van smaak als toen zij de hydrofoor op dezelfde buis hadden aangesloten. Het was echt niet lekker. Zij konden dat ook niet begrijpen maar bleven het wel gebruiken. Na vele jaren heeft mijn oom toch waterleiding aan laten leggen. Wij hebben toen de hydrofoor en de tank met tractor naar buiten gesleept. Buiten hebben wij de kraan opengedraaid zodat die tank leeg kon lopen. Het was ongelooflijk wat voor vieze witte derrie er uit die tank kwam. Dus het was geen wonder dat het water zo'n vieze smaak had.

(wordt vervolgd)

Gijs van de Werken

Wist u dat...

Wist u dat.....(4)

- ons dorp in 1861 onder water heeft gestaan
- dat dit kwam door kruiend ijs in de Waal bij Brakel
- de Kade, voor de jaren 70 van de vorige eeuw, rechtdoor liep naar de Vliet
- dat het gedeelte aan de rechterzijde van de kade bij Well behoorde
- men voor de kinderen die aan die zijde geboren werden in Ammerzoden aangifte moest doen
- dat het land tussen de Riestersteeg en de Vliet het Wellsebroek werd genoemd
- voor diezelfde jaren de Rietschoof bij Nederhemert hoorde
- dat op het dak van de Steenfabriek De Rietschoof, dat nu een camping is, twee kleuren pannen lagen
- van één kleur de pannen zo gelegd waren dat er met grote letters 'Nederhemert' op stond
- de loswal vroeger van het polderdistrict was (waterschap)
- deze gebruikt werd voor opslag van grind voor onderhoud van de grindwegen

Namen op huizen

De rust is elders

Mij is gevraagd om een stukje te schrijven in de Dorpskrant over de naam op mijn huis "De rust is elders", Molenstraat 28 en ik wil hier wat meer informatie over geven.

Na wat wikken en wegen werd in 2014 besloten dat Marty en Gea Oomen het ouderlijk huis van ons aan Molenstraat 30 gingen kopen en moeder Nel en ik een huisje op zouden gaan schuiven.

Waar wij nu wonen is het huisje waar vroeger Jap Hobo heeft gewoond.

Via makerlaar Gerard Vos werd contact opgenomen met het bedrijf Dirk Hobo dat het huis in 1979 had gekocht van de kinderen van Jap Hobo.

Hobo werd verteld dat er kopers waren voor zijn huis wat al enkele jaren te koop stond en ook al jaren werd verhuurd.

Dirk Hobo had dit niet verwacht en wou eigenlijk het huis niet meer verkopen.

Zo heeft familie Hobo er enkele dagen over na moeten denken maar na een aantal dagen kwam het blijde nieuws dat ze het toch aan ons wilden verkopen. Zo ging alles heel snel en werden in december 2014 de eerste handtekeningen gezet.

Op 30 juni 2015 hebben we de sleutel in ontvangst genomen en op 1 augustus van dat jaar zijn we verhuisd.

Enkele maanden later werd ons een prachtig bord geschonken met de uitspraak "De rust is elders"

"Repos Allieurs" Dit is een Franse uitspraak van Marnix van St. Aldegonde en dus naar het Nederlands toe vertaald "De rust is elders".

Een uitspraak met een diepe betekenis: de rust is op deze aarde niet te vinden.

Maar als we, door genade alleen, het eigendom van Christus mogen worden, vinden we echte rust.

Voor Zijn kinderen zal er na het sterven een rust over blijven.

Op deze aarde is het land der ruste niet, maar elders, daar waar de Heere is.

Deze rust gun ik dan een ieder die dit leest ook van harte toe.

Willemien Oomen

Flitsen uit het verleden

Flitsen uit het verleden IV

D'n Hoek

De eerste twintig jaar van mijn leven, dat begon op een zondagmorgen in september 1934 in de bedstee van de voorkamer van het Veerhuis in Hèmert, heb ik doorgebracht aan D'n Hoek.

Het destijds, tot de vijftiger jaren van de vorige eeuw, dichtstbevolkte stukje van Hèmert, gelegen in een halve cirkel om en ten noorden van het Veerhuis. Voor degenen wier ouders daar toen ook woonden, is die omgeving natuurlijk bekend terrein, maar voor de jaargangen geboren na, zeg, 1965 en ook de niet in Hèmert geboren is het wellicht aardig om te horen hoe het daar vóór, in en nog geruime tijd na de oorlog toeging.

D'n Hoek begon voor mij bij het tweede huis dat je, komend vanaf de molen, tegenkwam. Het eerste was het huis van veldwachter Kant met de arrestantencel waarin een kale houten brits stond. Later heeft Lies van Jan van Lette (van Ooijen) tussen de molen en Kant nog een huis gebouwd. In vrijwel elk huis of bijgebouw was wel vee in de vorm van koeien en jongvee, een geit, één of meer varkens, wat kippen en een enkel paard te vinden. Laat ik het rijtje maar eens langs gaan.

Johan van Herpen. In dat voor mij "eerste" huis van D'n Hoek woonde Johan van Herpen. Hij was slager/slachter. Maar hoewel wij vlakbij woonden heb ik er nooit iemand in de winkel gezien, ook in de slachterij geen beesten geslacht zien worden. Bovendien, er waren al twee slaggers in het dorp: Kiske de slaachter (Oomen) en slager van Aalst op de Kao. Druk zal van Herpen het dus niet hebben gehad. Maar mogelijk zijn mij wat dingen ontgaan? Ik weet wel dat hij regelmatig over het veer ging. Naar het Eiland, naar Heusden, naar Aalburg? En mogelijk verder. Hij moet "import" zijn geweest. Van Herpen was geen Hèmertse naam.

Mijntje Bodmer. In het huis vlak naast Johan van Herpen woonden Toon en Mijntje Bodmer. De bij die boerderij horende hooiberg was in het talud van de dijk gebouwd en de ingang was vanaf de dijk bereikbaar. Niet veel mensen zullen zich die hooiberg herinneren, maar hij stond er echt, getuige oude foto's. Waarom hij later is afgebroken weet ik niet. Misschien belemmerde hij door zijn positie in de flauwe bocht het zicht op de dijk. Maar zo hard werd er toen toch nog niet gereden. Er moet een andere, betere reden zijn geweest. Veel later heb ik me wel afgevraagd waarom die hooiberg juist daar was gebouwd, terwijl er toch achter de achter het huis gelegen schuur plaats zat was. Als de bouw van die hooiberg plaats vond na 1860 zou een verklaring kunnen zijn dat de Bodmers met deze hooggelegen berging een droogblijvend onderkomen voor zichzelf en hun levende have wilden scheppen. De rampzalige overstroming van de Bommelerwaard in dat jaar als gevolg van dijkdoorbraken aan de Waal in Brakel en Zuilichem lag immers nog vers in het geheugen.

Toon Bodmer heb ik niet gekend. Hij moet een stuk ouder zijn geweest dan Mijntje, die zijn tweede vrouw was. Bij Mijntje mocht ik weleens binnen komen. In het achterhuis, tegen de muur van de geut stond een heel grote tredmolen waarin soms een hond liep. Ze karnden zelf en die molen dreef een mechanisme aan waarmee de melk in de karn in beweging werd gehouden. In het achterhuis heb ik nooit koeien gezien. Die moeten in de achter het huis liggende schuur hebben gestaan. Wie de boerderij "runde" weet ik niet meer. Maar Mijntje was daar, denk ik, toch te oud voor.

Hen van Ooijen, de fietsenmaker, en zijn vrouw woonden bij Mijntje in. Na Mijntjes verscheiden kregen ze het hele huis ter beschikking. De fietsenmakerij annex winkeltje van Hen was al veel eerder opgestart in een min of meer op het erf van Hannes van Hemme (Van der Vliet)

gelegen houten keet. Daar ook maakte Hen in de oorlog de “harde” fietsbanden van in stroken gesneden oude autobanden door de ene zijkant van zo’n strook met touw of draad met de andere te verbinden waardoor een soort slang ontstond. Met de “aannaaikant” in de velg werd die slang om de velg gelegd, zo strak mogelijk aangetrokken, op juiste lengte afgesneden en de uiteinden met zelfgemaakte “nieten” of draad aan elkaar gezet. Bij een “slang” van kleine autobanden moesten meerdere lengtes aan elkaar worden gezet.

Het fietsen met zulke banden was natuurlijk niet erg comfortabel. Maar je velgen bleven tenminste heel. En met de fiets was de wereld toch wat kleiner dan bij verplaatsing te voet.

En.....je had nooit een lekke band!

Dirk Bruijgom was getrouwd met **Jans Roseboom**, zuster van Jan Roseboom, de latere echtgenoot van de freule van Wassenaar. Ze bewoonden het huis dat, een beetje achteraf gelegen, grenst aan het erf van de boerderij van Mijntje Bodmer. Ze hadden twee zonen, Gerrit en Wim, en twee dochters, een tweeling, maar de namen daarvan ben ik vergeten. Wim is na zijn trouwen in Delwijnen gaan boeren en/of tuinder geworden. De combinatie kleine boer/tuinder/melkveehouder was niet bijzonder. Gerrit en zijn zusters was ik uit het oog verloren. Maar ik meen dat Gerrit nu met zijn kleinkinderen en achterkleinkinderen nog in het verbouwde ouderlijk huis woont. Vader Dirk was meer bouw- dan veeboer, hoewel er in het achterhuis ’s winters wel een paar koeien stonden. En ze hadden zoals vrijwel iedereen wat kippen en één of twee varkens. Uit het feit dat Dirk en zijn zonen veelvuldig gebruik maakten van het veer, vaak met landbouwgereedschap, moet ik opmaken dat ze nogal wat land op het Eiland hadden of dat voor derden onderhielden. Er was verder weinig contact. De levensopvattingen van de Bruijgoms en de Smitsen verschilden daarvoor teveel.

Màske van Jutte (van Heemskerk) en Jut van Màskes, hadden een kruidenierswinkelje en verder voldeden ze aan de “standaarduitrusting”: een paar koeien in het achterhuis, kippen in het kippenhok, dat vóór het huis van Kees van Liese stond en, in de

aanbouw aan het achterhuis, varkens en een hit.

Màske had een rijdend winkeltje in de vorm van een heel grote soort dekenkist op twee wielen met een halfronde deksel en de hit tussen de burries, waarmee hij enkele dagen per week zijn klanten in het dorp langsging. Hij was een klein manneke en kon gemakkelijk schrijlings op het deksel van die kist/kar gaan zitten en zich laten rondrijden. Hij had alleen maar vaste en droge voedingsmiddelen aan boord. Die winkelkar werd, als ie niet werd gebruikt, gestald in een loods die beneden achter tegen het dijkmagazijn was aangebouwd. Dat dijkmagazijn is op wat oudere foto’s van het veer nog wel te zien. ’s Winters als er sneeuw lag sleeden wij de stoep af van boven aan de dijk bij Hannes van Hemme tot beneden achter het veerhuis. En als het erg glad was nog verder. Die afrit werd van al dat sleeën spiegelglad en ’s avonds wilden we daar nog wel eens wat water over gieten om de volgende dag nog sneller naar beneden te gaan. Maar dit was ook de weg die Màske met zijn hit en kar gebruikte. Hij was des duivels als hij ons bezig zag. Ja, wij kwamen in ons onbenul natuurlijk wel aan zijn boterham.

Dijkmagazijn. Dat was het domein van Gerrit d’n dijkwerker (Verheij, hij woonde in de Kapelstraat), die vóór de asfaltering verantwoordelijk was voor het onderhoud van de dijk. Zeer regelmatig deed hij met zijn fiets, waaraan een spade, schop en grote bezem hingen, zijn inspectieronde. Waar nodig werden kuilen en gaten gedicht, ongerechtigheden verwijderd, waterafvoeren opgehouden en vooral ook het talud geïnspecteerd en zo nodig hersteld. In het dijkmagazijn bevonden zich allerlei gereedschappen en werktuigen en ik meen ook wel lege zandzakken. Kortom, zaken die je bij het herstel van beschadigingen van zowel het dijklichaam als het wegdek nodig zou kunnen hebben.

De Muziektent. Op foto’s uit eind dertiger jaren moet dan ook de buitendijs tegenover het dijkmagazijn op gemetselde palen van ca. 2,5 meter gebouwde muziektent/repetitielokaal van de muziekvereniging Concordia staan. Met een houten trapje van een tree of vijf, gelegen tegen het talud van de dijk, kwam je op een loopbrug

die naar de ingang van het lokaal leidde. Wekelijks werd daar door de verzamelde leden gerepeteerd. Broer Hans was een fanatiek pistonblazer. Hij is later lid geworden van de muziekvereniging in Kerkwijk waar hij zijn vijfenzeventigjarig lidmaatschap van “de muziek” mocht vieren.

In de oorlog werd het gebouwtje gebruikt als wachtlokaal van de dienstdoende Duitse militairen die het veer hadden overgenomen en hun intrek hadden genomen in het kantoorgebouwtje van de Coöperatie. Daar zaten ze weliswaar redelijk veilig tegen beschietingen vanuit het Zuiden, maar hadden van daar geen zicht op het veer.

Op een keer toen er een heel jonge soldaat veerwacht had, liep ik daar eens binnen. Het raam aan de kant van de Maas stond open en voor het raam stond een wat lage tafel en een stoel. Na wat gepraat waar ik niets van verstond (alleen het woordje “schieszen” begreep ik) vroeg die jongen mij of ik een keer wilde schieten. Nou, dat wilde ik wel! Hij zette mij op de stoel, legde zijn geweer op tafel en deed mij voor hoe te handelen. Linker elleboog steunend op de tafel, de onderarm omhoog en de hand geklemd om het voor mijn gevoel heel zware geweer. De achterkant daarvan, de kolf, moest tegen mijn schouder(tje) rusten. Althans, zo zou het moeten. Maar mijn handjes waren natuurlijk veel te klein om dat zware geweer te omvatten. Toen hij mij geïnstalleerd had kwam hij achter mij staan. Na de knal snapte ik waarom. De terugstoot van dat geweer was zo heftig dat ik met stoel en al achterover kieperde. En hij stond klaar om me op te vangen. De eenden waarop ik moest richten hebben nooit geweten dat er op hen geschoten werd.

De muzikant had na het gereedkomen van het dorpshuis in de Tuinstraat, midden vijftiger jaren, geen functie meer. Dirk Wolfers, ik meen één der bestuursleden van de vereniging, had er wel belangstelling voor. Ik heb niet gezien hoe dat gebouwtje van de palen werd gehaald en op een wagen werd geladen, maar ik was er wel bij toen het over de dijk naar de Hophoven, waar Dirk woonde, werd gereden. Het heeft er lang gestaan.

Veldwachter Kant zal tijdens het vervoer het verkeer op de dijk wel geregeld hebben, want er was geen plaats voor tegenliggers.

Intussen verkocht Jut van alles en nog wat in haar winkeltje. Voornamelijk kruidenierswaren. Als je de winkeldeur opendeed ging er in de gang die naar de geut en het achterhuis leidde, waar ook de stal was voor een paar koeien, een bel. Jut kwam dan door dat smalle gangetje waar ze maar net in paste (ze was nogal aan de zware kant) naar de winkel, waar het opschrijfboekje op de toonbank lag. Nogal wat mensen betaalden namelijk pas als ze daartoe in de gelegenheid waren. Hun weekloon hadden gekregen of bijvoorbeeld de afrekening van de veiling hadden gekregen als ze daar land- of tuinbouwproducten hadden aangeleverd. In dat boekje werd genoteerd wie wat en voor hoeveel geld had gehaald.

Als verpakkingsmateriaal waren er alleen papieren zakjes. Als je vloeibare producten nodig had, stroop bijvoorbeeld, moest je je eigen bakje of potje meebrengen dat dan ter plekke uit een groot vat werd gevuld. In de stroopton hing altijd een grote pollepel.

Van de dochters van Jut en Mâske bleef alleen de jongste, Aria, aan D'n Hoek wonen. Aria was een opgeruimde, altijd vrolijke vrouw, die getrouwd was met Henk van Roeleve (Oomen). Ze woonden bij Jut en Mâske in. Ook Henk was een opgeruimde geest die uitstekend bij Aria paste. Telkens als hij mij zag, was de standaardvraag: “En, Aorie, slapt oew vaoder nog bij oew moeder?” Grappenmaker. Hij is helaas vroeg gestorven. Hun dochter Betje is later getrouwd met een zoon van Kees Oomen, de vrachtrijder van de Nijsteeg. Hij en zijn nakomelingen maakten van de door zijn vader begonnen vrachtrijderij een internationaal bekende transportfirma. Nu met wagens die de Nijsteeg vanuit de Molenstraat nauwelijks nog zouden kunnen bereiken.

Aria's zoon Mas is tot zijn trouwen, op latere leeftijd, bij zijn moeder blijven wonen. Hij heeft een nieuwe woning gebouwd tussen Lientje Hobo en Jan Verhey, daar is zijn moeder bij hem en zijn vrouw gaan wonen.

De andere zoon van Aria, Roelof, heeft zijn moeder nog jaren geholpen met de

boodschappen rondbrengen. Hij heeft een woning aan de Molenstraat gebouwd, waar hij na zijn trouwen is gaan wonen.

Het huis wordt nu bewoont door een dochter van Gerrit Bruijgom en haar gezin.

Kees van Liese (Van der Vliet) en zijn vrouw

Jaona woonden schuin achter Màske en min of meer naast Dirk Bruijgom. (De erfscheiding was niet duidelijk afgebakend) Zij hadden een dochter Cnelia en daarna kwam nog een zoon Gerrit. Cnelia was veel ouder dan ik en Gerrit ook wel een jaar of drie, vier. Cnelia trouwde buiten Hèmert. Gerrit was een bijzonder handige en praktische jongen, een echte "klusser". Als jonge jongen bouwde hij, goed en wel van school, al een hooiberg tegenover de achter het huis gelegen varkensschuur. Hij trouwde later met Mientje Smits, dochter van Marius Smits (1886-1954) en Gerritje van Ooijen (1887-1964) uit de Molenstraat en ging daar wonen. Zij had de meelhandel van haar vader overgenomen.

Vader Kees van Liese had naast het varken voor de slacht ook een paar zeugen. Omdat ik geregeld bij Jaona en Kees kwam, - ik mocht er vaak meeëten, vooral als ze als toetje "fluitjespap" (in royale hoeveelheid melk gekookte macaroni) hadden, wat ik heel lekker vond - mocht ik er op een avond bij zijn toen de zeug ging keuen. Bijgelicht met een stallantaarn zaten we met zijn drieën, Kees, zoon Gerrit en ik te wachten op wat komen zou. Voor Kees en Gerrit was dit "bekende kost", maar voor mij was het een heel bijzondere ervaring om keutje na keutje onder het bijna wellustig klinkende geknor van de barendende zeug geboren te zien worden. Mij werd verteld dat er soms wel meer dan twaalf kwamen. In het achterhuis was de koeienstal waarin 's winters wel een stuk of zes (of meer) koeien stonden. En ook wat jongvee. De geut, waarin ook gegeten werd, lag wel twee trap treden hoger dan de deelvloer. (om wat meer ruimte te hebben in de eronder liggende kelder?) Achter de varkensschuur stond een kippenhok met wat kippen. Daarachter lag een akker met rodebessenstruiken. In de schoolvakantie zaten wij daar met meerdere kinderen bessen (àllebiezen) te plukken. We kregen, meen ik, vijftien cent per kistje van drie kilo. Maar het kan ook wel een kwartje geweest zijn. Die bessentrosjes waren toentertijd niet

langer dan een centimeter of vier, vijf en het duurde dus wel even voor je zo'n kistje vol had. Maar het was wel je eerste zelf verdiende geld. En we waren er allemaal trots op en blij mee.

Het huis van Kees van Liese wordt nu bewoond door zijn kleinzoon, zoon van Gerrit en Mientje. En er wordt niet meer geboerd!

Aan de andere kant van de sloot lag de Naaischool, waar **Dammeke en Dingena van Ooijen** woonden. Zij hadden twee kinderen: Hans en Pietje, geboren tweede helft dertiger jaren. Wat Dammeke voor de kost deed weet ik niet meer. Hij was geen boer en had geen vee, hoewel de houten schuur naast het huis daar wel voor ingericht was. Er was, in een aparte schuur, wel een varken en wat kippen. En er lagen een paar akkers grond achter en naast het huis. Maar wat dat opleverde was, neem ik aan, voor eigen gebruik. Hij werkte later, meen ik, bij het beheer van de uiterwaarden, gelegen achter de Nijendijk, in de Loot en tussen de Hèmertse dijk en de Maas. En ze verhuisden begin veertiger jaren naar het huis met grote schuur dat bij die beheerdersfunctie hoorde, buitendijks in de bocht van de Hèmertse dijk. Ik begrijp trouwens nog steeds niet waarom wij als kinderen altijd spraken over Hans van Dammekes en Pietje van Dingena's. Tot mijn grote verrassing trof ik Pietje bij mijn terugkeer van de zomermarkt afgelopen zomer op de pont. Wij herkenden elkaar meteen. Zij moet er niet veel anders hebben uitgezien dan vijftig jaar geleden! Dingena, een zuster van Dirk van Jan van Lette, hun buurman, was huisvrouw. Zoon Hans trouwde, ik meen, in het Land van Altena en Pietje ging na haar trouwen wonen in de Kapelstraat.

De Naaischool. Hier woonden niet alleen Dammeke en Dingena met kinderen. Er was ook de kleuterschool in gevestigd, geleid door juffrouw Schulz die daar de kleuters bezighield met handenarbeid (knutselen) en voorbereidde op de lagere school. Door de kinderen werden onder haar regie soms toneelstukjes ingestudeerd die op ouderavonden of -middagen op het podium werden opgevoerd voor meestal een volle zaal.

Maar ook volwassenen van verenigingen speelden daar wel toneelstukjes. Er was zelfs een toneelvereniging. Ik herinner mij Janna

Spitzers en Thijs van Diggelen, beiden van het Eiland, die met hun sketches het publiek aardig konden vermaken.

Juffrouw Schulz woonde boven de school waar een zitkamer, slaapkamer en een keuken waren. De zitkamer had een balkon met openslaande deuren.

Direct na de oorlog en teruggekeerd van het evacuatieadres heeft Baron van Wassenaar met aanhang ook nog even in de Naaischool (het voormalige woongedeelte van Dammeke en Dingena) gebivakkeerd tot zijn (of een andere geschikte) woning op het Eiland weer bewoonbaar was. Ik ging destijds nogal eens met de jongste zoon Floris op strooptocht naar de resten van het kasteel en de vele toen verlaten bunkers die door de bezetter in de noordzijde van de Eilandse dijk waren aangelegd. En toen hij later locoburgemeester was geworden, woonde ook Kees de Siewe (van de Werken) daar geruime tijd.

Dirk van de Werken (De Krommen Dirk). Een stukje achter de Naaischool staat het huis waarin de krommen Dirk toen woonde. Hij werd zo genoemd omdat één van zijn knieën gehaakt stond en niet gestrekt kon worden. Dat schijnt een gevolg te zijn geweest van een ongelukje bij een kinderspel in zijn zeer jonge jaren. Maar hij kon zich ondanks zijn handicap uitstekend redden. Hij was ongetrouwd en woonde er met zijn vader. In het achterhuis was een stal, maar veel koeien waren er niet. En veel grond lag er ook niet om het huis. Daar had hij waarschijnlijk ook geen tijd voor, want Dirk had een loonbedrijf. Hij beschikte daarvoor over een paard (soms tijdelijk twee), een wagen, een kar, een grasmaaimachine en andere machines die gebruikt werden bij het hooien en andere landbouwwerktuigen zoals ploeg, eg, e.d. Dat alles werd gestald in de bij het huis staande schuur, waarin ook de paardenstal, en een open loods aan de andere kant van het erf. Zijn loonbedrijf bracht hem blijkbaar voldoende inkomsten. Hij had het altijd druk. Ik heb wel eens gehoord dat ploegen zijn favoriete werk was. Met zijn korte been op het maaiveld en zijn lange in de diepe voor liep hij weer in evenwicht. Maar ik heb dat nooit zelf gezien en ik weet niet of zijn lange been dan aan de goede kant zat.

Dirk van Jan van Lette (van Ooijen).

Tegenover de Naaischool woonde Dirk van Jan van Lette. Hij was getrouwd met Gèèr en er waren zes kinderen: dochters Jetje, Cor, Zuske en Pietje. En daarna kwamen de zonen Jan en Dirk jr. Van dat gezin herinner ik mij het meest. Ik kwam daar veel. Mede, denk ik, omdat Jan ongeveer van mijn leeftijd was. Hij is twee jaar ouder dan ik en Dirk jr. een paar jaar jonger dan ik.

In de stal in het achterhuis was 's winters plaats voor, ik schat, vijf à zeven koeien. Als de koeien en eventueel jongvee in het voorjaar naar de wei waren, werd het hele achterhuis en vooral de stal schoon geschrobd. Die ruimte werd dan gebruikt voor de opslag van bijvoorbeeld lege veiling- en aardbeienkistjes e.d. In de tijd van de vollegrond aardbeienoogst zaten wij daar hele middagen doosjes te vouwen. De Kruideniersperenboom (oeòmskeinder op z'n Hèmerts) die centraal op het erf stond, zorgde later in het seizoen voor een welkome versnapering.

Maar Dirk was meer tuinder/landbouwer dan veeboer. Aan de westkant van het huis stonden, voor toentertijdse normen, grote houten kippenhokken voor de leghennen en aan de oostzijde een stenen kippenhok (het staat er nog!) waar ééndagskuikens werden opgefokt tot leghennen, ter vervanging van de niet meer zo productieve oude. In het voorjaar werden die kuikentjes, na aankomst in platte dozen uit de broederij direct onder de warmtelamp gezet in een klein afgebakend deel van het grote hok. Daarin mochten geen hoeken zitten om te voorkomen dat de kuikens daar allemaal op elkaar zouden kruipen met het risico dat de onderste dat niet overleefden.

Achter het huis stond (en staat er nog) een schuur waarin twee varkenshokken met meerdere varkens die werden gemest voor de slacht. En waar varkens zijn, zijn ook ratten. Als er teveel kwamen moesten ze worden opgejaagd, gevangen en doodgeslagen. Dochter Zuske (eigenlijke naam Willie) was een uitstekende naaister. 's Winters werkte ze in huis, de voorkamer of de geut, maar ze verhuisde 's zomers als de koeien naar de wei waren naar de dèèl of het stenen kippenhok bij de kuikentjes. Geregeld kwam ze bij ons aan 't

Vèèr naai-en verstelwerk doen en zorgde er zo voor dat wij niet in voddën rondliepen.

Mijn vader kon overigens ook uitstekend overweg met de naaimachine. Dat wil niet zeggen dat hij vrouwen- of kinderkleren ging zitten naaien of verstellen, maar hij maakte wel van gebruikte dicht geweven meelzakken die hij bij de Coöperatie haalde regenpakken voor zichzelf en voor Ome Tonie. Die impregneerde hij dan met lijnolie om ze waterdicht te maken. Ze waren wat krakerig, maar ze voldeden uitstekend.

Tja, wat kon die man niet. Hij was veerman, landbouwer, tuinder, in de oorlog tijdelijk melkveehouder, lapte zelf onze schoenen, maakte van een autokoplamp een schijnwerper die hij onder het dakoverschot van het veerhuis monteerte om hem bij zeer donkere avonden bij te lichten bij het aanmeren van de roeiboot, bouwde met zijn zoon Hans zelf een houten roeiboot (bij gebrek aan stoom werden de planken met behulp van kokend water in de juiste vorm gebogen en vastgezet), kortom een selfsupporting man.

Maar Zuske was ook een onverschrokken meid. Bij weer zo'n rattenvangerij zette zij gewoon haar klomp op zo'n ondiep. Dat beest probeerde wel onder die klomp uit te komen, maar dan werd ook de tweede klomp geplaatst. Rat dood! Andere meiden zouden waarschijnlijk gillend zijn weggerend. Ook mannen waren trouwens niet zo happig op de aanwezigheid van ratten op de vloer. Bang dat die in de broekspijp omhoog zouden kruipen..... Ome Slof heeft mij wel eens verteld dat hij een rat in zijn broekspijp had doodgeknepen. Of dat waar was? Had hij een borreltje op? Wie zal het zeggen. Ik heb het trouwens wel vaker ook uit andere bron gehoord.

Achter de schuur en achter de naaischool lag behoorlijk wat land waarop getuinierd werd. Elk jaar werden onder platglas aardbeien en vervolgens meloenen (suiker- en netmeloenen) en komkommers (witte!) geteeld. En op de kouwe grond, hele akkers aardbeien natuurlijk. Wie had ze niet. Vrijwel iedereen die een lapje grond had teelde aardbeien. Ook als je bij een baas werkte kon je 's zomers, buiten de normale arbeidstijden, 's morgens vroeg of 's avonds met aardbeien plukken op je eigen grond zo wat

bijverdienen. Alles voor de veiling. De hele Bommelerwaard stond bekend om zijn enorme aardbeienproductie en Hèmert deed daar volop aan mee. Na Beverwijk was Zaltbommel één van de grootste aardbeiveneilingen van het land.

Op de wat verder naar achteren gelegen akkers werden groenten als snijbonen en andijvie bijvoorbeeld voor de inmaak in het zout in keulse potten, prinsesseboontjes (is wat anders dan sperziebonen en tegenwoordig nauwelijks meer te krijgen) voor de weck, uien en diverse koolsoorten en bonen geteeld. Ook voor de veiling overigens. En natuurlijk aardappels en veevoer, waaronder maïs voor de kippen en suikerbieten en wortels als wintervoer voor het vee. De mogelijkheden waren beperkt want wat vorstgevoelig was moest allemaal ingekuild kunnen worden. Koelhuizen waren er nog niet. Later kwamen pas de grassilo's, de voorlopers van de nu algemeen toegepaste luchtdichte inkuiling van gras en gehakselde maïs onder plastic. Het tot hooi gedroogde gemaaid gras werd opgeslagen in hooibergen, hooimijten en op de balkert, de hooizolder boven de stalzolder.

Achter Johan van Herpen had Dirk ook nog een bogerdje met perebomen, allemaal toen nog hoogstam, met echt lekkere peren als Legipont en Franse Wijnperen. (Vroeger werden peren en appels geteeld om op te eten. Nu om te bewaren.) Het fruit werd in etappes geplukt. Mede omdat er geen mogelijkheid was om de hele oogst ineens te verwerken. En, zoals gezegd, koelmogelijkheden waren er voor eenvoudige fruittelers nog niet. Met de bokkenwagen werd de oogst van die dag naar huis gebracht en vóór de peren naar de veiling gingen (met Aart Vos of Kees Oomen) met de schuifmaat of de gatenplank op maat gesorteerd. Zelfsorterende draaitafels waren nog onbekend.

Dirks (klein)zonen hebben zijn tuindersgeest, opgedaan, heb ik begrepen, als knecht op "het kasteel", blijkbaar geërfd. Zij boeren niet of nauwelijks meer maar hebben zich in de tuinbouw, bloementeel gespecialiseerd. En het platglas waar vader op zijn knieën onder moest kruipen is vervangen door gemakkelijk toegankelijke hoge kassen. En de kippenboeren hebben tegenwoordig vele

duizenden leghennen, waar vader Dirk met een paar honderd stuks al tot de groten behoorde.

Zoon Jan heeft de boerderij / tuinderij / bloemenkwekerij van zijn vader voortgezet en volledig gereorganiseerd. En nu ook weer overgedaan aan zijn zoon. Geboerd in de oude, "hoekse", betekenis wordt er niet meer. Zoon Dirk kocht de naastgelegen boerderij van Bart van Heemskerk en reorganiseerde die zowel wat betreft het woonhuis als het eromheen liggende land.

Dochters Jetje, Cor en Zuske trouwden in Hèmert. Pietje trouwde over de Maas.

Hannes van Hemme (van der Vliet) en zijn vrouw Dit.

Bovenaan de stoep waar de weg begint die alle hiervoor genoemde huizen bereikbaar maakt, is strak tegen de dijk het huis gebouwd dat destijds bewoond werd door Hannes van Hemme en zijn vrouw Dit. Ze hadden drie volwassen kinderen: Mien, Marie en zoon Herman (Hemke van Ditte). In de opkamer, bereikbaar vanaf de geut, woonde in mijn zeer jonge jaren nog een heel oude vrouw. De moeder van Hannes of van Dit, een tante of een ander familielid die aan hun zorgen was toevertrouwd. Ik heb die vrouw nooit buiten gezien. Zoals veel oude vrouwen droeg zij altijd een gehaakte witte muts, (Jut van Mâskes en "tante" Dit van Aoi-oom droegen er ook een) waardoor ze er nog ouder uitzagen dan ze waren.

In het achterhuis was een koeienstal. Hoeveel koeien daar 's winters stonden weet ik niet. Ook niet of Hannes met boeren de kost verdiende. Aan D'n Hoek had hij in ieder geval geen land. Zeker niet genoeg om met een gezin van te leven. Toch staat hij op een foto met een vracht hooi op de pont. Was hij daar alleen maar vrachtrijder?

Dochter Mien werkte destijds in het weeshuis in Buren, waar ik met mijn moeder nog weleens op bezoek ben geweest. Ze is na haar trouwen in de buurt van Tiel gaan wonen. Marie werkte, meen ik, in de verpleging en is later getrouwd met een beroepsmilitair. Zoon van politieagent Poot (uit Kerkwijk?). Zoon Herman had een kleine vrachtauto waarmee hij

gelegenheidstransporten uitvoerde. Die auto werd gestald in de schuur waar, meen ik, ook wat jongvee stond.

Bart van Willemkes (van Heemskerk).

In de boerderij ten westen van Dirk van Ooijen waar Dirk jr. later is gaan "boeren/tuinderen" woonde destijds een huishouden van vier volwassen personen die al redelijk op leeftijd waren. De familierelatie is mij nooit duidelijk geworden. Hoewel er wel wat land rond het huis lag weet ik niet hoe ze aan de kost kwamen. Er waren geen jonge kinderen en wij hadden daar als kind niets te zoeken. We kwamen er dan ook nooit, maar ik weet dat twee van de mannen gehandicapt waren. De één lichamelijk (Bart jr.), de ander geestelijk. Bart sr. ging 's zondags altijd te voet naar de kerk in Wellseind. Ook nu heb ik nog geen idee waarom juist daar.

Het huis wordt nu bewoond door Dirk van Gèèr van Dirk van Jan van Lette (van Ooijen) en zijn vrouw die het pand compleet hebben laten verbouwen en de directe omgeving hebben aangepast aan de situatie zoals zij die voor ogen hadden. Het achter en naast de boerderij gelegen bogerdje werd bijvoorbeeld gerooid en voor een deel vervangen door kassen.

Dichter bij de dijk staan in westelijke richting na het huis van Hannes van Hemme nog drie woningen. Het eerste werd bewoond door Gijbert van Aort van de Kao (van Ooijen) en zijn vrouw Hendrien. Zij hadden twee kinderen, Aort en Nêske (Nesia). Hoe het hen verder is vergaan weet ik niet. In het tweede huis woonden Peer en Drik Keijnemans met hun kinderen Dick, Annie, Jennie en Kees. Peer had een eierhandel. Omdat de mogelijkheden tot uitbreiding op die plaats ontbraken, verhuisde de familie eind jaren veertig naar de Kao naar een groter huis met een grote schuur. Begin jaren vijftig, vader Peer had toen al de beschikking over een auto, fietste ik met Dick nog weleens op naar Waalwijk. Ik naar school, hij met een grote kist vol eieren voorop zijn transportfiets. Bij een sterke westenwind was hij al moe voordat hij met zijn werk, het uitventen van die hele kist met eieren, kon beginnen. Hij had natuurlijk nogal wat vaste klanten, maar toch! Dick trouwde later buiten Hèmert en zette daar een eierhandel op. Om te helpen heb ik op de Kao nog wel achter de sorteermachine

gestaan om eieren te rapen en in traytjes te doen. Hoe het Dick in zijn nieuwe woonplaats en met zijn eigen bedrijf is vergaan weet ik niet.

Zus Annie trouwde met Peer de Tet (Oomen) en Jennie met Anton d'n bakker (Doruit).

Broer Kees zette op de Kao de eierhandel van vader voort en breidde die uit.

In het derde huis woonden Peer en Jan Dokkum. Later bewoond door Hemke van Ditte en zijn vrouw. Daarna komt, als sluitstuk van D'n Hoek, de boerderij van Jan Bouman. Hij kwam nog weleens een borreltje drinken aan 't Vèèr. Hij droeg altijd een zwart glanzend petje en met zijn lange dunne lijf en dichtgeknoopt vestje onder zijn korte jasje, beide ook zwart, zag hij er bijzonder uit. Dat petje heb ik nog wel eens van hem mogen lenen voor een verkleedpartij voor de optocht bij een Oranjefeest. Eén van zijn zonen, Willem, was, ondanks het feit dat hij maar één goed oog had, vrachtwagenchauffeur bij Aort de Smid (Vos). Hij reed meestal op de veewagen. Voor een schoolreisje, ik meen naar Ouweland in Rhenen, werd die veewagen extra schoongepoetst en werden er in de lengterichting banken in gezet. Die kwamen waarschijnlijk uit de kleuterschool in de Naaischool. De kleurendeuren aan de achterkant zouden tijdens de rit openblijven. Er waren wel mensen die vonden dat die manier van kindervoer niet door de beugel kon, maar dan zou het feest niet doorgaan want geld om een bus te huren was er niet. Bovendien, er werd langzaam van dorp tot dorp gereden want van snelwegen hadden we nooit gehoord. We zijn heelhuids weer thuisgekomen en hebben, zo herinner ik mij, een geweldige dag gehad.

Buitendijks tegenover die laatste huizen van D'n Hoek stonden nog drie huizen. Het eerste, op dijkniveau, was het directeurshuis van de coöperatie, waarin Gijbert de Kie woonde. In het tweede, onderaan de dijk en daar een beetje ingebouwd woonden Jut en Hannes van Aalburg. Ik meen dat ze broer en zus waren. Hannes was tot begin jaren zestig de trotse bezitter van een klein vrachtscheepje. De "Metòr", zoals hij dat met zijn krakende, schurende stem bijna liefkozend noemde. Een enkele keer deed hij nog wel een vrachtje, maar meestentijds lag dat scheepje voor de wal. Bij

de eerste krib aan de wèèrd. Hij kon het de hele dag vanuit zijn huis zien en in de gaten houden dat jong vakantievierend volk niet aan boord klom en de boel bevuilde. En hij kon er in enkele minuten naartoe lopen. En dat deed hij regelmatig. Voor onderhoud? Of was het zijn manier om de innige relatie te onderhouden. Ik heb het hem nooit durven vragen. Hij kon gewoon niet zonder dat scheepje!

Het volgende huis, waarvan de begane grond op dijkniveau ligt werd bewoond door Hendrik Smits en zijn vrouw Cornelia Bruigom. Zij hadden een dochter Gijsbertje, later getrouwd met Peter de Weerd, en een zoon Adrianus, later getrouwd met Jenneke Spitzers. Deze laatsten hebben het ouderlijk huis ook bewoond. Janus viel in geval van nood nog weleens in op het veer toen mijn vader nog veerman was. Jenneke trad begin jaren zeventig, toen het voortbestaan van het veer aan een zijden draadje hing omdat de gemeente er geen geld meer voor over had, regelmatig op als veervrouw, wat, mogen wij aannemen, er zeker toe heeft bijgedragen dat het veer toch een nieuwe kans kreeg.

Met dit verslagje heb ik getracht een schets te geven van hoe een deel van Hèmert, "D'n Hoek", er ongeveer 75 jaar geleden uitzag, hoe het daar toen toeging, althans hoe ik dat toen ervaren heb, en van de ontwikkelingen kort daarna. De heftige ontwikkelingen die in ons dorp vanaf midden vijftiger jaren van de vorige eeuw hebben plaatsgevonden heb ik helaas niet meegemaakt.

Arie van 't Veer (Smits)

Het is niet uitgesloten dat sommige van mijn herinneringen niet helemaal overeenkomen met de werkelijkheid van toen. Maar zo zitten ze in mijn, weliswaar inmiddels oude geheugen. En zo heb ik ze, zonder raadpleging van andere ouderen (die er overigens niet veel meer zijn) opgeschreven.

Koningsdag Oranjevereniging

Week van de slager bij de BBQ kampioen

WEEK VAN DE SLAGER

BBQ KAMPIOEN

Feest bij de BBQ/kampioen op de Ambachtshof!

Op vrijdag 25 mei wachtten de groepen 5, 6, 7 en 8 van de Wegwijzer een verrassing! Zij mochten samen met hun meester of juf naar de 'Ambachtshof' om bij de BBQ-kampioen een lekker spiesje te gaan maken, grillen én opeten! Op de foto's is te zien hoe iedereen hiervan genoot. Ze droegen rode, witte of blauwe schorten en koksmutsen om het feest helemaal compleet te maken. Pakweg 160 kinderen genoten in de zon van dit slagersfeest en kregen na het grillen óók nog een lekker ijsje! De BBQ/kampioen organiseerde dit voor de kinderen in het kader van 'de week van de slager'. Vrijdagsavonds was er een BBQ/event en zaterdag was het open dag bij de familie Versluis van de BBQ/kampioen.

Nieuwsbrief huisartsenpraktijk van den Dool

Personeel

Onze assistente Godelieve de Bruijne gaat onze praktijk per 1 augustus verlaten. We zijn dankbaar voor haar inzet in onze praktijk en zullen haar missen.

Inmiddels zijn we op zoek naar een nieuwe apothekersassistente.

Onze huisarts in opleiding Helen Kraak is inmiddels bevallen van een gezonde zoon James. Ze maken het beiden goed. Na haar zwangerschapsverlof zal ze het laatste stukje van haar opleiding voltooien in Utrecht. We kijken terug op een goede tijd met haar en wensen haar het allerbeste voor de toekomst.

In juni zal Hanno van Rijswijk 10 weken stage komen lopen als coassistent in onze praktijk. Hij zit in het vijfde jaar van zijn opleiding in Maastricht. Het zou fijn zijn als hij de gelegenheid krijgt om zelfstandig spreekuur te doen. Alle consulten zullen worden gecontroleerd of worden samen met de huisarts gedaan.

Volgens de planning komt er begin september weer een derdejaars huisarts in opleiding.

Lege ruimte gezondheidscentrum

Zoals wellicht bekend is er nog steeds een lege ruimte beschikbaar van 70m² in onze praktijk. Het zou fijn zijn als we na bijna 7 jaar leegstand deze ruimte nuttig kunnen gaan gebruiken. We staan open voor alle goede ideeën en tips uit het dorp.

Privacywetgeving AVG

We vinden privacy voor patiënten belangrijk en handelen volgens de wet WGBO, waarin privacy ook al een belangrijk onderwerp is. Zoals wellicht bekend is er nu een nieuwe wetgeving, de wet AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). Deze wet heeft veel overeenkomst met de WGBO maar ook wat uitbreiding. We moeten bijvoorbeeld overeenkomsten sluiten met instanties waar we mee samenwerken om te garanderen dat uw privacy is gegarandeerd. Je kunt daarbij bijvoorbeeld denken aan onze softwareleverancier.

We dienen er ook voor te zorgen dat de instanties met wie we samenwerken niet meer informatie krijgen dan strikt noodzakelijk.

We zijn ook verplicht een toestemmingsverklaring te laten ondertekenen door de patiënt met betrekking tot de uitwisseling van gegevens en uw rechten. We waarderen het als u daarin wil meewerken. Op onze website en in de wachtkamer vindt u het privacyreglement en de toestemmingsverklaringen.

Met onze hartelijke groet, medewerkers huisartsenpraktijk van den Dool

DE HEMERTSE KEUKEN

ADVOCAATTAART

Nodig:

Springvorm
twee en een half pak Inge vingers
2 pakjes slagroom (200 ml)
flinke kop advocaat
flinke kop melk
pakje bourbon "vanille"
2 á 3 borrelglasjes rum
Suiker naar smaak toevoegen
Beetje cacao

Doen:

In een diep bord de rum met evenveel water mengen. Hierin de lange vingers snel doorhalen en met de suiker naar beneden in de springvorm een bodem maken. Slagroom, advocaat, melk, een beetje suiker en de bourbon allemaal tegelijk ongeveer 3 minuten mixen. Laagje op de bodem strijken. Nieuwe laag rum-langevingers maken. Rest van het advocaatmengsel erover. Cacao erover strooien.

Nachtje in de koelkast.

Rouw

Op 28 maart 2018 overleed

Harry, H.C. Brouwers

In de leeftijd van 73 jaar

Laatst gewoond hebbend: Zietfortseweg 5

Op 3 april 2018 overleed

Wilhelmina Vroege - van Gelderen

Weduwe van Willem Vroege

In de leeftijd van 76 jaar

Laatst gewoond hebbend: Ormelingsstraat 27

Op 4 april 2018 overleed

Antje Wolfers - Vos

Echtgenote van H.M. Wolfers

In de leeftijd van 64 jaar

Laatst gewoond hebbend: Molenstraat 7

Op 9 mei 2018 overleed

Teunis van Ooijen

In de leeftijd van 71 jaar

Laatst gewoond hebbend: Klaproosstraat 29

Inhoudsopgave

Inhoud

Colofon en voorwoord	1
Nieuwtjes van de dorpsraad.....	2
Onze kleinste Hèmertsen	5
Een nieuwe supermarkt	10
Afscheidsreceptie Arie van der Vliet	13
Ridder Walter	15
Ouderen buiten Hèmert	15
Informatieavond Alpe d'Huzes	19
Spel&	25
Tafeltje dekje	26
Twintig jaar kosteres	28
Getrouwd!	30
Een jongere in het buitenland	32
Van voorzitter tot gemeenteraadslid	35
Dank vanuit Sint-Maarten	38
Actieve Hèmertse wandelclub.....	41
Twintig vragen aan	43
Dramatisch lot Elzinga	45
Nieuwe bewoners.....	49
40 jaar getrouwd	50
45 jaar getrouwd	51
Kasteelbewoners en hun wederwaardigheden	54
Het Regthuis	58
Van de Hersteld Hervormde Kerk.....	61
Gedicht	63
Aan boord van de 'Verwachting'	65
Water.....	69
Wist u dat	71
Namen op huizen	73
Flitsen uit het verleden.....	74
Oranjevereniging	83
Week van de slager bij de BBQ-kampioen	85
Nieuwsbrief Huisartsenpraktijk.....	87
Recept.....	89
Rouwberichten	91
Inhoudsopgave	92